

ВЕЧНИТЕ ДЕТСКИ РОМАНИ

Полуана

ЕЛИНОР ПОРТЪР

ПАН

ЕЛИНОР ПОРТЪР ПОЛИАНА

Превод: Красимира Абаджиева

chitanka.info

Единайсетгодишната Полиана остава без родители и се премества да живее при леля си Поли. В новия си дом тя бързо успява да зарази всички с една игра, според която винаги можеш да откриеш причина за радост. А когато самата Полиана — момичето, което носи щастие — най-много се нуждае от мъничко радост, тогава нейната собствена игра дава чудодейни плодове...

Елинон Портър (1868–1920) е родена в Ню Хемпшър, САЩ. Произхожда от заможно семейство. Има толкова хубав глас, че я приемат в Консерваторията на Нова Англия. Но Портър постига световна слава не на оперната сцена, а в литературата. Големият успех идва през 1913 г., когато е публикуван романът ѝ „Полиана“. Досега от него са продадени над три милиона екземпляра. Книгата е драматизирана и филмирана. През 1915 г. Портър написва и продължение. Романът „Полиана“ излиза за първи път на български език.

ПЪРВА ГЛАВА

ГОСПОЖИЦА ПОЛИ

Тази юнска утрин госпожица Поли Харингтън влезе припряно в кухнята. Госпожица Поли обикновено не бързаше и се гордееше със спокойните си маниери. Ала днес тя бързаше, наистина бързаше.

Нанси вдигна учуден поглед от чиниите в мивката. Тя работеше в кухнята на госпожица Поли само от два месеца, но вече знаеше, че господарката ѝ обикновено не бърза.

— Нанси!

— Да, госпожице! — бодро отвърна Нанси и продължи да бърше току-що измитата кана.

— Нанси — гласът на госпожица Поли прозвуча доста строго, — когато ти говоря, остави работата и ме слушай.

Нанси смутено се изчерви. Остави каната с увитата около нея кърпа и тя за малко да падне, което я притесни още повече.

— Да, госпожице, разбира се, госпожице — промълви Нанси и като се увери, че каната няма да се обърне, бързо добави: — Не спрях да бърша, защото ми казахте да побързам със съдовете и аз затова...

Господарката ѝ се намръщи.

— Стига, Нанси, не съм искала да ми даваш обяснения, а да внимаваш какво говоря.

— Да, госпожице — въздъхна Нанси. Не знаеше как да ѝ угоди. За пръв път работеше „навън“, но нали майка ѝ овдовя, а освен Нанси имаше и още три по-малки деца. Трябваше да помогне на семейството и много се зарадва, когато си намери работа в кухнята на голямата къща на хълма — Нанси беше от селцето Ъглите, на шест мили оттук, и познаваше госпожица Поли Харингтън — господарката на имението „Харингтън“ и видна градска богаташка. Преди два месеца не знаеше нищо повече за нея. Госпожицата се оказа строга, сурова жена, която се мръщеше, ако Нанси изпуснеше ножа на пода или някъде се затръшнеше врата, но и никога не се усмихваше, когато цареше тишина и ножът беше на мястото си.

— Когато свършиш тук, изчисти стаичката на тавана. След като изнесеш сандъците и кутиите, помети и измий. Оправи и леглото.

— Добре, госпожице. А къде да сложа нещата?

— В предната таванска стая. — Госпожица Поли помълча, после добави: — Е, вече мога да ти кажа, Нанси. Племенницата ми Полиана Уитиър ще живее у нас. Тя е на единадесет години и ще спи в таванската стая.

— Госпожице Харингтън, толкова е хубаво, че това момиченце ще живее тук! — възкликна Нанси и си представи веселието, което цареше около малките ѝ сестри у дома.

— Хубаво ли? Това едва ли е думата, която бих употребила — процеди госпожица Поли. — Но ще се постарая да я посрещна добре. Аз съм добра жена, надявам се... И се отнасям съвестно към дълга си.

Нанси пламтеше засрамено:

— Така е, госпожице, аз само исках да кажа, че едно малко момиченце... би ви... развеселило...

— Благодаря — сръза я Поли, — но не бих казала, че изпитвам нужда от това.

— Сигурно много се радвате, нали е дъщеря на сестра ви — осмели се да каже Нанси, защото чувстваше, че с нещо трябва да допринесе за приятното посрещане на самотното дете.

Госпожица Поли вирна брадичка.

— Как да ти кажа, Нанси, това че имах сестра, която беше достатъчно глупава да се омъжи и да създаде ненужни на този и без това пренаселен свят деца, не е причина да се грижа с радост за тях! Но както вече споменах, аз знам своя дълг! И да не пропуснеш да излъскаш ъглите, Нанси! — троснато заяви госпожица Поли и излезе от кухнята.

— Да, госпожице — въздъхна момичето и се залови да изплакне още веднъж каната.

Госпожица Поли взе за пореден път писмото, което бе получила преди два дни от далечния град на запад и което я бе изненадало толкова неприятно. На плика пишеше: „Госпожица Поли Харингтън, Белдингсвил, Върмонт“.

Уважаема госпожице,

Съжалявам за неприятната вест, която трябва да ви съобща, но преподобният Джон Уйтиър почина преди две седмици и остави дъщеря сираче, на единадесет години. Покойният остави и само няколко книги, тъй като — вие несъмнено знаете това — бе пастор в малката мисионерска църква и заплатата му беше твърде малка.

Господин Уйтиър е съпруг на починалата ви сестра, но от него знам, че семействата ви не са поддържали добри отношения. Въпреки това той изрази надежда, че заради сестра си вие бихте се погрижили за дъщеря им и бихте я отгледали сред вашите близки на изток. Ето защо ви пиша.

Щом получите писмото, момиченцето би могло веднага да тръгне. Ако сте съгласна да я приемете, ще ви бъдем благодарни да ни уведомите, тъй като много скоро на изток ще пътуват един местен господин със съпругата си и тя би могла да пътува с тях до Бостън. Там ще я качат на влака за Белдингсвил. Ще ви уведомим за деня и часа на пристигането на Полиана.

Очаквам да ми отговорите възможно най-бързо!

Поздрави:

Джеремая О. Уайт

Госпожица Поли се намръщи, сгъна писмото и го прибра в плика. Предишния ден беше изпратила отговор, в който съобщаваше, че, разбира се, ще приеме детето, подчертавайки, че отлично знае своя дълг — колкото и да ѝ струваше това.

Тя седеше с писмото в ръце и мислеше за сестра си Джени, майката на момиченцето, и за времето, когато на двадесет години тя бе настояла да се омъжи за младия свещеник въпреки неодобрението на семейството си. Искаше я един богаташ и близките ѝ предпочитаха него, но Джени избра свещеника. Богаташът имаше доста години зад гърба си, а и доста пари, докато свещеникът притежаваше единствено младостта, възторжените си идеали и изпълненото с любов сърце. Джени бе предпочела тях — и това вероятно бе съвсем естествено. Тя се омъжи за свещеника и замина с него на юг.

Ето как настъпи разривът. Госпожица Поли си спомняше онова време, макар тогава да бе само на петнадесет години, най-малката от сестрите. Семейството престана да се интересува от жената на свещеника. Джени все пак им писа известно време и кръсти последното си дете — предишните две бяха починали — Полиана — на своите сестри Поли и Ана. След писмото за бебето Джени повече не им писа, а след няколко години дойде вестта за нейната смърт, кратко, но тъжно писмо от съкрушения свещеник, изпратено от градчето на запад, където живееха.

Междувременно животът в голямата къща на хълма течеше. Госпожица Поли хвърли поглед към ширналата се долина и се замисли за настъпилите през последните двадесет и пет години промени.

Ето че беше вече на четиридесет и съвсем сама на този свят. Баща ѝ, майка ѝ, сестрите ѝ — всички бяха починали. От години беше единствената господарка на къщата и на парите, които бе наследила от баща си. Някои хора изразяваха съжалението си и смятаха, че не трябва да живее така самотно, а да си намери приятелка или компаньонка, но Поли не одобряваше съчувствието и съветите им. Отговаряше им, че не е самотна. Приятно ѝ беше да живее сама. Обичаше спокойствието. Но сега...

Тя стана с намръщено лице и стиснати устни. Беше доволна от това, че е съвестна жена, която не само осъзнава своя дълг, но и намира достатъчно сили да го изпълнява. И все пак — Полиана! — що за име беше това!

ВТОРА ГЛАВА

ТОМ И НАНСИ

Нанси търкаше и лъскаше усилено таванската стаичка, като обръщаше специално внимание на ъглите. Много често усърдието, което влагаше в работата си, бе като отдушник на чувствата ѝ, а не толкова силно желание да изчисти добре — Нанси покорно изпълняваше нарежданията на господарката, но съвсем не беше светец.

— Да... можех... да поиз-лъс-кам... ъгълчетата... на ду-ша-та ѝ... — задъхано мърмореше Нанси и с все сили натискаше пръчката с парцала. — Трябва им на тях чистене, трябва... Да натика горкото дете в тая задушна стаичка, дете няма никакво отопление през зимата... При такава огромна къща! Никому ненужните стаи! Хм! — ядоса се Нанси и толкова силно изстиска парцала, че пръстите на ръцете ѝ побеляха. — Ама децата не са ненужни, не, не и не!

Тя млъкна и продължи да чисти. Когато приключи, огледа неодобрително стаичката и въздъхна:

— Е, готово, поне що се отнася до моята работа. Няма вече никакви мръсотии, но пък и нищо друго няма... Горкото момиченце! Такава стая ли заслужава едно самотно сираче! — Нанси излезе и затръшна вратата. — О! — сепна се тя от трясъка, прехапа устни и промърмори: — Какво ли ме интересува! Дано ме е чула! Дано! Дано!

По-късно Нанси поразпита стария господин Том, който от незапомнени времена плевеше градината и поддържаше алеите.

— Господин Том — подхвана Нанси, като хвърли поглед през рамо, за да е сигурна, че са сами — знаеш ли, че тук ще живее едно малко момиченце?

— Какво? — попита старият мъж и бавно се изправи.

— Да, ще живее с госпожица Поли.

— Май се шегуваш! — учуди се Том. — Може би и слънцето ще залезе на изток, а?

— Истина е. Тя ми го каза. Пристига племенничката ѝ, на единадесет години е.

Том зяпна.

— О... Гледай ти... — промълви той. Старческите му очи изведнъж се съживиха. — Сигурно дъщеричката на госпожица Джени! Само тя се омъжи... Ами да, Нанси, това е дъщеричката на госпожица Джени! Слава на бога, доживях да я видя!

— Коя е госпожица Джени?

— Тя беше ангел небесен — оживено зараказва Том. — Но за стария господар и господарката Джени беше най-голямата им дъщеря и толкоз. Омъжи се на двадесет и замина отдавна. Бях чул, че децата ѝ все умирали, но последното ѝ останало живичко. Значи то ще дойде!

— На единадесет години е.

— Толкова трябва да е — кимна Том.

— Ще я настани в таванската стаичка. Не я ли е срам! — възмути се Нанси и отново хвърли поглед зад гърба си.

Том се намръщи. Но след миг се усмихна замислено и каза:

— Интересно как ли ще се държи с нея госпожица Поли!

— По-интересно е как едно дете би могло да живее с нея! — негодуваше Нанси.

Том се засмя.

— Ти май не обичаш госпожица Поли.

— Че кой ли я обича — презрително отвърна Нанси.

Усмивка разтегли устните на Том. Той се наведе и отново се зае с градината.

— Чувала ли си за любовта на госпожица Поли?

— Тя?! Любов?! Не, не съм. А сигурно и никой друг не е чувал.

— О, не си права. Човекът е още жив и е от нашия град.

— Кой е той?

— Това няма да ти кажа. Не е редно. — Старецът се изправи и отправи поглед към къщата. Избледнелите му сини очи бяха изпълнени с гордостта на честния и предан служител, който с обич се бе трудил за семейството вече цяла вечност.

— Невъзможно — тя и приятел! — продължаваше да се чуди Нанси.

Том поклати глава.

— Ти не познаваш госпожица Поли така, както я познавам аз. Каква красавица беше само... И пак би била хубава, но не си обръща внимание.

— Госпожица Поли — красавица?!

— Да. Трябва да си разпусне опънатите коси така, както ги носеше по-рано, да си слага шапки с цветя, да облича копринени рокли в бяло... и ще се увериш, че е хубава. Нанси, госпожица Поли не е стара!

— Как да не е! Във всеки случай идеално се прави на стара и изобщо не прилича на млада! Изобщо!

— Да, знам, стана такава, откакто се раздели с приятеля си — кимна Том. — Все е намръщена и сприхава, сякаш се храни със змии и бодли.

— Точно така — възмутено заяви Нанси. — Колкото и да се старая, все не мога да ѝ угодя. Не бих стояла нито ден, но нали трябва да печеля, за да помагам на мама. Ала някой ден ще си излея всичко и — сбогом, Нанси! Така ще стане, знам си.

Том поклати глава.

— Знам, знам, усещам го. Но не е хубаво така, дете, не е хубаво... Слушай мен. — И той отново се наведе и залови с работата си.

— Нанси! — чу се рязък глас от къщата.

— Д-да, госпожице — заекна Нанси и се втурна през градината.

ТРЕТА ГЛАВА

ПРИСТИГАНЕТО НА ПОЛИАНА

Получи се телеграма, която съобщаваше, че Полиана пристига в Белдингсвил на другия ден, 25 юни, в четири часа. Госпожица Поли прочете телеграмата, намръщи се и отиде в таванската стаичка. Огледа я все така навъсена.

В стаята имаше тясно легло с опънати завивки, два стола с прави облегалки, умивалник, скрин — без огледало над него — и малка масичка. През целия ден слънцето напичаше покрива и в стаята беше горещо като в пещ. Но тъй като на прозорците не бяха поставени мрежи, те бяха затворени. Една голяма муха се удряше нагоре-надолу по стъклото и се мъчеше да излезе.

Госпожица Поли уби мухата, открехна прозореца и я изхвърли навън, после премести единия стол, отново сбърчи вежди и излезе от стаята.

— Нанси — каза тя, застанала на кухненския праг — в стаята на госпожица Полиана имаше муха. Сигурно прозорецът е бил отворен. Поръчах мрежи, но докато ги донесат, внимавай за прозорците! Племенницата ми пристига утре в четири. Искам да я посрещнеш на гарата. Тимоти ще те откара с откритата двуколка. В телеграмата пише: „Светли коси, червена карирана памучна рокля и сламена шапка“. Повече не знам за нея, но мисля, че ще я познаеш.

— Да, но вие няма ли...

Госпожица Поли подразбра въпроса, защото се намръщи и рязко рече:

— Не. Няма да дойда. Не се налага. Така смятам.

Тя се обърна и тръгна — очевидно с това приключваше подготовката по посрещането на племенницата й Полиана.

Нанси натисна с все сила ютията върху кърпата, която гладеше.

— „Светли коси, червена карирана памучна рокля и сламена шапка...“ И повече не знае! Не е ли срамота, ама не е ли наистина

срамота! Единствената ѝ племенница, която идва от другия край на континента!

Точно в четири без двадесет на другия ден Тимоти и Нанси потеглиха в откритата двуколка, за да посрещнат гостенката. Тимоти беше син на Том. В града казваха, че ако Том е дясната ръка на госпожица Поли, то Тимоти е лявата ѝ ръка.

Той беше добро, а и хубаво момче. Нанси отскоро работеше в имението, но двамата бяха вече приятели. Днес тя не беше разговорлива както обикновено, защото мислите ѝ бяха изцяло погълнати от посрещането. Мълча почти през цялото време до гарата, а когато стигнаха, се запъти към перона.

Непрекъснато си повтаряше: „Светли коси, червена карирана памучна рокля, сламена шапка“. Чудеше се какво ли дете е тази Полиана...

— Дано да е кротка и разумна и дано не изпуска ножове и не затръшва врати — обърна се Нанси към Тимоти.

— Ако не е такава, не отговарям какво ще стане с нас — усмихна се Тимоти. — Само си представи госпожица Поли и палаво дете! О, свирката на локомотива!

— Тимоти, не беше честно да изпрати мен, нали? — каза Нанси със свито от притеснение сърце, но се обърна и забърза към мястото, откъдето пристигащите пътници се виждаха най-добре.

Веднага я позна — слабо момиченце в червена карирана памучна рокля с две руси плитки на гърба. Под шапката надничаше личице с лунички, което неспокойно се оглеждаше ту надясно, ту наляво.

На Нанси ѝ беше необходимо време, за да се окопити, тъй като коленете ѝ трепереха. Чак тогава тръгна към момиченцето, което стоеше само на перона.

— Ти ли си... госпожица Полиана? — колебливо попита Нанси и в следващия миг се озова в прегръдките на червената рокля.

— Толкова се радвам, ама толкова много се радвам да те видя! — извика развълнувано Полиана в ухото ѝ. — Да, аз съм! Колко се радвам, че ме посрещаш! Надявах се, че ще дойдеш!

— Така ли? — учуди се Нанси. Полиана нямаше откъде да я познава... — Така ли? — повтори тя и нагласи шапката си.

— Ами да! През целия път се питах как ли изглеждаш! — Момиченцето подскачаше на пръсти и оглеждаше смутената Нанси от

главата до петите. — Колко се радвам, че изглеждаш точно така!

Нанси си отдъхна, защото Тимоти се приближи до тях. Тази Полиана така я притесняваше.

— Това е Тимоти. Имаш ли багаж? — промълви тя.

— Да, имам — съвсем нов пътнически сандък! — важно заяви Полиана. — Женското дружество ми го купи. Много мило от тяхна страна, като имаме предвид колко много искат да купят оня червен килим. Е, не знам колко струва един пътнически сандък... Може би половината от килима, ти как мислиш? А в чантата си нося едно нещо, което госпожа Грей каза, че е чек, и което трябва да ти дам, преди да вземем сандъка. Господин Грей е съпругът на госпожа Грей. Те са братовчеди на съпругата на църковния настоятел Кар. Пътувах с тях. Много са симпатични! А, ето го и това... — добави Полиана и след много тършуване най-сетне измъкна чека от чантата си.

Нанси си пое дъх — имаше нужда след това дълго излияние на Полиана. Хвърли поглед към Тимоти, но той нарочно беше извърнал очи.

Най-сетне тримата потеглиха, сандъкът — отзад, а Полиана удобно настанена на седалката между Нанси и Тимоти. Тя не спря да бърбори до тръгването на двуколката, задаваше въпроси, коментираше и Нанси усети, че леко ѝ се завива свят от непрестанния поток от думи.

— О, прекрасно! Къщата далеч ли е? Дано да е далеч, защото много обичам да пътувам — въздъхна Полиана, щом двуколката потегли. — Но пък ако не е далеч, пак добре, тъй като нямам търпение да стигнем колкото може по-скоро. Каква хубава улица! Знаех си аз, че тук ще бъде много красиво! Татко ми беше казал...

Тя замълча сподавено. Нанси я погледна и забеляза, че малката ѝ брадичка потрепери, а очите ѝ се изпълниха със сълзи. Но само след миг Полиана отново заговори и наперено вирна глава.

— Татко ми е разказвал. Той си спомняше всичко. Трябваше да ти обясня още като се видяхме и за... моята рокля, тя, госпожа Грей ми рече веднага да ти кажа защо не съм в черно, тъй като прави впечатление, нали... Но в църковните пратки нямаше черни дрехи, само едно дамско кадифено елече, ала госпожата на настоятеля Кар каза, че то не е подходящо за мен. Пък и беше много изтъркано на лактите, а и на други места. Някои от жените в Дружеството искаха да ми купят черна рокля, но другите настояха парите да бъдат за червения

килим, който ще купуват за църквата. Госпожа Уайт каза, че може би така е и по-добре, защото хич не харесвала деца в черно — обичала децата, разбира се, но не и децата в черно, нали разбираш.

Полиана млъкна, за да си поеме дъх, и Нанси успя да изрече:

— Е, смятам, че всичко ще бъде наред.

— Радвам се. Аз също смятам така. — Гласът ѝ отново прозвуча някак сподадено. — Всякак щеше да ми е по-трудно да бъда щастлива в черно...

— Щастлива ли! — слисано възкликна Нанси.

— Да... Нали татко отиде на небето при мама и оттам ме гледа. Той ми каза, че трябва да се радвам. Ама ми е много трудно... Дори и в червената рокля, защото исках да си остане при мен... Толкова много исках. Особено след като мама отиде при ангелите, Бог и така нататък, а аз си нямах никого, освен Женското дружество. Но сега сигурно ще ми бъде по-леко, защото имам теб, леля Поли. Колко се радвам, че имам теб!

Съжалението, което беше свило сърцето на Нанси, изведнъж премина в чувство на ужас.

— О! Станала е голяма грешка, м-мила! Аз съм Нанси. Аз не съм леля Поли.

— Как така?! — смаяно попита Полиана.

— Ами аз съм Нанси. Не съм допускала, че ще ме сбъркаш с нея. Защото ние двете... изобщо не си приличаме. Изобщо.

Тимоти тихичко се засмя. Но Нанси беше твърде притеснена, за да се развесели от тази грешка.

— Тогава ти коя си? Не ми приличаш на член на женско дружество.

Тимоти прихна.

— Аз съм Нанси. Помагам в кухнята и върша всичко, освен прането и голямото гладене, за тях се грижи госпожа Дърджин.

— Но леля Поли все пак съществува, нали? — продължаваше да пита момиченцето.

— И още как! — обади се Тимоти.

Полиана нескрито и облекчено въздъхна.

— Тогава всичко е наред. — Тя си пое дъх и отново заприказва: — И знаете ли какво? Аз всъщност се радвам, че тя не ме посрещна. Тепърва ще се срещнем, нали така, а се запознах и с вас!

Нанси се изчерви. Тимоти я погледна с усмивка.

— Това се казва комплимент! Защо не благодариш на госпожицата?

— Бях се замислила за госпожица Поли — промълви Нанси.

Полиана въздъхна доволно.

— Аз също мислех за нея. Друга леля нямам, пък и дълго не знаех, че я имам. После татко ми каза за нея. И за това, че живее в голяма къща на върха на един хълм.

— Така е — каза Нанси. — Ето там, горе. Голямата къща със зелените кепенци, виждаш ли я?

— О, колко е хубава! Има и много дървета, и трева, толкова много трева не съм виждала. Нанси, леля Поли богата ли е?

— Да, госпожице.

— Колко се радвам! Сигурно е хубаво да имаш много пари. Не познавам такива хора... Само семейство Уайт, виж, те са богати. Имат килими във всяка стая и в неделя ядат сладолед. Леля Поли разрешава ли да се яде сладолед в неделя?

Нанси поклати глава. Сви устни и погледна засмените очи на Тимоти.

— Не, госпожице. Тя, струва ми се, не обича сладолед. Аз поне никога не съм виждала сладолед на масата.

Полиана каза разочаровано:

— Наистина ли? Колко жалко! Как може да не обича сладолед! Но това е и добре, защото понякога от сладоледа боли стомах. Госпожа Уайт я болеше и аз изяждах нейния, та доста си похапвах. А килими има ли?

— Да, има килими.

— Във всяка стая ли?

— Да, почти във всяка стая — намръщи се Нанси, защото си представи голата таванска стаичка без килим.

— Това ме радва — възкликна Полиана. — Много обичам килимите. Ние нямахме килими, само две черги от църковните пратки, но на едната имаше петна от мастило. А госпожа Уайт имаше и картини — чудни картини на малки момиченца с рози, коленичили до котенца, агънца и един лъв — е, лъвът и агънцата не бяха на една картина. В Библията се казва, че един ден те ще бъдат заедно, но

засега... поне на картините на госпожа Уайт са разделени. Ти също обичаш картините, нали?

— Ами не знам... — тихо отвърна Нанси.

— Аз много ги обичам. Но ние нямахме картини. Не ни изпращаха. Всъщност веднъж пристигнаха две. Едната беше толкова хубава, че татко я продаде, за да ми купи обувки. Другата обаче не струваше и рамката се разпадна на парчета веднага щом я окачих. Стъклото се счупи. Много плаках. Всъщност по-добре, че не сме имали хубави неща, защото щом не съм свикнала на хубаво, у леля Поли ще ми хареса още повече, нали? Също както когато в пратките пристигаха красиви панделки за коса след онези избелелите, кафявите... Ох, каква красива къща! — възкликна отново Полиана, когато двуколката зави по широката алея.

Докато Тимоти сваляше сандъка, Нанси успя да му прошепне в ухото:

— Само да си посмял да ми говориш за напускане, Тимоти Дърджин! И дума да не става!

— Напускане ли? А, не — усмихна се момчето. — И дума да не става. С това дете тук ще бъде по-интересно дори и от ходене на кино всеки ден.

— Интересно, а! — възмути се Нанси. — Не знам дали на това мило дете ще му бъде особено интересно да живее с госпожица Поли и дали няма да има нужда от някой за опора, който да го утешава. Ще гледам аз да бъда тази опора, Тимоти. Дори обещавам! — заяви Нанси и поведе Полиана нагоре по широките стъпала.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ТАВАНСКАТА СТАИЧКА

Госпожица Поли Харингтън не стана, за да посрещне племенницата си. Само вдигна поглед от книгата, когато Нанси застана с момиченцето на прага на гостната и протегна хладно ръка, на която като че ли беше изписано с огромни букви „Дълг“.

— Здравей, Полиана. Аз... — Но повече не можа да каже. Полиана прехвърча през стаята и се хвърли на скута на слисаната си, но леденостудена леля.

— О, лельо Поли, лельо Поли, не знам как да ти благодаря, че ме покани да живея при теб — хлипаше детето. — Нямаш представа колко е хубаво, че имам теб и Нанси, и всичко това, след като съм имала само Женското дружество.

— Сигурно е така... макар да нямам честта да се познавам с госпожите от Дружеството — сдържано рече госпожица Поли, докато се опитваше да откопчи малките впити пръстчета, вперила смръщен поглед в Нанси. — Свободна си, Нанси. Полиана, ще бъдеш ли така добра да се изправиш? Още не съм те видяла.

Полиана стана от скута на леля си и се засмя нервно.

— Да, не си, вярно е, но какво ли има да ми гледаш, с тия лунички... Трябва да ти обясня и за червената рокля, и за черното елече с протритите ръкави. Казах на Нанси, че татко...

— Да, добре, все едно какво е казал баща ти — рязко я прекъсна госпожица Поли. — Имаш ли багаж?

— О, да, лельо Поли. Много красив пътнически сандък, купи ми го Женското дружество. Нямам кой знае какво в него, искам да кажа мои лични неща. Почти не ни изпрацаха дрехи за момичета, но съм взела всички таткови книги, госпожа Уайт така ме посъветва. Татко...

— Полиана — отново я прекъсна леля ѝ — искам веднага да разбереш едно. И това е, че не е необходимо да ми разправяш за баща си.

Момиченцето пое дъх на пресекулки.

— Защо, лельо Поли, защо... — Тя млъкна, а леля ѝ смени темата.

— Ще се качим в стаята ти. Вярвам вече са занесли сандъка. Тимоти има тази грижа. Хайде, Полиана.

Без да продума, момиченцето тръгна след леля си. В очите му напиреха сълзи, но то държеше главата си гордо вдигната. „Може и да е по-добре, че не иска да говорим за татко, мислеше си Полиана. За да не ми е мъчно, тя сигурно затова и не иска да говорим за него.“ След като стигна до заключението, че леля ѝ се държи така, за да не я нажалява, Полиана преглътна сълзите си и се огледа.

Качваха се по стълбите. Черната надиплена копринена пола на лелята шумолеше пред Полиана. През една отворена врата тя зърна килими в пастелни тонове и тапицирани с коприна столове. Стъпалата ѝ потъваха в дебелия като тучна трева килим. Полиана примигваше от отблясъците на позлатените рамки на картините и от слънчевите лъчи, които се прокрадваха през дантелените пердета.

— О, лельо Поли, лельо Поли — възторжено мълвеше тя — каква прекрасна къща наистина! Сигурно е много хубаво да си толкова богат!

— Полиана! — възмути се лелята и рязко се обърна на площадката. — Що за приказки са това!

— Но защо, лельо Поли, не си ли богата? — искрено се учуди момичето.

— Не съм, Полиана. Старая се никога да не се гордея с даровете, които Бог милостиво ми е пратил, защото това е грях. И не говоря за богатство, в никакъв случай!

Госпожица Поли тръгна по коридора към вратата за тавана. Добре че реши да настани детето в таванската стая. Полиана трябваше да бъде колкото може по-далеч от нея и по-далеч от хубавите скъпи мебели, за да не ги повреди с детските си лудории. Племенницата ѝ веднага прояви известна суета и затова скромната таванска стаичка беше съвсем подходяща за нея.

Полиана тупкаше с малките си крачета зад леля Поли. Големите ѝ сини очи жадно оглеждаха прекрасната къща, за да не изпусне нито един красив или интересен предмет. Най-много я вълнуваше въпросът за нейната стая — зад коя от всички тези врати бе нейното уютно

кътче с перденца, килим и картини? Леля й изведнъж отвори една врата и се заизкачва по стълбите към тавана.

От двете страни на стълбите се виеха голи стени. Стигнаха тавана — мрачно, обширно, но схлупено под покрива помещение с купища сандъци и кутии. Беше горещо и задушно. Полиана вдигна глава, едва поемаше дъх. Тогава видя леля си да отваря вратата вдясно.

— Това е твоята стая, Полиана. Сандъкът ти е вече тук. Имаш ключ, нали?

Полиана кимна мълчаливо. Тя гледаше учудено и уплашено.

Леля й се намръщи.

— Когато те питам нещо, бих искала да ми отговаряш, а не само да кимаш.

— Да, лельо Поли.

— Благодаря. Така е по-добре. Вярвам, че имаш всичко, от което се нуждаеш — добави лелята и огледа рафта с хавлиените кърпи и каната с вода. — Ще изпратя Нанси да ти помогне да разопаковаш багажа си. Вечеря в шест часа.

Леля Поли излезе от стаята и слезе долу. Полиана стоеше и гледаше отворената врата. После обърна очи към голата стена, голия под, голите прозорци. Спря поглед на малкия сандък, с който бе тръгнала от своята стаичка в далечния си дом на запад. Тя пристъпи към сандъка, коленичи и захлупи лице в ръцете си.

Нанси я завари коленичила.

— Хайде, пиленце, недей така! — Нанси се наведе и я прегърна. — Знаех си аз, че ще те сваря да плачеш, знаех си.

Полиана поклати глава.

— Аз съм лошо момиче, Нанси — много лошо — хлипаше тя. — Не мога да се съглася, че Бог и ангелите са искали татко повече, отколкото го искам аз, не мога да се съглася...

— Ами те и не са го искали повече от теб! — убедено заяви Нанси.

— О, Нанси! — Ужасът в очите на Полиана изсуши сълзите й.

Нанси се усмихна виновно и потърка очите си.

— Успокой се, миличка, не исках да кажа това. Хайде, дай ключа. Ще видиш колко бързо ще извадим рокличките ти от сандъка.

Полиана тъжно подаде ключа.

— Всъщност аз нямам много рокли.

— Тогава ще разопаковаме още по-бързо!

Полиана изведнъж се усмихна.

— А това трябва да ме радва, нали така! — възкликна тя.

— Да, разбира се... — колебливо отвърна Нанси.

Сръчните ѝ ръце бързо извадиха книгите, закърпеното бельо и няколко стари роклички. Със спокойна усмивка Полиана ги закачаше в гардероба, подреждаше книгите на масата и бельото в чекмеджетата на скрина.

— Ще стане хубава стаичка, какво ще кажеш? — попита тя.

Нанси мълчеше, приведена над сандъка. Явно беше много заета. Подпряна на скрина, Полиана замислено огледа голата стена.

— По-добре, че няма огледало, та да не си гледам луничките.

Нанси издаде някакъв странен тих звук, но когато Полиана се обърна да я погледне, главата ѝ беше отново надвесена над сандъка. Момиченцето застана до близкия прозорец и възкликна радостно, пляскайки с ръце.

— О, Нанси, каква гледка! Дърветата, къщите и прекрасната камбанария! Реката блести досущ като сребро! За какво са ми картини, като имам такава прекрасна гледка! Толкова се радвам, че леля ми даде тази стая!

Какво беше учудването на Полиана, когато Нанси неочаквано избухна в сълзи. Тя бързо се приближи до нея и я попита:

— Какво има, Нанси? — И добави смутено: — Да не би това да е била... твоята стая?

— Ами, моята! — избухна Нанси, задавена от сълзи. — Ти си едно малко ангелче, а на някои хора целият свят им е крив! О, боже! Вика ме със звънеца!

След това излияние Нанси скочи на крака, изхвърча от стаята и затопурка надолу по стълбите.

Полиана отново се загледа в „картината“, която представляваше прекрасната гледка през прозореца. След малко докосна прозореца. Горещината беше непоносима. Опита да го отвори и за нейна радост, той поддаде. Само след миг тя се надвеси над прозореца и пое дълбоко свежия приятен въздух.

После се затича към другия прозорец. Отвори и него. Покрай носа ѝ прелетя голяма муха и забръмча в стаята. Долетя още една, а после и още една. Полиана не обръщаше внимание на мухите. Тя

разглеждаше високото дърво с огромни клони досами прозореца. Те ѝ приличаха на протегнати ръце.

Полиана се засмя и каза:

— Мисля, че ще мога!

В следващия миг се покатери на перваза. Беше много лесно да се прехвърли на най-близкия клон. Пъргаво като маймунка, тя бързо слезе до най-ниския клон. Полиана беше свикнала да се катери по дървета, но въпреки това скокът от последния клон беше малко страшничък. Тя увисна на жилавите си ръце и със затаен дъх тупна в меката трева. Стана и любопитно се огледа.

Намираше се в задната градина. Някакъв стар човек работеше приведен над лехите. Малка пътека водеше през поляната отвъд оградата към стръмния хълм, на чийто връх се възвисяваше самотен бор като страж до огромната скала. В този миг за Полиана най-интересното място на света беше върхът на тази грамаданска скала!

Момиченцето се затича, незабелязано се промъкна покрай наведения мъж и заобикаляйки лехите със зеленчуци, останала без дъх, се озова на пътеката, която прекосяваше поляната. Бързо се заизкачва по хълма. Веднага забеляза, че скалата не беше толкова близо, колкото ѝ изглеждаше от прозореца!

След петнадесет минути големият часовник в коридора на къщата удари шест. Веднага след шестия удар Нанси звънна със звънчето за вечеря.

Минаха една, две, три минути. Госпожица Поли се намръщи и затропа с пантоф по пода. Нервно се надигна, отиде в коридора и погледна към стълбите нетърпеливо. Заслуша се, а после се обърна и отново влезе в трапезарията.

— Нанси — строго каза тя, щом малката прислужничка се появи — племенницата ми закъснява. Не, не я викай — рязко добави лелята, тъй като Нанси тръгна към стълбите. — Казах ѝ, че вечеряме в шест. Ще трябва да понесе наказанието си. За да се научи да бъде точна. Когато слезе, дай ѝ хляб и мляко в кухнята.

— Да, госпожице — каза Нанси. Имаше късмет, че господарката не зърна изражението ѝ в този миг.

В първия удобен момент веднага след вечеря Нанси се качи по задните стълби и се запъти към таванската стаичка.

— Хляб и мляко! А горкото дете сигурно е заспало, уморено от плач — ядосано мърмореше тя, докато откряваше тихичко вратата. Извика уплашено и попита: — Къде си? Къде изчезна, кажи! — Нанси се задъха да претърсва гардероба, под леглото, дори скрина и зад умивалника. После се втурна по стълбите и в градината при Том.

— Господин Том, господин Том, горкото момиченце изчезна! В облаците, откъдето май и дойде! Тя ми нареди да й дам хляб и мляко в кухнята, ох, горкото ангелче, ох горкото ангелче...

Том се изправи.

— Облаци? Ангели? — объркано повтори той и несъзнателно впери поглед в яркия залез. После бавно свали очи и се усмихна. — Ще излезеш май права. Защото момиченцето наистина се е покатирило почти при ангелите! — И Том посочи с кривия си показалец малката, брулена от вятъра фигурка, която се мъдреше връз скалата на фона на аленото небе.

— Аз обаче няма да й позволя да се срещне с ангелите, няма да стане! — решително заяви Нанси и добави през рамо: — Ако господарката пита къде съм, кажи й, че съм отишла на разходка. — После бързо пое по пътеката през поляната.

ПЕТА ГЛАВА

ИГРАТА

— Госпожице Полиана, да знаете само колко много ме уплашихте! — пъхтеше Нанси по хълма, а на Полиана никак не ѝ се слизаше от скалата, но нямаше как.

— Много съжалявам, че си се уплашила. Но недей да се тревожиш за мен, Нанси. Татко и госпожите от Женското дружество все се безпокояха за мен, докато се убедиха, че винаги се връщам здрава и читава.

— Дори не знаех, че си излязла — каза Нанси и помъкна момиченцето за ръка надолу по хълма. — Никой не е забелязал кога си излязла. От покрива ли литна, кажи!

Полиана подскочи палаво.

— Нещо такова. Само че не нагоре, а надолу. Слязох по дървото. Нанси се закова на място.

— Какво?!

— Слязох по дървото, дето е до прозореца ми.

— Не вярвам на ушите си! — ахна Нанси и отново забърза. — Какво ли ще каже леля ти!

— Ами ще разбереш, защото аз ще ѝ разкажа всичко и ще видим какво мисли — весело заяви момиченцето.

— Имай милост, не ѝ казвай! Недей!

— Защо, да не би да смяташ, че се е разтревожила? — обезпокоено попита Полиана.

— Ами... не знам, но... честно казано, не бих искала да знам какво мисли леля ти за това — рече Нанси, като се чудеше как да спаси момиченцето от предстоящата разправа. — Трябва да побързаме. Още не съм измила чиниите.

— Аз ще ти помогна — отривисто рече Полиана.

— О, не, госпожице...

Последва тишина. Небето бързо потъмняваше. Полиана стисна ръката на приятелката си още по-силно.

— Всъщност малко се радвам, че си се уплашила, инак нямаше да дойдеш да ме търсиш, нали? — потрепери тя.

— О, горкичката! А сигурно си и много гладна! Но май ще трябва да вечеряш с мен хляб и мляко. Леля ти се ядоса, защото не слезе за вечеря.

— Не можех да дойда за вечеря, нали бях на скалата.

— Тя обаче не знаеше, че си на скалата — едва въздържа смеха си Нанси. — Няма как, ще вечеряш хляб и мляко, съжалявам.

— Аз пък не съжалявам. А се радвам.

— Защо се радваш?

— Защото обичам хляб и мляко. Пък и ще ми бъде приятно да вечеряме заедно. Не виждам нищо за съжаление.

— На теб не ти е трудно да се радваш на всичко, което ти се случва — сподавено рече Нанси, като имаше предвид възхитителния опит на малкото момиченце да си внуши, че таванската стая е самата красота.

Полиана тихичко се засмя.

— Такава е играта.

— Играта ли?

— Играта „Радвам се“.

— За какво говориш?

— За една игра. Знам я от татко. Много е хубава и винаги сме я играели. Обясних я на Женското дружество и те също я играеха. Някои от госпожите.

— И какво представлява? Аз не знам много игри.

Полиана отново се засмя и въздъхна. В падащия здрач лицето ѝ бе някак тъжно и замислено.

— Всичко започна с едни патерици, които пристигнаха с поредната църковна пратка.

— Патерици?!

— Да. Много исках да имам кукла и татко беше писал на църковната управа. Те обаче не ни изпратиха кукла, а патерици! Имаше и писмо, в което се споменаваше, че патериците могат да бъдат полезни на някое болно дете. И тогава започнахме играта.

— Не виждам никаква, ама никаква причина за каквато и да е игра — почти ядосано заяви Нанси.

— Напротив. Играта се състои в това да намериш нещо хубаво и в най-лошото — няма значение какво е то — запалено обясни Полиана.
— Та, започнахме играта с патериците.

— Боже мой! Каква радост могат да ти донесат чифт патерици, когато си искала кукла?!

Полиана плесна с ръце.

— И в това можеш да откриеш радост. В началото и аз като теб не я виждах, но татко ми помогна — сериозно заяви тя.

— Хайде, разкрий тайната! — нетърпеливо рече Нанси.

— Ами трябва да се радваш, защото нямаш нужда от тях! — тържествуващо каза Полиана. — Видя ли колко е лесно, стига да искаш!

— Що за странна игра — озадачено я изгледа Нанси.

— Не е странна, а прекрасна — все така въодушевено приказваше Полиана. — Непрекъснато я играехме! Колкото ти е по-трудно, толкова по-приятно е да откриеш радостта. Само че понякога... е ужасно трудно... ако баща ти отиде на небето и си нямаш никого, освен Женското дружество.

— Да, или когато те настанят в някакво почти празно отвратително стайче на тавана — възнегодува Нанси.

Полиана въздъхна.

— В първия момент ми стана много мъчно — призна тя — нали съм толкова самотна. Хич и не ми се помисляше за играта. Исках да имам хубави неща, но... тогава си рекох, че всъщност трябва да се радвам, затова че нямам огледало, иначе все щях да се ядосвам на луничките. После зърнах прекрасната гледка от прозореца и разбрах, че има за какво да се радвам. Търсиш ли радостни неща, забравяш за онези, които си искал — като куклата например.

— Хм... — промълви Нанси и се опита да преглътне буцата в гърлото си.

— Обикновено това не отнема много време — въздъхна Полиана. — Често тези неща ми идват на ум без дори да мисля. Толкова съм свикнала с играта. Много ми е приятно да я играя. С татко — заекна Полиана — много я харесвахме... Но сега, като нямам с кого да играя, сигурно ще ми бъде по-тежко. Може би леля Поли ще иска да играем — замислено добави тя.

— Не вярвам на ушите си! Госпожица Поли и игра! — процеди през зъби Нанси. После изведнъж заяви: — Виж, госпожице Полиана, не ти обещавам, че ще играя много добре, пък и не знам май точно как, но ще се постарая да играя с теб, обещавам.

— О, Нанси! — възкликна Полиана и сърдечно я прегърна. — Колко се радвам! Ще бъде чудесно!

— Ами... предполагам — колебливо отвърна Нанси. — Не разчитай много на мен, никога не съм виждала голям смисъл в игрите, но ще гледам да се справя с тази... Ако не друго, ще имаш с кого да я играеш, нали така — заключи тя и двете момичета влязоха в кухнята.

Полиана беше гладна и бързо изяде хляба и изпи млякото. Нанси я посъветва да се отбие в гостната, където леля ѝ четеше.

Госпожица Поли я изгледа строго.

— Вечеря ли, Полиана?

— Да, лельо Поли.

— Съжалявам, че още с пристигането си трябваше да вечеряш в кухнята само хляб и мляко.

— Но на мен ми беше приятно, лельо Поли. Обичам хляб и мляко, а също и компанията на Нанси. Няма защо да съжаляваш.

Лелята изправи гръб на облегалката на стола.

— Време е да си лягаш, Полиана. Сигурно си уморена от този дълъг ден, а утре трябва да видим дрехите ти и да купим онова, от което се нуждаеш. Нанси ще ти даде свещ. Внимавай, като я носиш. Закуската е в седем и половина. Гледай да бъдеш точна. Лека нощ.

Полиана пристъпи и сякаш това бе напълно в реда на нещата, неочаквано прегърна лелята.

— Такъв чудесен ден — щастливо въздъхна тя. — Чувствам колко хубаво ще си живеем двете, знаех си, че ще бъде така. Лека нощ — весело извика Полиана и изхвъркна от гостната.

— Божичко! — полугласно възкликна лелята. — Какво необикновено дете! — После се навъси и промърмори: — „Чудесен ден“, че я наказах, успокоява ме да не „съжалявам“ за това и ме уверява „колко хубаво ще си живеем двете“! Божичко! — възкликна отново тя и сведе поглед над книгата.

След петнадесетина минути в малката таванска стаичка едно самотно малко момиченце плачеше и стискаше с юмручета ръба на чаршафа.

— Знам, татко, дето си там, горе, сред ангелите, че вече съвсем не играя нашата игра, но сигурно и ти нямаше да намериш за какво да се радваш, ако беше тук, сам-самичък в тъмното. Да бях по-близо до Нанси или леля Поли, пък дори и до Женското дружество, щеше да ми е по-леко!

Нанси беше закъсняла с миенето на чиниите и бързаше да свърши работата си. Тя пхна кърпата в измитата кана за мляко и започна да я бърше, мърморейки:

— Щом трябва да играя играта, че съм щастлива да имам патерици... когато искам да имам кукла... само и само за да бъда опора на това дете, ще играя, какво да се прави. Ще играя!

ШЕСТА ГЛАВА

ВЪПРОС НА ДЪЛГ

На другия ден след пристигането Полиана се събуди към седем часа. Прозорците ѝ гледаха на югозапад, затова все още не можеше да види изгрева. Затова пък виждаше синия воал на утринното небе, обещаващ хубав ден.

Стаичката не беше така гореща, както през деня, въздухът струеше свеж и ароматен. Птиците чуруликаха радостно и Полиана се втурна към прозореца, за да си побъбри с тях. Видя леля си сред розите. Бързо се облече, за да слезе при нея.

Затича се надолу по таванските стълби, без да затваря вратите зад себе си. Мина по коридора, после по стълбите към долния етаж, отвори с трясък външната врата с мрежа и след миг бе в градината.

Леля Поли се беше навела заедно със стария градинар над един от розовите храсти. Сияещата Полиана я прегърна и занарежда:

— О, лельо Поли, толкова съм щастлива тази сутрин, толкова съм щастлива, че ме има на този свят!

— Полиана! — строго рече лелята и опита да се дръпне от прегръдката на четиридесеткилограмовото момиченце, което висеше на врата ѝ. — Така ли обикновено казваш „Добро утро“?

Момиченцето стъпи на пръсти и заподскача.

— Обичам ли някого, не мога да се владеея! Видях те от прозореца, лельо Поли, и си казах колко хубаво, че не си от Женското дружество, а че си моята истинска, съвсем истинска леля. Толкова ти се зарадвах, че не можах да се стърпя да не слеза долу и да те прегърна!

Приведеният градинар изведнъж се обърна. Госпожица Поли опита да се намръщи, но без особен успех.

— Полиана, ти... аз... Томас, разбрахме се, нали, виж, погрижи се за розите... — сдържано нареди тя. После се обърна и бързо се отдалечи.

— Господин... господин... вие винаги ли работите в градината?
— не сдържа любопитството си Полиана.

Мъжът се обърна. Устните му потрепваха, а очите като че ли бяха премрежени от сълзи.

— Да, госпожице. Аз съм старият Том, градинарят. — Той колебливо протегна ръка и погали момиченцето по русите коси. — Толкова приличаш на майка си. Аз я познавах, когато беше по-малка и от теб. Тогава също работех в градината.

Полиана пое развълнувано дъх.

— Наистина ли? Познавал си мама? Когато е била ангел на земята, а не на небето? Моля те, разкажи ми за нея. — Полиана седна наред прашната пътека и зачака.

От къщата се дочу звънец. Нанси изхвърча от вратата на кухнята.

— Госпожице Полиана, този звънец означава закуска — запъхтяно рече тя, вдигна момиченцето от пътеката и го помъкна към къщата. — Друг път пък означава обяд или вечеря. Или чуеш ли го, където и да си — тичаш към къщи. Ако ли не, не ми идва на ум нищо, което бихме могли да измислим, за да си радостна и за това! — заключи Нанси и вкара Полиана в къщата, сякаш беше непослушно щъкащо пиле.

Първите пет минути от закуската преминаха в мълчание. В един миг госпожица Поли започна да следи с гневен поглед двете досадни мухи, които летяха над масата.

— Нанси, откъде дойдоха тези мухи? — строго попита тя.

— Не знам, госпожице. В кухнята нямаше нито една. — Нанси беше твърде развълнувана предишния ден, за да забележи, че Полиана бе отворила прозорците.

— Лельо, това вероятно са моите мухи — усмихнато рече Полиана. — Днес в стаята ми имаше цял весел рояк!

Нанси разумно се измъкна от трапезарията, като понесе обратно току-що донесените топли кифлички.

— Твоите мухи! — възмути се лелята. — И откъде са влезли?

— Ами отвън, през прозорците. Видях ги как влизат...

— Видяла си ги! Отворила си прозорците, без да имат мрежи?!

— Да, нямаха мрежи и ги отворих.

Нанси отново влезе с кифличките. Лицето ѝ беше сериозно и цялото пламтеше.

— Нанси — повиши тон господарката — остави кифличките и веднага се качи в стаята на госпожица Полиана, за да затвориш прозорците. Затвори и вратите. Когато си свършиш сутрешната работа, мини във всички стаи и се погрижи да не остане жива муха.

После се обърна към племенницата си и добави:

— Полиана, поръчала съм мрежи за прозорците. Знам, че това е мой дълг. Но ти изглежда забравяш твоя дълг!

— Моят дълг ли? — учуди се Полиана.

— Точно така. Знам, че е горещо, но твой дълг е да държиш прозорците затворени, докато пристигнат мрежите. Мухите, Полиана, са не само мръсни и досадни, те са опасни и за здравето. След закуска ще ти дам да прочетеш за вредата от мухите.

— О, благодаря, лельо Поли! Много обичам да чета.

Лелята пое дълбоко въздух и стисна устни. Полиана забеляза сърдитото ѝ изражение и се умисли.

— Съжалявам за това, че не съм изпълнила дълга си. Повече няма да отварям прозорците.

Леля Поли не отговори. Не продума до края на закуската. После стана, отиде в гостната, взе една малка брошурка и я занесе на Полиана.

— Ето ти статията за мухите. Отиди в стаята си и веднага я прочети. Ще дойда след половин час да огледаме гардероба ти.

— О, благодаря, лельо Поли.

Полиана изхвърча от стаята, затръшвайки вратата. Госпожица Поли се намръщи, поколеба се, после важно прекоси стаята и отвори вратата. Ала от Полиана нямаше и следа, чуваха се само стъпките ѝ по таванското стълбище.

След половин час госпожица Поли се качи в стаята на Полиана с лице, което изразяваше отговорност и дълг, и бе посрещната от възторжената си племенница с думите:

— О, лельо Поли, такава прекрасна и интересна книжка не бях чела! Много ти благодаря, че ми я даде! Не съм предполагала, че мухите могат да пренасят с крачката си такива неща и...

— Добре, стига — важно я прекъсна лелята. — Покажи ми дрехите си, за да преценя от какво имаш нужда. Дрехите, които не са подходящи, ще дадем на семейство Съливан.

С явна неохота Полиана остави книжката и отвори гардероба.

— Мисля, че ще ти се сторят по-грозни, отколкото се сториха и на Женското дружество, а те казаха, че дрехите ми са жалки... — въздъхна момиченцето. — В последните няколко пратки имаше само дрехи за момчета и за възрастни. Лельо Поли, ти някога получавала ли си църковна пратка?

Лелята я изгледа смаяно и Полиана веднага се поправи:

— Разбира се, че не си — изчерви се тя. — Забравих, че богатите не получават такива неща. Но понякога забравям, че си богата. Особено тук горе, в тази стаичка...

Госпожица Поли отвори възмутено уста, но не продума. А Полиана несъмнено смяташе, че не е казала нищо нередно, защото продължи:

— Та исках да кажа, ти не знаеш какво представляват тези пратки. В тях никога не намираш онова, което си мислиш, че можеш да намериш, просто нямаш представа какво ще откриеш... В такива моменти ни беше много трудно да играем на играта, защото татко...

Полиана се сепна, тъй като се сети, че не бива да говори за баща си. Бързо отвори вратите на гардероба и извади опърпаните роклички.

— Не са хубави — промълви тя — а ако не беше червеният килим, щяха да са всичките черни, но... стана така, че други нямам.

Госпожица Поли побутваше рокличките с върха на пръстите си — изглеждаха ужасно и си личеше, че са били шити за други хора. След това лелята разгледа закърпеното бельо.

— Най-хубавото ми бельо е на мен — смутено каза Полиана. — Женското дружество ми купи цял нов комплект. Госпожа Джоунс, председателката, им каза, че трябва да ми го купят дори ако се наложи цял живот да тропат по гол под в църквата. Но до там няма да се стигне. Господин Уайт мрази шума. Мъжът ми има нерви, така казва госпожа Уайт. Но той има и пари и госпожите се надяват да даде по-голямата сума за килима — за да си щади нервите. Господин Уайт трябва да се радва, че щом има нерви, слава богу има и пари, права ли съм?

Госпожица Поли сякаш не я чу. Тя бе приключила с огледа на бельото и рязко попита:

— Полиана, ти си ходила на училище, нали?

— О, да, лельо Поли. Тат... искам да кажа вкъщи също ме учеха на някои неща.

Госпожица Поли се навъси.

— Много добре. Наесен ще тръгнеш в тукашното училище. Господин Хол, директорът, ще каже в кой клас да те запишем. Но дотогава ще четеш на глас всеки ден по половин час.

— Аз много обичам да чета. Но, честно казано, наум. И тогава изобщо няма защо да се убеждавам, че това ми носи радост. Затрудняват ме дългите думи...

— Сигурно — сериозно отговори лелята. — А музика изучавала ли си?

— Не много. Свирех малко на пиано, но не много добре. Госпожа Грей, която свири в църквата, ме научи. Но предпочитам да не свиря, лельо Поли. Наистина.

— Не се учудвам — вдигна вежди лелята. — Но мой дълг е да се погрижа да придобиеш основни познания по музика. Можеш да шиеш, нали?

— Да, мога — въздъхна Полиана. — Научиха ме в Дружеството. Ама никак не ми беше приятно. Госпожа Джоунс не одобряваше начина, по който другите правеха илици, госпожа Уайт настояваше, че бод зад игла се учи преди поръбването, или обратното, а госпожа Хариман беше против съшиването на разноцветни парченца.

— Повече няма да имаш такива проблеми. Аз ще те науча да шиеш. Предполагам, че не умееш да готвиш.

Полиана прихна.

— Това лято започнаха да ме учат, но не напреднах много. В готвенето изникнаха още повече разногласия, отколкото в шиенето! Решиха да започнат с хляба. Но всички го правеха по различен начин. На една от сбирките по шиене се изпокараха и решиха да ги посещавам по домовете веднъж седмично следобед. Научих се да правя шоколадов и смокинов кейк и... толкова.

— Значи шоколадов и смокинов кейк! — неодобрително рече леля Поли. — Ще сложим ред в готварството! — Тя помълча и бавно продължи: — Всяка сутрин в девет ще ми четеш половин час. Преди това ще си оправяш стаята. В сряда и събота следобед ще стоиш при Нанси в кухнята, за да те научи да готвиш. Останалите сутрини ще те уча да шиеш. Следобед — свирене. Ще ти намеря учител — заключи леля Поли и стана от стола.

Полиана възкликна:

— Но, лелю, кога ще... живея?

— Кога ще живееш ли, дете?! Какво означава това? Та ти не живееш ли?

— О, разбира се, че дишам, но това не означава живот, нали? Човек диша и докато спи, но живее ли? Животът представлява онези неща, които искаш да правиш — да играеш навън, да четеш наум, да се катериш по хълмовете, да разговаряш с господин Том в градината и с Нанси, да опознаваш хората и всичко останало, което зърнах вчера, докато минавах по красивите улици. Ето това е животът, лелю Поли! А не само да дишаш!

Лелята вдигна ядосано глава.

— Полиана, ти си едно необикновено дете! Ще ти остане време и за игра. Но аз трябва да изпълнявам дълга си и това означава да се грижа за теб както подобава, а ти пък трябва да изпълняваш своя дълг, оценявайки с благодарност всичко онова, което се прави за теб.

Полиана погледна леля си изненадано.

— Но, лелю Поли, ти допускаш ли, че мога да бъда неблагодарна към теб! Та аз те обичам, ти си много повече от Женското дружество, ти си ми леля!

— Добре. Тогава се старай да не бъдеш неблагодарна — заяви леля Поли и се отправи към вратата.

Беше по средата на стълбището, когато чу тихото неуверено гласче на племенницата си.

— Лелю Поли, ти не ми каза кои мои дрехи ще раздадеш?

Леля Поли въздъхна уморено и въздишката ѝ стигна до Полиана.

— Забравих да ти кажа. Тимоти ще ни закара в града днес в един и половина. Нито една от тези рокли не е подходяща за моята племенница. Не бих изпълнила дълга си, ако ти разреша да облечеш която и да е от тях.

Полиана въздъхна на свой ред — започваше да мрази думата „дълг“.

— Лелю Поли — замислено подхвана тя — дали няма някакъв начин да изпиташ радост покрай този твой дълг?

— Какво? — Госпожица Поли вдигна очи и погледна племенницата си слисано. После поруменя и бързо заслиза по стълбите. — Не бъди невъзпитана, Полиана!

Полиана се върна в стаичката и седна на единия от столовете с прави облегалки. За нея животът вече представляваше безкраен низ от задължения.

— Какво толкова невъзпитано казах? — въздъхна тя. — Попитах я дали в цялата тази история с дълга няма все пак нещо приятно...

Полиана седеше и мълчеше, приковала очи в грозните дрехи на леглото. После стана и започна да прибира роклите.

— Така е, няма радост в това, но пък можеш да бъдеш радостен, когато си изпълнил дълга си! — весело се засмя тя.

СЕДМА ГЛАВА

ПОЛИАНА И НАКАЗАНИЯТА

В един и половина Тимоти закара госпожица Поли и Полиана до няколкото магазина на половин миля от къщата.

Изборът на дрехи се оказа истинска забава за всички, които участваха. След като приключиха, госпожица Поли имаше чувството, че е минала по тънка кора над вулканична лава и най-сетне усеща солидна почва под краката си. Продавачките ги изпращаха с пламнали лица, наслушали се на веселите истории на Полиана, които щяха да разказват на приятелите си поне една седмица. Полиана пък цялата сияеше и сърцето ѝ пърхаше от радост. Както каза на една от продавачките: „Нямате представа какво щастие е да ти купят нови дрехи, които не трябва да бъдат подгъвани или отпускани, след като цял живот си бил обличан от църковни подаяния и от Женското дружество!“.

Пазаруването им отне целия следобед. След вечеря Полиана си поприказва с Том в градината, а когато Нанси изми чиниите, побъбри и с нея на задната тераса. Леля Поли беше на гости у една съседка.

Том разказа чудесни неща за майка ѝ и Полиана се почувства наистина щастлива. Нанси ѝ описа малката ферма в „Ъглите“ на шест мили оттук, където живееха скъпите ѝ майка, братя и сестри. Нанси обеща на Полиана, че ако госпожица Поли разреши, някой ден ще я заведе на гости.

— А да знаеш само какви хубави имена имат! Сигурно ще ти харесат — въздъхна Нанси. — Алджърнън, Флорабел, Естел... Така мразя името си „Нанси“!

— Не си права, Нанси! Защо го мразиш?

— Защото не е хубаво като другите имена. Аз съм най-голямата и мама още не била чела книгите, в които срещнала хубавите имена.

— На мен пък „Нанси“ ми харесва, защото... защото това е твоето име!

— Да, но Клариса Мабел също не е лошо, нали? И на мен много повече ми харесва. Прекрасно име, нали?

Полиана се засмя.

— Радвай се, че не се казваш например Хипзиба!

— Хипзиба ли?!

— Това е първото име на госпожа Уайт! А съпругът ѝ я нарича „Хип“! Тя все се ядосва, защото всеки път, когато извиквал „Хип“, очаквала да чуе и „Ура! Ура! Ура!“.

Нанси се усмихна до уши.

— Да знаеш, госпожице Полиана, че чуя ли „Нанси“, отсега нататък все ще ме напушва на смях за тази Хип! Мога само да се радвам, че... — Нанси погледна учудено Полиана. — Ама ти играеше ли играта, когато ми разказа за Хипзиба?

Полиана се замисли и се засмя.

— Истината, Нанси, е следната: аз играех, но това беше един от многото случаи, в които го направих несъзнателно! Свикваш, нали разбираш, и без да усещаш търсиш нещо, от което да изпитваш радост! А ако търсиш достатъчно упорито, винаги и почти във всичко можеш да откриеш причина за радост.

— Може би — колебливо рече Нанси.

Полиана се приготви за сън в осем и половина. Мрежата за прозорците още не беше пристигнала и в стаята беше горещо като в пещ. Момиченцето копнееше да отвори двата плътно затворени прозореца, но не смееше дори да ги откряне. Съблече се, сгъна внимателно дрехите, каза молитвата, духна свещта и си легна.

Не можеше да прецени колко време се мята в горещото легло, но ѝ се стори цяла вечност. Накрая стана, стигна до вратата в тъмнината и я отвори.

Таванското помещение тънеше в мрак, освен сребърната пътека на пода, която хвърляше луната от източния прозорец. Полиана събра кураж и без да обръща внимание на страшната тъма, пое дъх и бързо стигна до сребърната пътека и до прозореца.

Хранеше макар и слаба надежда, че този прозорец е с мрежа, но — уви. Навън светът бе омайно красив и въздухът бе свеж и приятен, балсам за пламтящите ѝ страни и длани.

Полиана се взря и видя на около педя под прозореца тенекиения плосък покрив на остъклената веранда. Изпълни я копнеж. Да можеше

да излезе на този покрив...

Тя се обърна плахо назад — там някъде, в тъмното, бяха горещата ѝ стая и още по-горещото легло, а между тях и нея цареше ужасният мрак, който можеше да прекоси опипом, с протегнати ръце, докато покривът на верандата бе огрян от луната, а нощният въздух бе хладен и приятен.

Защо леглото ѝ не беше на покрива! Защо хората не спяха навън! Там, където живееше по-рано, имаше един Джоел Хартли, който беше болен от туберкулоза и трябваше да спи на открито.

Полиана си спомни, че до прозореца бе забелязала големи бели торби, които висяха, окачени на пирони. Нанси ѝ беше казала, че в торбите прибират зимните дрехи. Полиана пристъпи нерешително и взе една дебела торба (в нея беше тюленовото палто на леля ѝ) — щеше да ѝ служи за дюшек. После избра една не толкова дебела, която смяташе да прегъне на две и да използва за възглавница. С третата, най-тънката торба, можеше да се завие! Въодушевената Полиана замъкна торбите до озарения от луната прозорец, отвори го, пусна ги на покрива, после се прехвърли и внимателно затвори прозореца — не беше забравила за мухите и техните невероятни крачка, които пренасят какво ли не.

Какъв прелестен хлад! Полиана заподскача от радост, поемайки дълбоко свежия въздух. Покривът поскърцваше и ехото от звуците беше толкова приятно! Тя се разходи няколко пъти от единия до другия край, най-сетне далеч от задушната таванска стаичка. Покривът беше огромен и плосък и нямаше опасност да се изтърколи. Полиана въздъхна доволно и се сви на кълбо върху палтото на леля си, нагласи възглавницата, зави се и се приготви за сън.

— Колко хубаво, че мрежите не дойдоха! — промърмори тя, мигайки срещу звездите. — Инак нямаше да спя на покрива!

Стаята на госпожица Поли беше до остъклената веранда. Тя бързо обличаше пеньоара си с преbledняло от страх лице. Вече се беше обадила с треперещ глас на Тимоти.

— Веднага ела с баща си! Донесете фенери. Върху покрива на верандата има някой! Сигурно се е покатерил по решетката за розите или не знам как... От покрива може да влезе в къщата през източния прозорец... Заклучих вратата към тавана, но все пак, побързайте!

Полиана се беше унесла в сън, когато я разбудиха светлината на фенер и три гласа! Тимоти надничаше от подпряната на стената стълба, Том прескачаше таванския прозорец, а зад него надничаше леля Поли.

— Полиана, какво означава това! — извика леля й.

Момиченцето примигна сънливо и седна.

— Господин Том, лельо Поли... защо сте толкова уплашени? Аз не съм болна от туберкулоза като Джоел Хартли, само ми беше много горещо и... Лельо, прозорецът е затворен, мухите няма да могат да влязат и да разнасят микроби.

Тимоти слезе бързо по стълбата. Том тутакси подаде фенера на госпожица Поли и изчезна подир сина си. Госпожица Поли прехапа устни, докато се увери, че са се отдалечили. После каза сърдито:

— Полиана, подай ми торбите и веднага ела тук. Що за дете! — промърмори тя, след като изчака племенницата си да прескочи прозореца и да застане до фенера, който държеше в ръка.

След свежия нощен въздух таванското помещение й се видя непоносимо задушно. Но Полиана не каза дума. Само въздъхна на пресекулки.

На площадката на стълбите леля й се обърна и сдържано заяви:

— Тази нощ ще спиш при мен, в моето легло. Мрежите ще пристигнат утре, а дотогава е мой дълг да знам къде точно се намираш!

Полиана пое дълбоко въздух и възкликна, сякаш не вярваше на ушите си:

— При теб, в твоето легло! О, лельо Поли, колко си мила, колко си мила! Толкова много съм си мечтала да спя с някой, който ми е близък, нямам предвид Женското дружество, а някой наистина близък. Добре че мрежите не пристигнаха, нали, лельо?

Лелята не отговори. Тя крачеше пред момиченцето и кой знае защо се чувстваше някак безпомощна. Вече трети път наказваше Полиана, но за племенницата й тези наказания бяха едва ли не специални награди! Сигурно затова се чувстваше толкова безпомощна.

ОСМА ГЛАВА

ПОЛИАНА НА ПОСЕЩЕНИЕ

Много скоро в имението „Харингтън“ бе въведен ред — макар и не точно онзи ред, който си бе представяла госпожица Поли. Полиана шиеше, четеше, учеше се да готви в кухнята, ала не отделяше на заниманията толкова много време, колкото леля ѝ бе определила. Гледаше повече „да живее“ и почти всеки следобед от два до шест времето беше нейно и тя правеше каквото иска, стига желанията ѝ да не включваха нещо забранено от леля Поли.

Въпросът беше дали това свободно време се разрешаваше на Полиана, за да си почине от задълженията, или леля ѝ искаше да си почине от нея. Във всеки случай през първите дни на месец юли почти нямаше ден, в който госпожица Поли да не възкликне: „Какво необикновено дете!“. А в края на уроците по четене и шиене лелята се чувстваше замаяна и напълно изтощена.

Нанси се справяше по-добре. Не се чувстваше нито замаяна, нито пък изтощена. Сряда и събота бяха празници за нея.

В съседските къщи нямаше никакви деца и Полиана нямаше с кого да играе. „Харингтън“ беше в покрайнините, наоколо имаше и други къщи, но не и деца на нейната възраст. Това обаче не притесняваше Полиана.

— Какво като няма деца! — каза тя на Нанси. — Приятно ми е само да обикалям и да разглеждам улиците, къщите и хората. Обичам хората, а ти, Нанси?

— Не бих казала, че обичам всички хора — заяви Нанси.

Всеки хубав следобед Полиана молеше да ѝ възложат „някаква задача“, та да се поразходи. По време на тези разходки тя често срещаше Мъжа. Полиана срещаше и други мъже, но само него наричаше така.

Мъжът беше почти винаги с дълго черно палто и копринен цилиндър — такива неща онези, другите мъже, никога не носеха. Винаги беше гладко избръснат и много блед, а косата му под

цилиндъра беше посребрена. Вървеше изправен, с бърза походка, и винаги беше сам, та Полиана го съжаляваше. Вероятно от съжаление един ден тя приветливо го заговори:

— Как сте, господине? Хубав ден, нали?

Мъжът се огледа смутено, поколеба се и спря.

— На мен ли говорите? — рязко попита той.

— Да, господине — усмихна се Полиана. — Хубав ден, нали?

— Ами... хм... — промълви той и отмина.

Полиана се засмя. Какъв странен човек!

На другия ден пак се срещнаха.

— Днес денят не е толкова хубав като вчера, но не е и лош! — изчурулика тя.

— Ами... хм — отново промълви Мъжа и Полиана отново се засмя от сърце.

Когато го заприказва за трети път, Мъжа изведнъж спря.

— Коя си ти и защо ме заговаряш всеки път, когато се видим?

— Аз съм Полиана Уйтиър. Виждате ми се самотен. Радвам се, че спрехте да се запознаем. Само дето не знам как се казвате...

— Що за приказки... — промърмори Мъжа и бързо отмина.

Обичайната усмивка слезе от устните на Полиана.

— Май не ме разбра... Само аз му се представих... А той не си каза името — промълви тя и продължи пътя си.

Имаше поръчка да занесе желирано телешко на госпожа Сноу. Всяка седмица леля ѝ изпращаше нещо на госпожа Сноу. Казваше, че това е неин дълг, тъй като госпожа Сноу е бедна, болна, а и принадлежаха към едно църковно настоятелство — всъщност грижата за госпожа Сноу бе дълг на всеки член от това настоятелство. Та леля Поли изпълняваше дълга си към госпожа Сноу всеки четвъртък следобед, като пратеник обикновено беше Нанси. Днешният следобед Полиана успя да си издейства привилегията да посети госпожа Сноу — Нанси се съгласи веднага щом госпожица Поли даде разрешение.

— Дори се радвам, че няма да ходя — призна Нанси. — Макар да не е много хубаво да натоварвам теб с тази задача, миличко.

— Нанси, на мен ще ми бъде приятно да отида!

— Ще си говорим, когато се върнеш — многозначително рече Нанси.

— Какво искаш да кажеш?

— Никой не обича да ходи там. Добре че някои хора я съжаляват, инак никой няма да стъпи у тях. Такава е една сприхава... Мъчно ми е за дъщеря ѝ, дето трябва да се грижи за нея.

— И защо е такава?

— Ами кой знае защо госпожа Сноу е все недоволна. Дори дните на седмицата не ѝ харесват — ако е понеделник, негодува, защото иска да е неделя. Бъди сигурна, че като ѝ дадеш желираното месо, ще ти каже, че иска пиле, но ако ѝ беше занесла пиле, щеше да мърмори за агнешка супа.

— Странна жена! — засмя се Полиана. — Интересно ми е да се запозная с нея. Вижда ми се особена, необикновена... Обичам необикновените хора.

— Е, да, госпожа Сноу е необикновена, така е, но за сметка на другите — заключи Нанси.

Полиана си мислеше за разговора с Нанси, когато отвори портата към бедната къщурка. Очите ѝ обаче светеха от възбуждение — нали щеше да се запознае с необикновената госпожа Сноу.

Вратата отвори бледо, изпито момиченце.

— Здравей — учтиво рече Полиана. — Изпраца ме госпожица Поли Харингтън. Бих искала да видя госпожа Сноу.

— Ти си първата, която иска да я види! — промърмори момичето под нос, но Полиана не я чу, а я последва по коридора към вратата в дъното.

В стаята на болната госпожа беше здрачно и Полиана замига, защото ѝ беше трудно да привикне с оскъдната светлина. После съзря на леглото силуета на подпряна на възглавници жена. Полиана се приближи.

— Как сте, госпожо Сноу? Леля Поли се надява, че днес сте добре и ви изпраца желирано телешко.

— Боже мой! Желе! — промърмори жената с треперещ глас. — Благодаря ѝ, но би било по-добре да ми изпрати агнешка супа.

Полиана се намръщи.

— Не беше ли пиле? Когато ви носят телешко желирано, не беше ли... пиле?

— Какво? — госпожата се обърна рязко към момичето.

— Нищо, нищо — побърза да каже Полиана. — Но така ми каза Нанси — че искате пиле, когато ви носи телешко желирано, и агнешка

супа, когато ви носи пиле. Може би тя греша.

Бодната се повдигна и седна в леглото — нещо твърде необичайно за нея, но Полиана не го знаеше.

— Коя си ти, госпожице Многознайка?

Момиченцето се засмя.

— О, аз не се казвам така и това ме радва. Май звучи по-лошо и от Хипзиба. Името ми е Полиана Уйтиър, племенница съм на Поли Харингтън и пристигнах тук, за да живея при нея. Изпрати ме да ви донеса телешкото.

Госпожа Сноу изслуша внимателно Полиана, но когато чу за телешкото, тутакси се отпусна на възглавницата.

— Леля ти е много мила и ѝ благодаря, но тази сутрин не ми се яде, пък и бих предпочела агнешка... — Госпожа Сноу не довърши, а после неочаквано смени темата. — Сноци не съм мигнала!

— О, да можех и аз да не спя! — въздъхна Полиана, остави месото на нощното шкафче и се настани на стола до леглото. — Губим толкова много време в спане. Нали?

— Да губим време в спане ли? — учуди се болната госпожа.

— Да! Вместо да живеем! Толкова жалко, че нощно време не може да се живее.

Госпожа Сноу отново се подпря на възглавницата.

— Откъде ти идва на ум всичко това? — възкликна тя. — Би ли дръпнала пердето? Искам да те видя по-добре!

Полиана стана и се засмя притеснено.

— Ще видите луничките ми... — въздъхна момиченцето. — Толкова се радвах, че в стаята е тъмно и не можете да ги видите. Но сега вече... — въздъхна тя и се върна на стола. — Всъщност радвам се, че поискахте да ме видите, защото така ще мога и аз да ви видя. Не знаех, че сте толкова хубава!

— Аз — хубава! — горчиво рече госпожата.

— Ами да! Не знаехте ли?

— Не — сдържано отвърна госпожа Сноу. Тя беше на четиридесет и от петнадесет години не беше намерила време да се порадва на нещата такива, каквито са, тъй като все недоволстваше.

— Очите ви са големи и тъмни, а косата — черна и къдрава — занарежда Полиана. — Много обичам черните къдри. Като отида на небето ще си поискам такава коса. А на страните ви има две румени

петънца. Наистина сте хубава! Сама ще се убедите, ако се видите в огледалото.

— Огледало! — възмутено рече госпожа Сноу и отново се отпусна на възглавницата. — Знаеш ли откога не съм се поглеждала в огледало, нали само лежа!

— Да, разбирам — съчувствено промълви Полиана. — Но аз ще ви помогна — скочи момиченцето и взе малкото огледалце от скрина.

Приближи се до леглото и критично огледа болната жена.

— Преди това бих искала да ви среща. Ще ми разрешите ли?

— Защо не, щом искаш — неохотно рече госпожа Сноу. — Но като легна, пак ще се разоша.

— Много обичам да реша! — радостно каза Полиана, остави огледалото и взе гребена. — Няма да се старая много, защото искам колкото може по-бързо да се видите в огледалото. Но някой ден ще ви направя истинска фризура — добави тя и оправи с меките си пръсти къдрите на челото на болната жена.

Полиана я реса около пет минути — бързо и сръчно, тя разресваше сплесканите кичури, прокарваше гребена през сплетените на тила къдри, а накрая оправи възглавницата и тя бухна. Госпожа Сноу се мръщеше и мърмореше през цялото време, макар грижите за косата да ѝ доставяха удоволствие.

— Готово! — задъхано рече Полиана, грабна една розичка от вазата и я бодна в косата на госпожа Сноу — цветето красиво изпъкна на тъмния фон. — Сега вече можете да се погледнете! — добави тя и подаде огледалцето на жената.

— Хм! — смотолеви госпожа Сноу и се загледа в образа си. — Предпочитам червените, а не розовите рози, но така или иначе цветето ще увехне до довечера.

— Трябва да се радвате, че ще увехне — засмя се Полиана. — Защото ще го смените с ново цвете! Колко е хубава косата ви, когато е бухнала! — добави тя с възхищение.

— Може би, но като легна, пак ще се сплеска.

— Е, да, но това ме радва, защото ще мога пак да ви среща! А вие радвате ли се, че косата ви е черна? Изпъква на възглавницата! А не като моята руса коса...

— Сигурно изпъква. Но лошото е, че белите коси веднага си личат, докато при русите коси не е така — троснато рече госпожа Сноу,

все така с огледалото в ръце.

— Обичам черните коси! Как щях да се радвам, ако бях с черна коса! — въздъхна Полиана.

Госпожа Сноу остави огледалцето и ядосано рече:

— Ако беше на мое място, едва ли щеше да се радваш! Нито черната коса, нито каквото и да е друго нещо би те зарадвало, ако трябва да лежиш по цял ден!

Полиана сбърчи замислено вежди.

— Да, при това положение е трудно да го правиш.

— Да правиш какво?

— Да се радваш.

— На какво можеш да се радваш, когато си болен на легло? На нищо. Ако не си на моето мнение, би ли ми казала на какво бих могла да се радвам?

За учудване на госпожа Сноу Полиана скочи от стола и плесна с ръце.

— О, да, трудна задача! Ще мисля през целия път на връщане към дома! А когато дойда другия път, нищо чудно и да съм измислила нещо! Довиждане! Беше ми много приятно! Довиждане! — повтори тя и изхвъркна от стаята.

— Какви ги говори само... — възкликна госпожа Сноу. А след това се пресегна няколко пъти към огледалцето и се взря критично в лицето си. — Това момиченце умее да реши — промърмори тя. — Не съм допускала, че косата ми може да изглежда толкова добре. Но какъв ли е смисълът? — въздъхна болната жена, остави огледалцето върху одеялото и отпусна уморената си глава на възглавницата.

Влезе Мили, дъщерята на госпожа Сноу. Огледалцето беше още на леглото, макар и скрито в завивките.

— Мамо, пердетата са дръпнати! — учуди се Мили, а слисаният ѝ поглед се спря на розата в косата на болната жена.

— И какво от това? — троснато рече майката. — Като съм болна, това означава ли, че трябва да стоя на тъмно!

— Н-не, съвсем не — смутено промълви Мили и протегна ръка към лекарството на майка си. — Но аз толкова пъти съм те убеждавала да дръпнем пердетата, а ти все не се съгласяваше.

Госпожа Сноу не отговори. Тя подръпна дантелата на нощницата си и заяви:

— Дали някой някога ще се сети да ми даде нова нощница?!

— Но, мамо... — ахна Мили. Колко странно, та тя бе увещавала майка си месеци наред да облече нова нощница — в скрина имаше дори две, но госпожа Сноу все ѝ отказваше.

ДЕВЕТА ГЛАВА

МЪЖА

Полиана отново срещна Мъжа. Валеше дъжд. Поздрави го със сърдечна усмивка.

— Днес денят не е толкова хубав — подхвърли тя. — Но се радвам, че не всеки ден вали!

Този път Мъжа не промълви дума, нито пък се обърна. Полиана реши, че не я е чул. При следващата им среща (всъщност още на другия ден) тя го заговори доста по-високо. Не изпита никакво колебание, защото Мъжа вървеше с ръце на гърба и забит в тротоара поглед, а това беше много странно в такова прекрасно и свежо слънчево утро! Полиана си беше издействала награда — отново да изпълни поредната поръчка.

— Как сте? — зачурулика тя. — Толкова се радвам, че днес времето не е като вчера.

Мъжа рязко спря. Сърдито я погледна и каза:

— Виж какво, момиченце, хайде да се разберем веднъж завинаги! Имам толкова грижи, че времето изобщо не ме интересува. Дори не знам слънчево ли е, или не.

Полиана засия в усмивка.

— И аз така си мислех. Затова ви заговорих за времето.

— Да... И какво? — попита той, най-сетне проявявайки някакъв интерес.

— Понеже не забелязвате времето, исках да ви обърна внимание, че слънцето грее и така нататък. Сигурна съм, че ще изпитате радост, ако се замислите за това, но вие изобщо не мислите за това, нали?

— Що за приказки... — вяло махна Мъжа с ръка, направи няколко крачки и се обърна. — Защо не си намериш някой на твоите години, за да си приказваш с него? — свъсено попита той.

— За съжаление наоколо няма деца на моята възраст. Но това не ме притеснява. Аз харесвам и възрастните, понякога дори повече от децата, нали съм свикнала с Женското дружество.

— Хм! Женското дружество! Аз обаче не съм Женското дружество! — Мъжа почти се усмихна, но лицето му беше все така намръщено.

Полиана весело се засмя.

— О, не, господине. Изобщо не приличате на госпожите от Дружеството! Но вярвам, че и вие сте добър като тях — а нищо чудно да сте и още по-добър! — любезно добави момиченцето. — Сигурна съм, че сте много по-добър, колкото и да не давате вид!

Мъжа се покашля смутено.

— Що за приказки... — повтори той и закрачи по тротоара.

Когато отново се срещнаха, Мъжа погледна Полиана право в очите и тя забеляза, че откритият поглед разкрасява лицето му.

— Добър ден — съдържано рече Мъжа. — Веднага държа да кажа, че днес слънцето грее.

— Няма нужда да ми го казвате — дружелюбно отвърна Полиана. — Защото щом ви зърнах, установих, че вече сте го забелязали.

— О, така ли?

— Да, господине. Личи в очите и в усмивката ви.

— Хм... — смотолев Мъжа и продължи по пътя си.

От този ден нататък той винаги я заговаряше и то пръв, макар обикновено само да поздравяваше. Но дори поздравът му учуди Нанси, когато двете с Полиана го срещнаха един ден.

— Госпожице Полиана, този човек теб ли поздрави?

— Да, той вече винаги ме поздравява — усмихна се момиченцето.

— Винаги?! Боже мой! Знаеш ли кой е той?

Полиана поклати глава.

— Ами той забрави да ми се представи, когато му казах името си.

Нанси ококори очи.

— Той никога не говори с никого — вече години наред! Продумва само когато се налага, да речем, по работа. Това е Джон Пенделтън. Живее сам в голямата къща на Пенделтън Хил. Няма дори и готвачка. Всеки ден слиза три пъти до хотела — храни се там. Познавам Сали Майнър, сервитьорката, и тя ми е казвала, че едва си

отварял устата, за да поръча. Едва ли не тя му избирала менюто — винаги нещо евтино, ама винаги.

Полиана кимна тъжно.

— Знам, знам, когато си беден, все си поръчваш нещо евтино. Ние с татко често се хранехме навън. Почти винаги поръчвахме боб и рибени кюфтета. Но си казвахме, че трябва да се радваме, задето обичаме боб — особено когато се заглеждахме в скъпите печени пуйки. Господин Пенделтън дали обича боб?

— Откъде да знам. И какво ли значение има? Той не е беден, госпожице Полиана. Той наследи много пари от баща си. И е най-богатият човек в града. Може да се храни с долари, ама сигурно няма и да разбере...

Полиана прихна.

— Как няма да разбере, нали ще трябва да ги сдъвче!

— Имах предвид, че е толкова богат, та може и това да си позволи — поясни Нанси. — Но не харчи. Спестява.

— Боже мой, боже мой — промълви Полиана. — Това е чудесно. Себеотрицание! Да носиш кръста си с достойнство. Татко ми е говорил за това.

Нанси зяпна, сякаш се канеше да избухне, но усмихнатото лице на Полиана я накара да преглътне думите.

— Хм — въздъхна Нанси и се върна на първоначалния им разговор. — Толкова е странно, че те поздравява! Той не говори с никого и живее в пълна самота в прекрасната си огромна къща, която била и чудесно обзаведена! Някои казват, че е луд, други го смятат за необщителен. Носи се слух, че криел някаква тайна — май в килера му имало скелет!

— О, Нанси! — потрепери Полиана. — Как може да държи такова гадно нещо! Трябва да го изхвърли!

Нанси се засмя. Знаеше, че Полиана ще повярва за скелета, а лошото дяволче в нея я възпря да опровергае слуха.

— Всички казват, че е много особен — продължи тя. — Често пътува по за седмица — и все в разни диви страни като Египет, Азия, пустинята... Сара...

— О, значи е мисионер — кимна Полиана.

Нанси избухна в смях.

— Не съм казала такова нещо, госпожице. Той пише книги за пътешествията си — странни книги за чудноватите диви страни. Тук обаче не харчи почти нищо, само колкото да преживява.

— Сигурно защото спестява за пътешествията — заяви Полиана.
— Особняк, няма що, също като госпожа Сноу, само дето той е различен по различен начин!

— Така е, така е — съгласи се Нанси.

— Сега, като знам за него, съм още по-радостна, че разговаря с мен! — доволно въздъхна Полиана.

ДЕСЕТА ГЛАВА

ИЗНЕНАДА ЗА ГОСПОЖА СНОУ

При следващото си посещение Полиана отново завари госпожа Сноу да лежи на тъмно.

— Мамо, дойде момиченцето, което изпраца госпожица Поли — вяло каза Мили.

Полиана остана насаме с госпожа Сноу.

— Ти ли си? — раздразнено попита болната жена. — Помня те, стига човек веднъж да те види, за да те запомни. Защо не дойде вчера? Вчера имах нужда от теб.

— Така ли? Радвам се, че вчера не е толкова далеч от днес, нали? — засмя се Полиана и внимателно остави кошницата на стола. — Не ти ли е тъмно тук? Не мога да те видя. — Тя прекоси стаята и дръпна пердетата. — Искам да видя дали си се сресала така, както аз те сресах. О, не си! Нищо, дори се радвам, че не си, защото ще ми доставиш удоволствието аз да го сторя! Първо ще ти покажа какво съм донесла.

Жената се размърда.

— Няма значение как изглежда, важното е дали е вкусно — промърмори тя, но погледна към кошницата. — Какво е това?

— Познай? Какво ти се яде? — Полиана застана до кошницата с усмихнато лице.

Госпожа Сноу сбърчи вежди.

— Нищо не ми се яде! — въздъхна тя. — За мен всичко е с еднакъв вкус.

Полиана се засмя.

— О, не ми се вярва! Кажете, какво най-много ти се иска да има в кошницата?

Болната жена мълчеше. Толкова дълго бе настоявала за нещата, които нямаше, че да каже какво точно иска, за нея бе едва ли не невъзможно. Но ето че се налагаше да посочи конкретното си желание. Момиченцето чакаше отговора ѝ.

— Сигурно ми носиш агнешка супа...

— Да, нося! — възкликна Полиана.

— Но на мен не ми се яде агнешка супа — въздъхна госпожа Сноу, изведнъж осъзнала за какво копнее стомахът ѝ. — Искам пиле.

— Нося и пиле!

Жената я погледна учудено.

— Носиш и двете?

— Да, нося и желирано телешко — тържествуваше момиченцето. — Реших, че поне веднъж ще ти донеса точно онова, което искаш. Двете с Нанси приготвихме кошницата. От всичко по малко, но пък нищо не липсва! Много се радвам, че ти се яде пиле — доволно занарежда тя, докато вадеше трите купички от кошницата. — По пътя си мислех дано не поискаш шкембе, лук или изобщо нещо, което не нося. Щеше много да ме е яд, защото толкова се старях! — засмя се Полиана.

Последва тишина. Болната жена се опитваше да измисли нещо, което искаше, но момиченцето не го носеше.

— Заповядай! Ще ги оставя тук — Полиана остави трите купички на масата. — Сигурно утре ще ти се прияде агнешка супа. Как се чувстваш, добре ли си днес? — попита любезно тя.

— Благодаря, но не съм добре — промърмори госпожа Сноу, отново изпадайки в обичайното си равнодушие. — Тази сутрин изобщо не можах да подремна. Съседката ми Нели Хигинс се учи да свири на пиано и дрънкането по клавишите ме подлудява. Цяла сутрин се упражнява. Не знам какво да правя!

Полиана кимна с разбиране.

— Ужасно е, знам! Госпожа Уайт веднъж се оплакваше — тя е от Женското дружество. Лошото беше, че тогава страдаше от ревматизъм и не можеше да се изпари. И ти не можеш, нали?

— Какво...?

— Да се изпариш, да отидеш някъде другаде, когато свиренето стане нетърпимо.

Госпожа Сноу се замисли и отговори:

— Нали лежа, мога да мърдам само в леглото — раздражено рече тя.

— Това трябва да те радва, защото госпожа Уайт не можеше да мърда и в леглото. Било ужасно! Госпожа Уайт ми каза, че щяла да

полудее, добре че била глухата сестра на господин Уайт.

— Какво общо има глухата сестра на господин Уайт?

Полиана се засмя.

— О, да, всъщност не съм ти разказвала за нея. Госпожа Уайт беше глуха — напълно глуха. Тя пристигна, за да се грижи за госпожа Уайт и за къщата. Бяха се видели в чудо, защото не можеха да се разберат с нея, нали не чува... Та всеки път, когато пианото започвало да дрънка, госпожа Уайт се радвала, че не е глуха, защото си представяла какво би било да не чува нищо, ама нищичко като сестрата на съпруга си. Тя също играеше на играта, аз я научих.

— Каква игра?

Полиана плесна с ръце.

— О, как забравих! Аз измислих какво ще те накара да бъдеш радостна!

— Радостна ли? Нищо не разбирам.

— Нали ти обещах, че ще измисля нещо, което да ти носи радост, въпреки че по цял ден лежиш?

— А, да. Спомням си. Но не мислех, че ще се отнесеш толкова сериозно.

— И още как! — тържествуваше Полиана. — Трудно беше, но го измислих. Но пък когато е трудно, удоволствието е още по-голямо. Признавам, че доста време нищо не ми идваше на ум, а после изведнъж ми хрумна.

— И какво измисли, кажи ми! — В гласа на госпожа Сноу се прокрадна иронична нотка.

Полиана пое дълбоко дъх.

— Можеш да си радостна за това, че и другите хора не са като теб... непрекъснато на легло — доволно каза тя.

Госпожа Сноу я зяпна ядосано и троснато заяви:

— Не ще и дума!

— Сега ще ти разкажа за играта — простодушно продължи Полиана. — Ще я играеш с голямо удоволствие, защото няма да ти бъде лесно. А колкото ти е по-трудно, толкова по-интересно! Слушай сега! — И момиченцето разказа на болната жена всичко за пратката, патериците и куклата, която така и не пристигнала.

Тъкмо привърши да разказва, на вратата се появи Мили и каза с равен глас:

— Госпожице Полиана, леля ви ви чака. Обадила се у съседите ни Харлоу. Казала да побързате, защото сте имали някаква работа.

Полиана се надигна с неохота и въздъхна.

— Добре. Ще побързам. — После се засмя и добави: — Трябва да се радвам, че имам здрави крака, та да бързам, нали госпожо Сноу?

Госпожата не отговори. Тя лежеше със затворени очи. Мили гледаше ококорено и забеляза, че по бледите страни на майка ѝ се стичат сълзи.

— Довиждане — рече Полиана през рамо, когато стигна до вратата. — Съжалявам, че не можах да те срещна! Ще го отложим за другия път.

Юлските дни неусетно се изнизаха. За Полиана това бяха щастливи дни. И тя често го повтаряше пред леля си. А лелята уморено отговаряше:

— Много добре, Полиана. Доволна съм, че дните ти са щастливи. Но дано и да са удовлетворяващи, инак няма да съм изпълнила дълга си.

В отговор момиченцето обикновено я прегръщаше и целуваше, а госпожица Поли все още много се смущаваше от тази дружелюбност. Един ден, докато се учеше да шие, Полиана попита замислено:

— Лельо Поли, смяташ ли, че не е достатъчно дните да са само щастливи?

— Да, така смятам.

— Значи трябва да са и удовлетворяващи.

— Разбира се.

— А какво значи у-до-вле-тво-ря-ва-щи?

— Да носят удовлетворение. Да ти дадат нещо, нали разбираш?

Ама че необикновено дете!

— А да си само радостен — това не е ли удовлетворяващо? — плахо попита Полиана.

— Съвсем не.

— О, боже! Тогава сигурно играта няма да ти хареса.

— Каква игра?

— Ами татко... — Полиана притисна пръсти до устните си. — Нищо, нищо — смотоледи тя.

Госпожица Поли се намръщи и заяви:

— Достатъчно за днес, Полиана. Приключихме с урока по шиене.

Следобедът Полиана срещна леля си на стълбите.

— Лельо, сигурно идваш при мен! Колко се радвам! Така обичам да си имам компания! — тя бързо изтича нагоре по стълбите и отвори вратата на таванската стаичка.

Всъщност лелята не отиваше при племенницата си. Беше се запътила да търси белия вълнен шал в кедровия скрин до източния прозорец на таванското помещение. Но ето че неочаквано се озова при Полиана, седнала на единия от столовете с прави облегалки. От деня на пристигането на момиченцето леля Поли непрекъснато се улавяше, че прави съвсем неочаквани неща — възнамеряваше да прави едно, а току се оказваше, че прави друго.

— Много обичам да си имам компания — повтори Полиана с такъв доволен вид, сякаш беше поканила леля си в дворец. — Особено след като имам своя собствена стая. Е, аз винаги съм имала стая, но когато къщата е под наем, не е същото, стаята не е напълно твоя, нали? А тази стая си е съвсем моя!

— Да, Полиана — промърмори госпожица Поли, като се чудеше защо продължава да седи сред стаята, а не отива да търси белия шал.

— Стаята много ми харесва! Нищо, че няма килим, пердета и картини, аз толкова исках да има... — Полиана изведнъж пламна и млъкна. Тъкмо се канеше да заговори за нещо друго, когато леля ѝ строго попита:

— Какво искаш да кажеш?

— Н-нищо, лельо Поли. Не исках да кажа това...

— Сигурно не си искала — хладно отсече лелята. — Но го каза, затова държа да ми обясниш!

— Исках само да кажа, че си представях стая с хубав килим, дантелени пердета и разни други неща. Но разбира се...

— Представяше си! — ядосано повтори леля Поли.

Полиана се изчерви още повече и виновно каза:

— Не че е трябвало да ги има, лельо Поли. Но винаги съм ги искала, а никога не съм имала и затова. Веднъж ни изпратиха две черги, но те бяха малки и едната беше с петна от мастило, а другата с дупки. Имахме и две картини. Тат... така де, продадохме хубавата, а

грозната се счупи. Ако не ми се беше случило всичко това, сигурно нямаше толкова да мечтая за хубави неща, както и да си представям още от първия ден в коридора колко ли красива ще бъде стаята ми и... Всъщност, лельо Поли, само след минута или само след няколко минути се зарадвах, че над скрина няма огледало, та да не си гледам луничките, че за по-красива картина от гледката през прозореца не мога и да мечтая, а и ти си толкова добра с мен, че...

Госпожица Поли изведнъж скочи от стола. Цялата пламтеше.

— Достатъчно, Полиана — сгълча я тя. — Каза твърде много неща. — Само след миг лелята слизаше по стълбите и чак когато стигна на първия етаж се сети, че всъщност се беше качила на тавана, за да търси белия вълнен шал в кедровия скрин до източния прозорец.

След по-малко от двадесет и четири часа леля Поли нареди на Нанси:

— Премести нещата на госпожица Полиана в стаята под таванската. Реших засега племенницата ми да живее в тази стая.

— Добре, госпожице — отвърна Нанси и възкликна наум: „Божичко!“.

Само след минута тя говореше възбудено на Полиана.

— Представяш ли си! Ще живееш в стаята под тази, представяш ли си!

Полиана беше пребледняла.

— Нанси, сериозно ли говориш, не се ли шегуваш?

— Сама ще се убедиш, че говоря истината — нареждаше Нанси изпод купа дрехи, които вече беше понесла. — Нареди ми да ти преместя нещата долу и аз веднага ще ги сваля, за да не ѝ хрумне нещо друго.

Полиана се замисли над последните ѝ думи. С риск да се изтърколи тя се втурна презглава надолу, прескачайки по две стъпала наведнъж.

Чу се трясък от две врати една след друга и Полиана застана пред леля Поли.

— О, лельо Поли, лельо Поли, наистина ли си решила така? В новата стая има всичко — и килим, и пердета, и три картини плюс гледката от прозорците... О, лельо Поли!

— Полиана, доволна съм, че одобряваш промяната. Но ако толкова много оценяваш тези неща, надявам се, че ще се грижиш

добре за тях. И това е всичко. Ако обичаш, вдигни стола. Освен това затръшна две врати една след друга! — Госпожица Поли говореше строго, дори прекалено строго, но кой знае защо усети, че ѝ се доплаква — а тя съвсем не беше свикнала да изпитва подобни чувства.

Полиана вдигна стола.

— Съжалявам, че затръшнах вратите — с усмивка каза тя. — Но току-що разбрах за стаята и сигурно и ти би затръшнала вратите, ако... — Момиченцето млъкна и погледна леля си с интерес. — Лельо, случвало ли ти се е някога да затръшнеш някоя врата?

— Мисля, че не — отвърна лелята, слисана от въпроса на племенницата си.

— Колко жалко — промълви Полиана с искрено съчувствие в гласа.

— Жалко ли? — едва изрече смаяната леля.

— Да, жалко. Защото ако си искала да затръшнеш някоя врата, ти си щяла да го направиш, но ако не си искала, това означава, че никога за нищо не си се радвала — радваш ли се, не може да не затръшваш вратите. Толкова жалко, че никога за нищо не си се радвала!

— Полиана! — възмутено ахна леля Поли, но Полиана беше вече изчезнала. След миг се разнесе трясък от таванската врата. Племенницата ѝ бързаше да помогне на Нанси да свалят „нещата“.

Госпожица Поли седеше смутена в гостната — всъщност и тя се беше радвала... на някои неща.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ДЖИМИ

Дойде и август. А с него и няколко изненади и промени, но нито една от тях не учуди Нанси. След пристигането на Полиана. Нанси сякаш търсеше изненадите и промените.

Първо се появи котенцето.

Полиана го намери да мяука отчаяно на пътя. След като пита всички съседни дачи дали не е тяхно, Полиана го взе вкъщи.

— Колко се радвам, че котенцето не е на никого — усмихнато призна тя пред леля си. — Защото много исках да го взема. Обичам котенцата. А знаех, че и ти ще му се зарадваш и ще разрешиш да живее тук.

Госпожица Поли погледна нещастната сива топчица в ръцете на Полиана и потрепери. Тя не обичаше котки — дори здравите, чисти и хубави котки.

— Уф, Полиана! Що за мръсно животинче! Сигурно е краставо и има бълхи.

— Миличкото то! — нежно рече Полиана и погледна уплашените очички на котето. — Цялото трепери. Страх го е. Защото не знае, че ще го вземем у нас.

— Не, никой няма да го вземе! — решително заяви леля Поли.

— И добре че стана така — кимна Полиана, не разбрала думите на леля си. — Питам всички, това коте е ничие. Знаем, че ще се радваш да бъде наше.

Госпожица Поли отвори уста и понечи да каже нещо. Отново усети онова особено чувство на безпомощност, което я обземаше в присъствието на Полиана.

— И как иначе? — продължи признателната Полиана. — Нима ще оставиш едно малко самотно котенце да скита по пътищата, след като си приютила мен! Ето това обясних на госпожа Форд, когато ме попита ще ми разрешиш ли да взема котенцето. Аз например имах

Женското дружество, а това котенце си няма никого. Знам, че и ти мислиш като мен — радостно заключи Полиана и изхвъркна от стаята.

— Но Полиана, аз не... — опита се да протестира госпожица Поли, ала племенницата ѝ беше вече стигнала кухнята и викаше:

— Нанси, Нанси! Виж какво малко котенце, леля Поли ще вземе и него, освен мен!

А слисаната леля Поли, която ненавиждаше котките, се отпусна на стола, безсилна да ѝ противоречи.

На следващия ден се появи кучето — може би по-мръсно и по-окаяно и от котето. За свое огромно учудване леля Поли пак се озова в ролята на благородна покровителка и ангел спасител — Полиана така убедително ѝ възлагаше тази роля, че лелята, която мразеше кучетата дори повече от котките, отново се почувства безсилна да ѝ противоречи.

Но когато след по-малко от седмица Полиана доведе едно момченце в дрипи и помоли и то да остане, леля Поли намери сили да се противопостави. Ето какво се случи.

Беше четвъртък, утрото бе приятно и Полиана се връщаше от госпожа Сноу, на която беше занесла желирано телешко. Двете с госпожа Сноу бяха вече добри приятелки. Приятелството им започна след третото посещение на Полиана, след като момиченцето ѝ разказа за играта. Госпожа Сноу започна също да я играе. Не я играеше много добре, защото твърде дълго бе съжалявала за всичко, та ѝ беше трудно да се радва на каквото и да е. Но веселите наставления на Полиана и насърчителният ѝ смях помагаша на госпожа Сноу да навлезе по-бързо в играта. Тази сутрин например тя дори беше казала, че се радва на желираното телешко и че точно това ѝ се ядяло за обяд. Госпожа Сноу не знаеше, че когато посрещна Полиана на вратата, Мили ѝ каза, че жената на свещеника вече беше изпратила огромна купа желирано телешко.

Полиана си мислеше за това, когато съзря момчето. То седеше в дрипи до пътя и унило дялкаше пръчица.

— Здравей — любезно рече Полиана.

Момчето я погледна и извърна очи.

— Здравсти — смотолеви то.

Полиана се засмя.

— Теб и телешкото желе няма да те зарадва — рече тя и застана до него.

Момчето се размърда, погледна я учудено и отново задялка пръчката с тъпото счупено ножче.

Полиана се поколеба за миг и после седна в тревата до момчето. Въпреки категоричните ѝ изявления, че е свикнала с Женското дружество и че не страда от липсата на връстници, тя понякога си мечтаеше за детска компания. Ето защо Полиана реши да се сприятели с момчето.

— Казвам се Полиана Уитиър — усмихнато се представи тя. — А ти как се казваш?

Момчето отново се размърда и понечи да стане. Но отново седна.

— Джими Бийн — промълви то с равен глас.

— Е, вече се познаваме! Радвам се, че си каза името. Някои не обичат да се запознават. Аз живея в къщата на госпожица Харингтън. Ти къде живееш?

— Никъде.

— Как така никъде? Всеки живее някъде.

— Сега никъде не живея. Търся си ново място.

— А къде търсиш?

— Ама че си глупава! Ако знам къде е новото място, ще го търся ли?

Полиана отметна глава. Това момче не ѝ харесваше — как може да я нарича „глупава“! Но нали вече се запознаха...

— По-рано къде си живял?

— Не спиращ да задаваш въпроси! — раздразнено въздъхна момчето.

— Питам, за да разбера кой си — спокойно отговори Полиана. — Ако говореше повече, нямаше да задавам толкова въпроси.

Момчето се изсмя. Някак плахо, не от сърце. Но чертите на лицето му се поотпуснаха.

— Добре, слушай тогава. Казвам се Джими Бийн и съм на десет навършени години. Миналата година бях настанен в приюта за сираци, но там има много деца, просто няма място за мен, пък и мисля, че не ме искат. Затова реших да се махна. Но още не съм си намерил ново място. Искане ми се да живея в къща с майка, а не с възпитателка! Имаш

ли дом, имаш и близки, но откакто татко почина, аз нямам никого. Затова сега си търся дом. Опитах в четири къщи, но не ме искат, макар да им казах, че ще работя каквото ми кажат. Това е всичко. Друго да питаш? — заключи момчето с умислен глас.

— Безобразие! — възмути се Полиана. — Как така никой не те иска? Знаем как се чувстваш, защото след като... след като татко почина, за мен се грижеше единствено Женското дружество. Добре че леля Поли ме взе... — Момиченцето млъкна, защото изведнъж му хрумна една прекрасна идея. — О, намерих ти място! Леля Поли ще те приеме, знам, че ще те приеме! Виж как взе мен. А после прие и Флъфи и Бъфи, защото нямаха кой да ги обича и къде да отидат. А те са само едно коте и едно куче! О, сигурна съм, че леля Поли ще те вземе у нас! Нямах представа колко е добра и мила!

Слабичкото лице на Джим Бийн се оживи.

— Ама наистина ли? Аз ще работя, много съм силен! — Той вдигна ръкава, за да покаже кльоцавата си ръка.

— Наистина! Леля Поли е най-добрата жена на този свят! След мама, която е на небето, при ангелите... Да знаеш само колко много стаи има — скочи Полиана и задърпа момчето. — Огромна къща! Макар че може и да те настани в таванската стая — добави смутено тя. — Мен първо там настани. Сега обаче сложиха мрежа на прозорците и няма да е така горещо, защото ще се проветрява, без да влизат мухите и да разнасят микроби с крачката си. Ти знаеш ли за мухите? Много интересно! Ако слушаш... или по-скоро, ако не слушаш, леля сигурно ще ти даде да прочетеш една книжка за тях. А ако имаш лунички — огледа го тя — ще се радваш, че в стаята няма огледало. Гледката от прозореца е по-красива и от най-красивата картина. Убедена съм, че ще ти бъде приятно да живееш в тази стая — задъхано рече Полиана, усетила, че ще трябва да си поеме въздух, ако не иска да се задуши от бързото говорене.

— Боже мой! — възкликна Джими Бийн, който едва следеше мисълта ѝ. — Човек не може да вземе думата от теб — като скоропоговорка си.

Полиана се засмя.

— Само можеш да се радваш! Защото докато говоря, ти можеш да мълчиш.

Влязоха в къщата и Полиана без никакво колебание представи момченцето на леля си.

— О, лельо Поли — въодушевено поде тя — виж кой съм ти довела! Ще се зарадваш много повече отколкото на Флъфи и Бъфи, знам! Истинско момченце! В началото той няма нищо против да спи на тавана, а и ще помага в работата. Но най-много ще ми трябва, за да си играем.

Госпожица Поли побледня, после почервения.

Макар не всичко да беше ясно, тя схвана намерението на Полиана.

— Нищо не разбирам! Кое е това мръсно момче? Къде го намери? — строго попита тя.

„Мръсното момче“ отстъпи крачка назад и погледна към вратата. Полиана весело каза:

— О, да, и аз май се държа като Мъжа, забравих да кажа името му. Че е мръсен, мръсен е, Флъфи и Бъфи също бяха мръсни, когато ги намерих. Но и той ще блесне като тях, след като се изкъпе. Ох, все забравям — това е Джими Бийн, лельо Поли — засмя се тя.

— А защо е тук?

— Нали току-що ти разказах — учудено я погледна Полиана. — Тук е, за да живее с нас. Той си няма дом и близки. Казах му колко си добра към мен, към Флъфи и Бъфи, и го уверих, че ще бъдеш добра и към него, защото той, разбира се, е по-симпатичен и от котето, и от кучето.

Госпожица Поли се облегна на стола и докосна шията си с треперещи пръсти. Чувството на безсилие започваше отново да надделява, но с видимо усилие тя успя да се вземе в ръце и заяви:

— Полиана, това надминава всичко. По-невероятно нещо досега не беше правила! Не ни стигат уличните кучета и котки, ами водиш и разни просяци!

Момчето рязко вирна глава, а очите му просветнаха. То направи две крачки и застана до госпожица Поли.

— Аз не съм просяк! И от вас нищо не искам! Готов съм да работя за подслон и прехрана! Никога не бих дошъл у вас, ако това момиче не ме покани, като ме убеждаваше, че сте много добра и мила

и много ще ми се зарадвате. Това е то! — Момчето се обърна и въпреки жалкия си вид, излезе от стаята с достойно вдигната глава.

— О, лельо Поли! — сподавено рече Полиана. — А аз си мислех, че ще му се радваш. Вярвах, че ще се радваш...

Госпожица Поли вдигна ръка, за да я прекъсне. Нервите ѝ не издържаха. От главата ѝ не излизаха думите на момчето, че е „добра и мила“ и ето че чувството на безсилие взимаше връх. Но със сетни усилия тя отново успя да се овладее.

— Полиана, спри да повтаряш думата „радвам се“! От зори до мрак „радвам се“, „радвам се“, „радвам се“! Ще ме подлудиш.

Полиана зяпна изумено.

— Ама, лельо Поли, аз мислех, че ще се радваш, ако... О! — Момиченцето затисна устните си с ръка и избяга от стаята.

Полиана настигна Джими в края на алеята пред къщата.

— Момченце, момченце! Джими Бийн, извинявай много — извика тя и го хвана за ръката.

— Няма защо, ти не си виновна — тъжно рече момчето. — Аз не съм просяк! — добави гневно то.

— Разбира се, че не си! Не се сърди на леля. Сигурно аз не ви запознах както трябва. А не можах и да ѝ разкажа повече за теб. Тя наистина е добра и мила, но аз не ѝ обясних както трябва... Така искам да ти намерим някое място!

— Няма страшно, все ще намеря къде да живея. Но аз не съм просяк!

Полиана мислеше усилено. Изведнъж лицето ѝ засия.

— Знам какво ще направим! Чух от леля Поли, че тукашното Женско дружество има сбирка днес. Аз ще ги запозная с твоя случай. Така правеше татко, когато искаше нещо — да изнася лекции на непросветените или да купи нов килим.

Момчето ядосано рече:

— Да, но аз не съм непросветен, нито пък съм килим. Какво е това Женско дружество?

Полиана слисано го зяпна.

— Джими Бийн, ти къде си расъл? Как така не знаеш за тези дружества?

— О, не настоявам да ми кажеш! — заяви Джими и тръгна по алеята.

Полиана веднага го последва.

— Това е дружество на жените, които се събират, шият, дават вечери и събират средства, и... и си говорят. Това е то, Женското дружество. Много са мили, поне в Дружеството, където живеех, повечето бяха много мили. Не познавам тукашните госпожи, но съм сигурна, че и те са добри. Днес ще им разкажа за теб.

Момчето отново я изгледа ядосано.

— Да не си посмяла! Може би очакваш да застана пред всичките тези жени, за да чуя как ме наричат „просяк“! Една ми стига!

— Но ти няма да си там! Аз ще отида сама и ще им разкажа за теб.

— Наистина ли?

— Да. И този път ще внимавам какво разказвам — бързо добави Полиана, забелязала колебанието върху лицето на Джими. — Мисля, че поне няколко ще ти предложат дом.

— Ще работя — не забравяй да кажеш това! — предупреди я момчето.

— Няма — обеща радостно Полиана, доволна, че бе успяла да го убеди. — Утре ще ти кажа какво е станало.

— Къде ще се видим?

— На същото място, където се запознахме — до къщата на госпожа Сноу.

— Добре. Ще те чакам. — Джими помълча и добави: — Може би ще е по-добре да се върна в приюта за тази нощ. Нямам къде другаде да отида. Пък и излязох тази сутрин. Не съм им казал, че няма да се върна, освен ако сами не решат, че съм избягал, но пък едва ли ще се разтревожат за мен. Те не са ми близки, не ги интересувам.

— Знам — разбиращо кимна Полиана. — Вярвам, че утре, когато се видим, ще съм ти намерила и дом, и близки, които да се грижат за теб. Довиждане! — весело рече тя и тръгна обратно към къщата.

Госпожица Поли стоеше до прозореца на гостната и гледаше децата. Тя проследи с тъжен поглед момченцето, докато изчезна зад завоя. После въздъхна и унило заизкачва стълбите към стаята си. А леля Поли никога не вървеше унило. Мислеше за думите на Джими, че е „добра и мила“. Сърцето ѝ като че ли опустя, сякаш бе изгубила нещо завинаги.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

ЖЕНСКОТО ДРУЖЕСТВО

Обядът преди сбирката на Дружеството протече мълчаливо. Полиана опита да каже нещо, но без особен успех, най-вече защото се улавяше, че повтаря думата „радвам се“ и цялата поруменяваше. На петия опит леля Поли поклати отегчено глава.

— Хайде, Полиана, довърши си мисълта, по-добре кажи каквото имаш да казваш, вместо само да се притесняваш.

Смутеното личице на племенницата ѝ грейна.

— О, благодаря. Трудно ми е да не казвам онази дума. Толкова дълго съм играла, че...

— На какво си играла?

— На играта, онази игра, дето татко... — Полиана отново млъкна, нарушила още една забрана.

Леля Поли се навъси, но не каза нищо. Обядът приключи в мълчание.

На Полиана не ѝ стана неприятно, когато я чу да казва на съпругата на свещеника, че няма да присъства на сбирката, защото я боли глава. Когато леля Поли се качи в стаята си и затвори вратата, на Полиана ѝ стана мъчно за това, че има главоболие, но пък се радваше, че леля ѝ няма да присъства на сбирката, на която щеше да разкаже на госпожите за Джими Бийн. Не можеше да забрави, че леля ѝ го нарече „просяк“. И не искаше да я чуе да го повтаря в Дружеството.

Жените се събираха в два часа в параклиса до църквата, на около половин миля от „Харингтън“. Полиана искаше да бъде там към три.

— Трябва всичките да са там — говореше Полиана на себе си. — Защото ако отида по-рано, може би точно тази, която ще пожелае да вземе Джими Бийн, още няма да е пристигнала. Нали ги знам, за такава дружество два часът винаги означава три.

Тихичко, но уверено тя изкачи стъпалата към параклиса и влезе в коридора. От стаята се носеше тих женски смях и говор. Полиана се поколеба само миг и отвори вратата.

Разговорите секнаха изведнъж. Полиана пристъпи свенливо. Ето че моментът бе настъпил, а тя се чувстваше толкова неудобно, че не можеше да отвори уста. Това не беше нейното тъй скъпо Дружество — в нея бяха втренчили очи цяла стая почти непознати жени.

— Добър ден, госпожи — смутено рече момиченцето. — Казвам се Полиана Уитиър. Някои... може би ме познават. Аз съм виждала повечето от вас, но не сме се срещали всички заедно.

Тишината бе непоносима. Някои от жените познаваха странната племенница на госпожица Поли и почти всички бяха чували за нея. Но нито една не знаеше какво да каже в този момент.

— Дошла съм да... ви запозная с един случай — промълви Полиана, като, без да съзнава, повтори думите, с които баща ѝ говореше пред тяхното Дружество.

Една от жените се размърда на стола и попита:

— Леля ти ли те изпраца, мила? — Това беше госпожа Форд, съпругата на свещеника.

Полиана поруменя.

— О, не. Сама дойдох. Аз съм свикнала с женските дружества. Едно такова дружество ме отгледа заедно с татко.

Чу се сподавен смях. Госпожа Форд се намръщи и каза:

— Кажи, мила, какво има?

— Дойдох заради Джими Бийн — въздъхна Полиана. — Той си няма дом, освен приюта за сираци, но там е претъпкано и Джими смята, че не го искат, та си търси друг дом. Искан да живее в истински дом с майка, а не с възпитателка, да има и близки, които да го обичат. На десет навършени години е. Може би някой ще го хареса и ще го покани у дома си.

— Гледай ти! — промърмори една от госпожите и наруши напрегнатото мълчание.

Полиана тревожно огледа кръга от жени и разпалено добави:

— О, забравих да кажа, че той ще работи.

Пълно мълчание. Последваха сдържани въпроси. А след малко жените започнаха оживено, но не особено добронамерено да обсъждат случая.

Полиана ги слушаше и безпокойството ѝ растеше. Тя не разбираше всичко, което си говореха, но скоро стана ясно, че няма жена, която би могла да предложи дом на момчето, макар всяка една да

смяташе, че другите биха го взели, особено онези, които нямаха момченца. Но така или инак нито една не пожела Джими. Съпругата на свещеника подхвърли, че биха могли да заделят средства за обучението и издръжката му, вместо да ги изпращат на децата в далечна Индия.

Тогава госпожите изведнъж се разприказваха, дори по няколко наведнъж. Реагираха още по-бурно и още по-отрицателно от предишния път, когато изслушаха Полиана. Полиана разбра, че Дружеството се бе посветило на благотворителност към мисиите в Индия и някои смятаха, че ще умрат от срам, ако тази година дадат по-малко средства от предишната. Полиана отново не ги разбираше, защото по всичко личеше, че те не се интересуват за какво точно се използват парите, стига сумата да „води“ в списъка на „доклада“. Всичко това беше много потискащо и неприятно за Полиана и тя наистина се зарадва, когато най-сетне се озова навън, на тишина, сред свежия и приятен въздух. Беше ѝ много мъчно. Предполагаше, че ще ѝ е трудно, но не и чак толкова тъжно — как щеше да каже на Джими Бийн, че Дружеството предпочита да изпрати средства на индийските деца, вместо да помогне на едно самотно момченце от техния град, защото, както каза високата госпожа с очилата — „никой няма да им го признае в доклада“.

— Не че е лошо да изпращаш средства на бедните, нека им изпратят — въздъхна Полиана, тътрейки крака по пътя. — Но как може да разсъждават така, сякаш малките момченца тук са без значение, за разлика от малките момченца там. Не е ли по-важно да видят как Джими Бийн расте и става голям вместо някакъв там доклад!

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА В ГОРАТА ПЕНДЕЛТЪН

След като напусна сбирката, Полиана не тръгна към къщи, а към Пенделтън Хил. Денят ѝ не бе никак лесен, макар да беше от „свободните“ (тя наричаше така редките дни, в които нямаше уроци по шиене или готвене), и Полиана реши, че една разходка в спокойната зеленина на гората Пенделтън ще ѝ подейства добре. Горещото слънце печеше в гърба ѝ, но тя се катереше по хълма с бодра крачка.

— И без това няма защо да се прибирам до пет и половина — говореше си Полиана. — Катеренето е уморително, но пък пътят е много приятен.

Тя вече знаеше колко красива е гората. А днес ѝ се виждаше още по-красива от всякога, въпреки че си мислеше за утрешния ден, когато трябваше да каже неприятната новина на Джими.

— Да бяха дошли да постоят в гората, тези шумни госпожи — въздъхна Полиана, зареяла поглед в яркосините късове небе между облените в слънце зелени върхове на дърветата. — Тук сигурно нямаше да са такива лоши и щяха да се съгласят да вземат Джими. — Тя беше напълно сигурна в думите си, макар сама да не знаеше защо.

Полиана вдигна глава и се заслуша. Дочу джафкане на куче. След малко то се втурна срещу нея с лай.

— Здравей, кученце, здравей! — щракна с пръсти тя и зачака да я приближи. Беше виждала кучето и преди. С Мъжа — господин Пенделтън. Полиана се огледа за него. Но той не се появяваше. Тя насочи вниманието си към кучето.

То се държеше някак особено. Джафкаше на пресекулки, сякаш беше уплашено. Тичаше неспокойно напред-назад. Полиана тръгна след него и то я заведе до една странична пътечка, втурна се по нея и след миг се върна с лай и вой.

— Ама тази пътека не води към къщи — засмя се Полиана.

Кучето не спираше, тичаше напред-назад между Полиана и пътечката и жалостно лаеше. Кафявото му телце трепереше от

вълнение, а кафявите очи молеха красноречиво, докато Полиана не го последва по пътеката.

Кучето се втурна пред нея и момиченцето скоро разбра причината за неговата тревога: някакъв човек лежеше неподвижен под близката надвиснала стръмна скала.

Клонките под краката на Полиана запрацяха и човекът обърна глава. Тя извика и се затича към него.

— Господин Пенделтън! Как сте?

— Добре съм. Почивам си на слънцето — троснато рече той. — А ти какво знаеш, кажи, и какво можеш? Мога ли да разчитам на теб?

Полиана стреснато затаи дъх, но въпреки това отговори както винаги — точно и буквално на въпроса.

— Господин Пенделтън, аз не знам много неща и не мога много неща. Но колкото до това дали можете да разчитате на мен, с изключение на госпожа Роусън всички в Дружеството смятаха, че съм разумна. Чух ги да си говорят един ден, но те май не разбраха, че ги чух.

Пенделтън се усмихна замислено.

— Е, добре де, извинявай. Пустият му крак! — Мъжът извади от джоба си връзка ключове и отдели един с палеца и показалеца си. — Къщата ми е на пет минути, оттатък пътеката. Този ключ е за страничната врата до арката над портата. Знаеш ли какво е арка?

— Знам. Леля има остъклена веранда над нашата арка. А аз спях на покрива на верандата, всъщност не спях, защото ме намериха.

— О! Като влезеш в къщата, върви направо по коридора до вратата в дъното. В средата на стаята има бюро с телефон. Знаеш ли как да се обаждаш?

— Знам, господине. Веднъж, когато леля Поли...

— Остави сега леля ти Поли — намръщи се мъжът, полагайки усилие да помръдне. — Намери телефона на доктор Томас Чилтън в указателя. Вероятно виси окачен на куката отстрани на бюрото, но не съм сигурен. Нали знаеш какво е това телефонен указател?

— О, да, разглеждала съм указателя на леля Поли — има толкова много странни имена...

— Кажи на доктор Чилтън, че Джон Пенделтън си е счупил крака и е в гората при скалата Малкия орел. Да дойде с двама мъже и

носилка. Той другото си го знае. Кажи му да мине по пътеката покрай къщата.

— Счупен крак? О, господин Пенделтън, колко ужасно! — потрепери Полиана. — Добре че ви намерих. Не мога ли да ви помогна с нещо?

— И да искаш, не можеш. Хайде, иди се обади и стига приказки! — изстена мъжът. Полиана изхлипа и хукна.

Не спря нито за миг, за да погледне към синевата между огрените от слънцето върхове на дърветата. Гледаше пред краката си, за да не се спъне в някое клонче или камък.

Скоро стигна до къщата. И по-рано я беше виждала, макар не толкова отблизо. Почти се уплаши — толкова грамадна ѝ се видя огромната сграда от сив камък с веранди, колони и внушителен вход. Но Полиана бързаше, тя тутакси прекоси запуснатата морава пред къщата и застана пред страничната врата под арката на голямата порта. През цялото време беше стискала ключовете и пръстите ѝ се бяха схванали, докато се мъчеше да отключи. Но най-сетне тежката врата с дърворезба се откряна.

Полиана затаи дъх. Въпреки че бързаше, тя спря за миг, затаила дъх в антрето пред широкия и здрачен коридор. Мислите ѝ бяха в пълен хаос. Значи това беше къщата на Джон Пенделтън, загадъчната къща, в която никой друг, освен него не беше влизал, и в която някъде се спотайваше скелет. И ето че трябваше да влезе сама и да намери телефона в тези страшни стаи, да се обади на доктора, за да му съобщи за счупения крак на Джон Пенделтън...

Със сподавен вик и без да гледа настрани, Полиана се затича по коридора и отвори вратата в дъното.

Стаята беше огромна и мрачна, с тъмна ламперия и вградени шкафове като в коридора. Но от западния прозорец по пода се прокрадваха златисти снопове слънчеви лъчи, блещукаха по матовите метални подпорки за дърва в камината и се отразяваха в никелирания телефон на голямото бюро сред стаята. Полиана заситни на пръсти към бюрото.

Указателят не беше на куката, а на пода. Тя го вдигна и с треперещ пръст намери „Чилтън“. Обади се на доктор Чилтън и, треперейки, му разказа за случилото се, докато докторът припряно ѝ

задаваше въпрос след въпрос. Най-сетне тя затвори телефона и въздъхна облекчено.

Огледа се за миг — не виждаше добре, защото тъмночервените пердета бяха спуснати, но забеляза полиците с книги по стените, мръсния под, разхвърляното бюро, затворените врати (зад коя ли беше скелетът?) и навсякъде — прах, прах, прах. Тя се втурна обратно по коридора към тежката врата с дърворезба, която зееше полуотворена.

Само след броени минути, неочаквано бързо и за пострадалия мъж, тя дохвърча на мястото на произшествието.

— Какво има? Не можа да отключиш ли?

Полиана го зяпна.

— Щях ли да съм тук, ако не съм успяла да отключа! Докторът идва с носилка и с няколко мъже. Знае мястото и не пожела да го доведе. Исках да се върна по-бързо, за да съм до теб.

— Наистина ли? — тъжно се усмихна Пенделтън. — Желанието ти ме учудва. Аз не съм приятна компания.

— Защо, защото си все сърдит ли?

— Благодаря за откровеността. Да, затова.

Полиана се засмя.

— Ти си сърдит само привидно, а вътре в себе си — не си!

— Така ли? Ти откъде знаеш? — попита мъжът и опита да помръдне глава, без да движи тялото си.

— Наблюдавала съм те. Ето например начинът, по който се държиш към кучето. — Полиана посочи дългата му фина длан, отпусната върху главата на полегналото куче. — Не е ли странно, че кучетата и котките познават по-добре човешкия характер от самите хора! Чакай, ще ти създам удобство за главата! — предложи Полиана.

Мъжът се намръщи и изпъшка, докато момиченцето повдигаше главата му от каменистата вдлъбнатина и я нагласяваше на скута си.

— Ох, така е по-добре — промълви Пенделтън.

Той замълча и Полиана се зачуди дали не е задрямал. Едва ли. Устните му бяха стиснати, сякаш за да не стене от болка. Идеше ѝ да заплаче, като гледаше силното му, но така безпомощно тяло. Едната му ръка лежеше разперена настрани със стиснати пръсти, а другата бе все така отпусната върху главата на кучето, което също не помръдваше и неотклонно гледаше господаря си със замислени очи.

Минутите бавно се нижеха. Слънцето залязваше на запад и сенките на дърветата се удължаваха. Полиана не смееше да си поеме дъх. Едно птиче безстрашно кацна до ръката ѝ, а на клончето досами носа ѝ се стрелна пухкавата опашка на катеричка, чиито бляскави очички тревожно погледнаха неподвижното куче.

Най-сетне кучето наостри уши и нададе тих вой. После силно излая. Полиана дочу гласове и видя тримата мъже с носилката и разни други неща в ръце.

Най-високият гладко обръснат мъж с добри очи, когото Полиана беше виждала и знаеше, че е доктор Чилтън, се приближи и любезно попита:

— Малката госпожица справя ли се като сестра?

— О, не, господине — усмихна се Полиана. — Само държа главата му. Не съм му дала никакво лекарство. Но се радвам, че бях наблизно.

— Аз също — кимна докторът и съсредоточи вниманието си върху пострадалия.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ЖЕЛИРАНО ТЕЛЕШКО

След случката с Джон Пенделтън Полиана закъсня за вечеря. Но имаше късмет, защото нямаше кой да ѝ се кара.

Нанси я посрещна на вратата.

— Добре че най-сетне си дойде! — въздъхна тя. — Шест и половина е!

— Знам — смутено рече Полиана. — Но не съм виновна, че закъснях, наистина! Дори и леля Поли ще ме разбере.

— Няма да може да те разбере, защото я няма — замина! — доволно заяви Нанси.

— Къде замина? Да не би да ѝ е дошло до гуша от мен? — ахна Полиана, обзета от угризения за нежеланото момче, котето, кучето и повтарянето на „радвам се“ и „татко“. — Не съм аз причината, нали?

— Изобщо не. Братовчедка ѝ починала в Бостън и трябваше да замине. Получи една от онези жълти телеграми и замина следобед, след като ти излезе. Ще се върне чак след три дни. Кое то може само да ни радва. В къщата ще бъдем само аз и ти, представяш ли си!

— Как така ще се радваме, когато е отишла на погребение — възмути се Полиана.

— О, аз не се радвам за погребението, госпожице Полиана. А защото... — Нанси замълча и я погледна многозначително. — Та нали ти ме научи на играта — с укор рече тя.

Полиана замислено сбърчи вежди.

— Нанси, като че ли има някои случаи, при които е невъзможно да играеш тази игра. Погребенията са такъв случай. В погребението няма нищо, което да те зарадва.

Нанси се усмихна.

— Можем да се радваме, че не е нашето погребение — промълви тя. Но Полиана вече не я слушаше, защото бе захванала да ѝ разказва за случката в гората. Нанси зяпна от почуда.

На другия ден и на уреченото място Полиана се срещна с Джими Бийн. Както очакваше, Джими бе много натъжен затова че Дружеството предпочита индийските момченца пред него.

— Може и да са прави — въздъхна той — защото нещата, които са далеч от теб, винаги те привличат. Като картофът в чуждата чиния, който все ти се струва по-голям. Защо ли някой отдалеч не гледа и на мен така? Би било чудесно някой от Индия пък да поиска мен!

Полиана плесна с ръце.

— Виж как ме подсети! Ще пиша на моето Дружество за теб! Те не са чак в Индия, но са доста далеч оттук, на запад. Горедолу същото, ако беше изминал цялото това разстояние, и ти щеше да мислиш като мен.

Джими засия.

— Мислиш ли, че биха ме... поискали, а?

— Убедена съм! Нали взимат деца от Индия, за да ги отглеждат! Все едно и ти си индийче — толкова си далеч от тях, че ще могат да се оправдаят в „доклада“. Ще им пиша! Ще пиша на госпожа Уайт. Не, на госпожа Джоунс. Госпожа Уайт има най-много пари, но госпожа Джоунс дава повече от нея — странно, нали? Сигурна съм, че ще те вземат.

— Добре. Ама да не забравиш да им пишеш, че ще работя за подслона и прехраната си. Аз не съм просяк и работата си е работа, нищо че са Женско дружество. — Джими помълча, а после добави: — Предполагам, че ще бъде най-добре да остана временно в приюта...

— Разбира се! Така ще мога веднага да те откроя. Няма начин да не поискат да те вземат, сигурна съм. Виж как леля Поли взе... — не довърши Полиана, а след малко рече: — За нея може и да съм била едно малко индийче, как мислиш?

— По-странно дете от теб не познавам! — засмя се Джими и си тръгна.

Една сутрин, седмица след случката в гората Пенделтън, Полиана попита леля си:

— Лельо Поли, би ли имала нещо против, ако тази седмица занеса желираното телешко на друг? Сигурна съм, че госпожа Сноу не би имала нищо против.

— Мила Полиана, какво си намислила пак? — въздъхна лелята. — Ти наистина си най-необикновеното дете на света!

Полиана се замисли и попита:

— Лельо Поли, кажи ми, моля те, какво точно означава „необикновено“? Ако си необикновен, не може да си обикновен, нали?

— Не, не може.

— О, добре тогава. Радвам се, че съм необикновена! — въздъхна Полиана и лицето ѝ засия. — Защото госпожа Уайт казваше, че госпожа Роусън е много обикновена жена и никак, ама никак не я обичаше. Все се караха и татко... всъщност ние в Дружеството имахме големи проблеми да ги помиряваме... — поправи се Полиана, останала почти без дъх в усилието си да спази съветите на баща си да не се говори за разправиите в църквата, като същевременно се стараяше да не дразни леля си, споменавайки за него.

— Да, да, разбрах — някак припряно я прекъсна лелята. — Говориш толкова бързо и всеки път споменаваш Женското дружество.

— Да, така е — усмихна се Полиана — но нали те ме отгледаха и...

— Достатъчно — хладно заяви леля Поли. — Кажи сега за желираното телешко.

— Сигурна съм, че няма да имаш против, лельо Поли. Вместо да нося телешкото на нея, сега ще го занеса на него. Да си със счупен крак е нещо временно, не означава да си инвалид, нали, тъй че един-два пъти ще занеса на него, а после пак ще ходя при госпожа Сноу.

— На него? Счупен крак? За какво говориш, Полиана?

Полиана я зяпна, но само за миг. После отново занарежда:

— О, забравих да ти кажа. Ти всъщност не знаеш, защото беше заминала. Същия онзи следобед го намерих в гората. Наложих се да отида до дома му и да се обадя на доктора да дойдат с носилка. Държах му главата. Оттогава не съм го виждала. Но когато Нанси приготви желираното месо за госпожа Сноу, си казах колко хубаво би било да го занеса на него, а не на нея — поне веднъж. Разрешаваш ли, лельо?

— Да, защо не — някак отегчено рече лелята. — Но кой е той?

— Мъжа. Искам да кажа господин Джон Пенделтън.

Госпожица Поли почти скочи от стола.

— Джон Пенделтън!

— Да, Нанси ми каза името му. Познаваш го, нали?

Госпожица Поли не отговори, а попита:

— А ти познаваш ли го?

Полиана кимна.

— О, да. Той винаги разговаря с мен и се усмихва — искам да кажа сега. Защото външно е все сърдит. Отивам за телешкото. Нанси беше почти готова — заяви Полиана и се запъти към вратата.

— Полиана, чакай! — Гласът на леля й беше много строг. — Промених мнението си. Предпочитам да занесеш телешкото както обикновено на госпожа Сноу. Можеш да тръгваш.

Полиана помръкна.

— Но, лельо Поли, тя ще си бъде все така... Тя е болна и винаги ще й носим разни неща. А той е със счупен крак само временно — ще оздравее, вече мина цяла седмица, откакто го счупи.

— Чух, че нещо се е случило с господин Джон Пенделтън — съдържано рече леля Поли — но не съм съгласна да му носиш желирано телешко.

— Знам, че е винаги сърдит... външно... — промълви Полиана — и сигурно затова не го харесваш. Но аз няма да кажа, че ти му го изпращаш. Все едно е от мен. Аз го харесвам. Ще се радвам да му занеса желирано телешко.

Госпожица Поли отново поклати глава. После попита с учудващо спокоен глас:

— Той знае ли ти коя си?

Момиченцето въздъхна.

— Мисля, че не. Веднъж му казах името си, но той никога не се обръща към мен по име.

— Знае ли къде живееш?

— О, не, не съм му казвала.

— Значи не знае, че си ми племенница?

— Не, не знае.

Настъпи мълчание. Госпожица Поли гледаше Полиана, сякаш не я виждаше. Момиченцето стъпваше от крак на крак и въздишаше. Лелята изведнъж стана.

— Добре, Полиана — каза тя все така с много особен глас, който не приличаше на нейния. — Можеш да занесеш телешкото на господин Пенделтън все едно е от теб. Но запомни — не го изпращам аз! Внимавай да не разбере!

— Да... добре... благодаря, лельо Поли! — радостно извика
Полиана и изхвърча от стаята.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ДОКТОР ЧИЛТЪН

При второто посещение на Полиана голямата масивна сива къща на господин Пенделтън изглеждаше доста по-различно. Прозорците бяха отворени, в задния двор простираше възрастна жена, а под арката на портата за коли се мъдреше кабриолетът на доктора.

Полиана спря пред страничната врата. Позвъни и този път пръстите ѝ не бяха схванати от стискане на връзката с ключове.

Познатото кученце се затича по стълбите да я посрещне, но мина известно време, докато жената от задния двор ѝ отвори.

— Нося желирано телешко за господин Пенделтън — усмихна се Полиана.

— Благодаря — каза жената и взе купата от Полиана. — Кой го изпраща? Какво каза, че е... желирано телешко ли?

В този миг се появи докторът и като забеляза разочарованото лице на Полиана, веднага се намеси:

— О! Желирано телешко! Чудесно! Искаш ли да видиш нашия болен?

— О, да, господине — засия Полиана, докторът кимна на жената и тя ги поведе с доста учудено изражение.

В антрето се появи млад мъж, който каза:

— Докторе, нали господин Пенделтън нареди да не пускаме никого при него?

— Да, но аз поемам риска — решително каза докторът и закачливо добави: — Ти не знаеш, но това момиченце действа по-освежаващо от бутилка тонизиращ сироп на ден! Само тя ще развесели господин Пенделтън, никой друг. Затова разрешавам да го посети.

— Коя е тя?

— Тя е племенница на една от най-видните ни местни жителки. Казва се Полиана Уйтиър. Все още не съм се сприятелил с малката госпожица, но за щастие мнозина от моите пациенти са близки с нея.

Младежът се усмихна.

— Разбирам. И какви са специалните съставки на това тонизиращо чудо?

Докторът поклати глава.

— Не знам. Но доколкото разбирам, това е несекващата бликаща радост от всичко, което се случва или ще се случи. Разказвали са ми за странните ѝ разсъждения и от всичко заключавам, че основният мотив е „да се радваш“! Ще ми се да мога да я предписвам и да я купувам като лекарство — добави той с многозначителна усмивка и излезе на площадката пред къщата. — Макар че ако по света има повече хора като нея, ти и аз ще трябва да продаваме кинкалория или да копаем канализация, защото никой няма да има нужда от сестри и доктори. — Докторът се засмя, хвана юздите и се качи в кабриолета.

Междувременно Полиана следваше възрастната жена към стаята на господин Пенделтън.

Минаха през библиотеката в дъното на коридора и макар мимоходом, Полиана забеляза големите промени. Полиците с книги и тъмночервените пердета бяха същите, но подът беше чист, бюрото разтребено, а прахът — избърсан. Указателят висеше на куката, а никелираният телефон блестеше. Жената отвори една от многото тайнствени врати и Полиана влезе след нея. Озова се насред богато обзаведена спалня. Прислужницата плахо рече:

— Господине, извинете, но дойде едно момиченце... Носи ви желирано телешко. Докторът каза да... да я доведе.

Полиана погледна свъсения мъж на леглото.

— Нали бях наредил... — ядосано подхвана той, но Полиана се приближи до леглото и мъжът възкликна: — О, ти ли си!

— Да, господине — усмихна се Полиана. — Колко се радвам, че ме пуснаха! Госпожата взе телешкото и по всичко личеше, че няма да мога да те видя. Но дойде докторът и разреши да вляза. Много мило от негова страна, нали?

Мъжът не усети как се усмихна.

— Хм — рече той.

— Нося ти желе... телешко желирано. Дано обичаш... — Гласът ѝ прозвуча напрегнато.

— Никога не съм опитвал — заяви мъжът, отново намръщен.

Полиана го погледна разочаровано, но остави купата и бодро рече:

— Щом не си го опитвал, значи не знаеш дали го обичаш, или не. Следователно това, че още не си го опитвал, само може да ме радва! Да знаеш...

— Да, да — прекъсна я Пенделтън. — Едно нещо знам със сигурност — че лежа тук по гръб и ще лежа така сигурно до деня на Страшния съд.

Полиана го погледна слисано.

— О, не, не вярвам да лежиш, докато архангел Гавраил надуе тръбата, освен този ден да дойде по-бързо, отколкото си мислим... Знаем, в Библията пише, че той наистина ще дойде по-скоро, отколкото очакваме, но не смятам, че ще бъде така, не че не вярвам в Библията, само дете едва ли този ден ще дойде чак пък толкова скоро...

Джон Пенделтън изведнъж прихна. Младежът медицинска сестра влизаше в този миг, чу смеха и без да продума, тутакси излезе от стаята. Имаше вид на уплашен готвач, който е отворил фурната, но вижда как недоопеченият кейк ще се слегне от студения въздух и бързо затваря вратичката.

— Май нещо се обърка, а? — обърна се Джон Пенделтън към Полиана.

Момиченцето се засмя.

— Може би. Всъщност искам да кажа, че счупените крака не са завинаги, не е да си като госпожа Сноу — да лежиш цял живот. Така че няма да си в леглото до деня на Страшния съд. Това трябва да те радва.

— Така е — мрачно рече мъжът.

— Освен това се радвай, че си счупил единия, а не двата си крака — въодушевено каза Полиана.

— Е, да! Голям късмет! — подсмръкна Пенделтън и вдигна вежди. — Ами тогава трябва най-много да се радвам, че не съм стоножка и не съм си счупил петдесет крака!

Полиана се засмя.

— О, разбира се! Знаем какво е стоножка. Те имат много крака и трябва да се радваш, че...

— Знаем, знаем — прекъсна я мъжът и пак заговори с ядосания си глас: — Трябва да се радвам и за всичко останало — за сестрата, за доктора и за загубената прислужница!

— Така е, господине! Представи си, че ги нямаше, ами тогава?

— Тогава — какво? — троснато попита той.

— Щеше да е много лошо да лежиш без никого...

— Като че ли и сега не лежа непрекъснато. А ти въпреки всичко искаш да се радвам на една глупава жена, която обръща наопаки къщата и на това му вика „подреждане“, да се радвам на този младеж, дето допринася за безредието, нали е медицинска сестра, че и на доктора за капак! Освен това трябва да платя на цялата тази компания, и още как!

Полиана го погледна със съчувствие.

— Съгласна съм, че тази част — имам предвид парите — не е никак приятна. Особено когато ги спестяваш.

— Когато какво?

— Когато ги спестяваш и си купуваш само боб и рибени кюфтета. Ти обичаш ли боб? Или предпочиташ печена пуйка, само дето струва много скъпо?

— За какво ми говориш, дете?

Полиана се усмихна до уши.

— За твоите пари. Дето ги спестяваш за бедните. Казаха ми. Ето и затова също смятам, че всъщност не си толкова лош, какъвто се стараеш да изглеждаш. Каза ми го Нанси.

Мъжът отвори учудено уста.

— Нанси ти е казала, че спестявам за... Мога ли да попитам коя е Нанси?

— Нашата Нанси! Тя работи за леля Поли.

— Леля Поли ли? Коя леля Поли?

— Госпожица Поли Харингтън. Аз живея при нея.

Той изведнъж трепна и учудено попита:

— Госпожица Поли Харингтън?! Ти при нея ли живееш?

— Да, аз съм племенницата ѝ. Взе ме, заради мама, да ме отгледа... — тихичко рече Полиана. — Мама ѝ беше сестра. И след като татко отиде при нея горе, при ангелите, където всички ще отидем, на мен никой не ми остана, освен Женското дружество. И леля ме взе.

Мъжът мълчеше. Лицето му, облегло на възглавницата, беше бяло като тебешир. Полиана се уплаши. Стана бавно и каза:

— Май ще бъде по-добре да си тръгнавам. Дано... дано ти хареса телешкото.

Той обърна глава и отвори тъмните си очи. Дълбоко, много дълбоко в тях се таеше замечтан копнеж, но Полиана го забеляза с

възхищение.

— Значи ти си племенница на госпожица Поли Харингтън — промълви Джон Пенделтън.

— Да, господине.

Тъмните му очи я гледаха. Полиана се почувства неудобно и тихо попита:

— Познаваш ли я?

Устните му се разтегнаха в загадъчна усмивка.

— О, да, познавам я. — Той помълча и все така усмихнат, попита нерешително: — Но... желираното телешко не е от... госпожица Поли Харингтън, нали?

Полиана съвсем се смути.

— Н-не, не е. Тя ми каза да внимавам да не разбереш, че тя го изпраща, но аз...

— Така си и знаех — каза мъжът и обърна глава. Обърканата Полиана излезе на пръсти от стаята.

Докторът я чакаше в кабриолета пред портите. Младежът стоеше на стълбите.

— Госпожице Полиана, ще ми доставите ли удоволствието да ви изпратя до вас? — усмихна се докторът. — Тръгнах, но после се сетих, че мога да ви закарам до дома и се върнах да ви почакам.

— Благодаря, докторе, толкова много обичам да се возя! — възкликна Полиана и пое протегнатата му ръка.

— Наистина ли? — усмихна се отново докторът и кимна за довиждане на младежа. — Доколкото чувам, има много неща, които обичаш да правиш, нали така?

Полиана се засмя.

— Не знам. Сигурно е така. Обичам много да живея. Не обичам много другите неща — шиенето, четенето на глас. Те не спадат към живеенето.

— А тогава какво са?

— Леля Поли казва, че чрез тях се учим да живеем — замислено се усмихна Полиана.

Докторът също се усмихна — някак особено.

— Така ли казва? Е, какво друго би могла да каже...

— Да, но аз не виждам нещата така. Не смятам, че трябва да се учим да живеем. Аз например не съм се учила.

Докторът въздъхна дълбоко.

— Но някои от нас трябва да се учат — каза той и млъкна.

Полиана скришом го погледна и ѝ стана мъчно за него. Лицето му беше доста тъжно. Реши, че трябва да направи нещо! И затова промълви:

— Доктор Чилтън, според мен да си доктор е най-радостната професия на света!

Докторът я погледна изненадано.

— Най-радостната! Да си непрекъснато свидетел на толкова много страдание?

Тя кимна.

— Да, но вие помагате на страданието, нали разбирате? И естествено се радвате да помагате на хората. Затова винаги сте най-радостен от всички нас!

Горещи сълзи замрежиха погледа на доктора. Той беше много самотен. Нямаше семейство и дом, а живееше под наем в две стаи, като едната му беше кабинет. Докторът много обичаше професията си. Възторженият поглед на Полиана го караше да се чувства така, сякаш някой току-що го бе благословил с много любов. И той усети, че отсега нататък всеки изнурителен ден и всяка тежка безсънна нощ ще изпитва това ново трогателно вдъхновение, което му бе предала Полиана с погледа си.

— Бог да те благослови, мило дете — развълнувано рече докторът. А после добави със сърдечната усмивка, която пациентите му толкова обичаха: — Да ти кажа, не само пациентите, ами май и докторът имал нужда от този специален тоник!

Полиана го погледна озадачено, но в този миг една катеричка пресече пътя им и отвлече вниманието ѝ.

Докторът остави Полиана пред къщата, усмихна се на Нанси, която метеше предната веранда, и потегли.

— Ама как славно се повозих! — заподскача Поли по стъпалата. — Нанси, този доктор е чудесен!

— Така ли?

— Да. Казах му, че неговата професия е най-радостната.

— Защото се занимава само с болни хора, а понякога и с такива, които си въобразяват, че са болни, което е още по-неприятно? — Нанси я изгледа учудено.

Полиана се засмя.

— Така каза и той. Но дори и затова можеш да се радваш. Познай защо!

Нанси се замисли. Тя смяташе, че вече се справя доста добре с играта „Радвам се“. Беше ѝ забавно да отговаря на „питанките“ на Полиана, както наричаше някои въпроси на момиченцето.

— Сетих се! Причината е обратната на това, което си казала на госпожа Сноу.

— Обратната ли? — учуди се Полиана.

— Да. Нали ѝ беше казала, че трябва да се радва, защото другите хора не са болни като нея?

— Да.

— Докторът пък трябва да се радва, за това че не е като болните, които лекува — ликуващо заяви Нанси.

Полиана се замисли на свой ред.

— Може и така да е, но аз му казах друго. Това не ми звучи много добре... Той не каза, че се радва за това, че са болни, а че... Нанси, понякога играеш много странно — въздъхна Полиана и влезе в къщата.

Леля ѝ седеше в гостната.

— Чий беше този кабриолет, Полиана? — строго попита тя.

— На доктор Чилтън, лельо Поли. Нали го познаваш?

— Доктор Чилтън? И защо беше тук?

— Защото ме докара от господин Пенделтън. Дадох му телешкото...

Госпожица Поли я изгледа.

— Нали не разбра, че аз го изпращам?

— О, не, лельо Поли. Казах му, че не ти го изпращаш.

Госпожица Поли пламна.

— Как така му каза, че не аз го пращам?!

Полиана се ококори, стресната от възмутения тон на леля си.

— Ами нали така ми каза...

Лелята въздъхна.

— Казах ти да внимаваш да не разбере, че го изпращам аз! А не да му кажеш, че не аз го изпращам, нали? — Тя се обърна ядосано.

— Боже мой, че има ли разлика? — въздъхна Полиана и закачи шапката си на специалната кука, която леля Поли ѝ бе отредила.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ЧЕРВЕНА РОЗА И ДАНТЕЛЕН ШАЛ

В един дъждовен следобед, около седмица след посещението на Полиана у Джон Пенделтън, Тимоти закара госпожица Поли на сбирка на Женското дружество. Когато се върна към три часа, лицето ѝ бе порозовяло, а от вятъра и дъжда косата ѝ падаше на непокорни къдри и букли там, където опънатите кичури се бяха освободили от фуркетите.

Полиана за пръв път я виждаше с такава коса.

— О! О! О! Лельо Поли, значи и твоята коса... — не довърши тя и се завъртя въодушевено около леля си.

— Какво моята коса?

Полиана не спираше да се върти около леля си.

— Не съм знаела, че може да изглежда така! Толкова хора имат такива коси, а човек дори не подозира за това! Дали и аз нямам... На небето сигурно ще имам, но тук... — Полиана опита да навие на пръст правите кичури коса над ушите си. — Но и да имам, те няма да са черни, нали, това, виж, е ясно и не можеш да го криеш.

— Полиана, какви ги говориш? — попита лелята и като остави шапката си, опита да приглади бухналите къдри.

— Не, не, моля ти се, лельо Поли! — Възторженият глас на Полиана зазвуча отчаяно. — Не си опъвай косата назад! Не прибирай черните къдрички, толкова са хубави!

— Глупости! Полиана, кажи ми защо си ходила в Дружеството онзи ден и си разказвала за онова просяче?

— Не е глупости! — Полиана сякаш не чу въпроса на леля си. — Да знаеш само колко си хубава с разпуснатата коса! О, лельо, ще ми разрешиш ли да те среща, както сресях госпожа Сноу, ще ти сложа и цвете! Толкова искам да те видя с пуснатата коса и с цвете! Ти ще бъдеш по-хубава и от нея.

— Полиана! — Госпожица Поли я сгълча с много строг тон най-вече защото думите на племенницата ѝ я развълнуваха — та кой се интересуваше от това как изглежда тя или как изглежда косата ѝ и кой

ли някога би искал да я види с пусната коса... — Полиана, ти не отговори на въпроса ми. Защо си приказвала в Дружеството такива нелепи неща?

— Не допусках, че ще бъдат нелепи, докато не разбрах, че ги интересува повече докладът, отколкото Джими. Затова седнах и писах на моето Дружество, тъй като Джими е доста далеч от тях и може да го приемат като индийче — така, както... Лельо Поли, и аз ли бях за теб малко индийче? Моля ти се, позволи ми да ти среща косата!

Леля Поли притисна пръсти към шията си — винаги правеше така, когато я обземаше онова странно чувство на безсилие.

— Полиана, госпожите ми разказаха за посещението ти и се почувствах толкова неудобно. Аз...

Полиана затанцува на пръсти.

— Щом не казваш, че не ми позволяваш да те среща, значи ми позволяваш, нали! — тържествуващо заяви тя. — С други думи — обратното. Както онзи ден с телешкото на господин Пенделтън, дето не беше от теб, но не искаше да му споменавам, че всъщност то не е от теб... Стой така, както си. Отивам за гребен!

— Полиана, ако обичаш... — възпротиви се леля Поли и тръгна подир нея по стълбите.

— Може и в твоята стая! — рече Полиана на прага. — Дори по-добре! Ето гребенът. Сядай! Толкова се радвам, че ми позволи да те среща.

— Но, Полиана, аз...

Госпожица Поли не довърши изречението. За голямо свое учудване се озова на табуретката пред тоалетката, а десетте пъргави пръстчета на Полиана вече разпускаха и останалите опънати кичури.

— О, каква прекрасна коса! — възкликна Полиана. — Много по-гъста от косата на госпожа Сноу! Но на теб ти трябва гъста коса, защото можеш да излизаш, да ходиш насам-натам, за да те виждат, нали! Всеки би се зарадвал да види такава коса! И всеки би се зачудил защо си я криела досега! Ще те направя толкова красива, че всички ще ти се радват!

— Полиана! — продължаваше да негодува лелята под буйните вълни на косата, която скриваше лицето ѝ. — Не знам защо ти позволявам да правиш всичко това!

— Но, лельо Поли, няма ли да ти е приятно хората да ти се радват? Ти не обичаш ли да гледаш всичко красиво? Знаеш ли колко по-щастлива се чувствам, когато гледам красиви хора, и колко съжалявам другите...

— Но, но...

— А колко обичам да реша — не можеш да си представиш — доволно нареждаше Полиана. — Често правех прически на госпожите от Дружеството, но те нямаха такива хубави коси. Госпожа Уайт имаше хубава коса и един ден я направих толкова красива, като... О, сетих се за нещо! Но то е тайна и няма да ти кажа. Ето, почти си готова, ще те оставя за минутка, но първо ми обещавай, наистина ми обещавай, че няма да ставаш от табуретката, нито да надничаш, докато се върна. Честно! — заяви тя и изхвъркна от стаята.

Госпожица Поли не продума. Понечи да опъне косата си назад, а колкото до „надничането“, нея изобщо не я интересуваше...

Ала в този миг тя зърна косата си в огледалото. Тутакси поруменя от онова, което видя.

Наистина лицето, което я гледаше, не бе лице на младо момиче, но то бе озарено от вълнение и цялото сияеше. Страните ѝ бяха розови. Очите блестяха. Черната, все още влажна коса, падаше на естествени вълни около челото, кичурите се виеха над ушите в малки меки къдрици.

Леля Поли така се изненада от това, което видя, че съвсем забрави за намерението да опъне косата си. В този миг влезе Полиана и докато се осъзнае, лелята усети как племенницата ѝ връзва очите с кърпа.

— Полиана, какво правиш? — извика тя.

Полиана се засмя.

— Точно това не искам да знаеш, лельо Поли, и за да не надникнеш, ти връзвам очите! Стой мирно. Ще бъдеш готова след миг!

— Полиана, махни тази кърпа — възпротиви се лелята. — Ама че си! Какво правиш сега? — попита тя, усетила нещо меко да загръща раменете ѝ.

Полиана се засмя още по-весело. С треперещи пръстчета, тя намяташе раменете на леля си с богато нагънатия дантелен шал, пожълтял от годините и ухаещ на лавандула. Беше го намерила преди седмица, когато Нанси подреждаше тавана. Изведнъж ѝ бе хрумнало

да „издокара“ леля си така, както преди време беше „издокарала“ госпожа Уайт.

Полиана огледа леля Поли със задоволство — и все пак нещо липсваше. Тя завъртя леля си и я поведе към остъклената веранда — от решетката за цветя на външната стена надничаше една закъсняла червена роза.

— Къде ме водиш, Полиана? — Лелята напразно се дърпаше. — Не съм съгласна да...

— Отиваме на верандата. Още миг и си готова! — Полиана протегна ръка, откъсна розата и я затъкна в меката коса над лявото ухо на леля си. — Готово! — възкликна тя, отвърза очите ѝ и метна кърпата надалеч. — О, лельо, как хубаво те издокарах! Дано се харесаш!

Госпожица Поли видя шала, после погледна навън, тутакси нададе тих вик и се втурна в стаята. Полиана погледна през отворения прозорец в същата посока и видя кабриолета на доктора да завива пред къщата. Тя веднага го позна.

Наведе се и радостно извика:

— Доктор Чилтън, доктор Чилтън! Мен ли търсите? Тук съм.

— Да — усмихна се докторът, но някак замислено. — Ще дойдеш ли за малко?

Полиана влезе в стаята. С пламтящо лице сърдитата ѝ леля махаше карфиците, с които бе прикрепила шала на раменете ѝ.

— Как може такова нещо?! — викна леля Поли. — Да ме маскираш така, че и да оставиш да ме видят в този вид!

Полиана гледеше слисано.

— Но, лельо Поли, ти изглеждаше чудесно!

— Чудесно! — възмути се лелята, захвърли шала на една страна и яростно започна да оправя косата си.

— О, лельо, остави косата си така, остави я, моля те!

— Виж това няма да го бъде! Никога!

Лелята опъна косата си до последното кичурче.

— О, толкова хубава беше... — почти изхлипа Полиана и излезе от стаята.

Докторът я чакаше.

— Предписах те на един пациент и той ме изпрати за лекарството — каза той. — Ще дойдеш ли?

— Моля? Трябва да отида до аптеката ли? — не разбра Полиана.
— Ходила съм и друг път, изпълнявах някои поръчки на Дружеството.

Докторът се усмихна и поклати глава.

— Не, не. Става дума за Джон Пенделтън. Би искал да те види, ако се съгласиш да дойдеш. Вече не вали и затова минах да те взема. Съгласна ли си? Ще те върна преди шест.

— Много бих искала да дойда! — зарадва се Полиана. — Само да попитам леля Поли.

Полиана се върна след няколко минути с шапка в ръце и с доста тъжно изражение.

— Не искаше ли да те пусне? — някак колебливо попита докторът, когато потеглиха.

— А, защо... Дори гледаше как да ме отпрати — въздъхна Полиана.

— Защо да те отпрати?

Полиана отново въздъхна.

— Ами защото не ме искаше. Каза: „Да, да, тръгвай, веднага! Да беше тръгнала по-рано!“.

Докторът леко се усмихна. Очите му останаха тъжни. Помълча, а после нерешително попита:

— Това... нали беше леля ти... на прозореца на остъклената веранда?

Полиана пое въздух.

— Да. Оттам започна всичко. Бях я издокарала с един красив дантелен шал, а след като я сресях, сложих роза в косата ѝ. Беше толкова хубава. Не мислите ли, че беше много хубава?

Докторът не отговори веднага. А после каза с толкова тих глас, че Полиана едва го чу:

— Да, наистина, беше много хубава!

— О, колко се радвам! Ще ѝ кажа!

За нейна изненада докторът възкликна:

— В никакъв случай! Полиана, моля те, не ѝ го казвай!

— Но защо, доктор Чилтън? Защо не? Мислех, че ще се радвате, ако...

— Но тя може да не се зарадва — прекъсна я докторът.

Полиана помисли и каза с въздишка:

— Да, може и да не се зарадва. Защото, когато ви видя, и избяга.
И ми спомена, че ви е зърнала.

— Така си помислих и аз.

— И все пак не разбирам защо. Беше толкова хубава!

Докторът мълчеше. Той не продума чак докато стигнаха до голямата каменна къща на болния Джон Пенделтън.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

„КАТО В КНИГА“

Джон Пенделтън поздрави Полиана с усмивка.

— Госпожице Полиана, ти си сигурно много добра, за да дойдеш да ме видиш как съм.

— Радвам се, че дойдох, господин Пенделтън, и не виждам причина да не се радвам.

— Е, не бях никак любезен както онзи ден, когато ми донесе желираното телешко, така и в деня, в който ме намери със счупен крак. Освен това май не съм ти благодарил за грижите. Сега вече сигурно и ти ще се съгласиш, че си много добра, задето идваш да ме видиш — въпреки моята неблагодарност.

Полиана запристъпва смутено от крак на крак.

— Радвах се, че те намерих, но не се радвах, че си счупил крака си — побърза да уточни тя.

Джон Пенделтън се усмихна.

— Знам, знам. Но понякога се случва да ги приказваш едни... Както и да е, благодаря ти! Като имам предвид какво направи за мен в гората, мога да кажа, че ти си едно смело момиченце. Благодаря ти и за желираното телешко — добави той с по-весел тон.

— Хареса ли ти? — заинтересува се Полиана.

— Много. Днес не носиш ли нещо, което... което леля Поли не изпраща? — усмихна се многозначително мъжът.

Момиченцето го погледна смутено.

— Н-не — смотолеви то, а след малко добави оживено: — Господин Пенделтън, не съм искала да ви обидя, когато онзи ден казах, че леля Поли не изпраща телешкото.

Отговор не последва. Джон Пенделтън не се усмихваше. Гледаше право напред и сякаш не забелязваше Полиана. После пое дълбоко въздух и се обърна към нея. Както обикновено, гласът му звучеше някак нервно и смутено.

— Хайде стига, така не бива, не съм те извикал да дойдеш, за да ти се оплаквам, нали? Знаеш ли какво, иди в библиотеката, в онази, голямата стая с телефона, ти я знаеш, и вземи дървената кутия на долната лавица в големия шкаф със стъклените врати, дето е в ъгъла до камината. Дано кутията да е там, защото прислужницата може да я е „подредила“ на друго място. Дано кутията не ти тежи, защото никак не е лека.

— О, аз съм много силна — бодро заяви момиченцето и скочи на крака. Само след минута се върна с кутията.

За Полиана следващият половин час беше наистина прекрасен. Кутията беше пълна със съкровища. Да се чудиш как Джон Пенделтън ги беше събирал по време на своите пътешествия, като всяко от тях беше свързано с интересна история — било то китайски шах с фини фигурки от дърворезба или малък нефритен идол от Индия.

Когато чу историята за идола, Полиана промълви:

— Предполагам, че е по-добре да вземеш и да отгледаш някое индийче, което не знае нищо повече от това, че Бог е в тази малка кукличка, отколкото да вземеш момченцето Джими Бийн, което знае, че Бог е там горе, на небето. Но все пак ми се ще, освен индийчетата, някой да поиска и Джими Бийн.

Джон Пенделтън като че ли не я чу. Отново гледаше пред себе си, сякаш не виждаше. Но след малко пак се съсредоточи, взе поредното съкровище и заразказва за него.

Двамата се забавляваха чудесно, а преди да си тръгне, Полиана осъзна, че те не разговаряха само за чудесните неща в красивата дървена кутия — разговаряха за нея самата, за Нанси, за леля Поли, за всекидневието. Разговаряха също за живота и дома ѝ в онзи далечен град на запад.

Чак когато стана да си ходи, Джон Пенделтън каза с необичаен за строгия си нрав глас:

— Много искам да идваш при мен. Ще идваш ли? Самотен съм, имам нужда от теб. А има и друга причина, ще ти кажа за нея. Онзи ден, когато разбрах коя си, реших, че не искам да идваш повече при мен. Защото ми напомняш за... за нещо, което много години се опитвам да забравя. Казах си, че никога повече не искам да те видя. Докторът ме питаше всеки ден дали да не те доведе, а аз казвах — не. Но минаха няколко дни и разбрах, че желанието ми да те видя е

толкова силно, та това, че не те виждам, ме кара да си спомням още по-болезнено онова, което искам да забравя. Затова искам да идваш при мен. Ще идваш, нали?

— Ще идвам, господин Пенделтън — отговори Полиана, а очите ѝ съчувствено гледаха тъжния мъж, облегнат на възглавницата. — С удоволствие!

— Благодаря ти! — нежно рече Джон Пенделтън.

След вечеря, на задната веранда, Полиана разказа на Нанси за чудната дървена кутия на господин Джон Пенделтън и за още по-чудните неща в нея.

— Не мога да си представя, че ти е показал всичко това и че ти е разказвал такива интересни истории — та той е винаги сърдит и с никого не разговаря!

— Не е сърдит, Нанси, той само си дава вид на такъв — защити го Полиана. — Не мога да разбера защо хората го смятат за лош. Те не го познават! Дори леля Поли не го познава добре. Не искаше да му изпрати желирано телешко и не искаше той да разбере, че е от нея!

— Вероятно за нея това не е дълг — сви рамене Нанси. — Странно обаче как се привърза към теб — не се обиждай, Полиана, но той не е човек, който обича децата, нали разбираш?

Полиана щастливо се усмихна.

— Ето обаче, че двамата се разбираме! Е, може да не е искал в началото... Защото днес ми призна, че бил решил повече да не се вижда с мен, тъй като съм му напомняла за нещо, което искал да забрави. После обаче...

— Какво, какво? — прекъсна я Нанси. — Казал ти е, че му напомняш за нещо, което иска да забрави ли?

— Да. Но после...

— Какво е това нещо? — настояваше Нанси.

— Не ми каза. Само каза — „нещо“.

— Ето я загадката! — тайнствено рече Нанси. — Това обяснява защо се привърза така към теб! О, госпожице Полиана! Също като в книга! Чела съм много такива книги — „Тайната на госпожа Мод“, „Изчезналият наследник“, „В неизвестност“ — те са пълни с какви ли не загадки! Да се не начудиш! А ето че такива истории се случват под

носа ни! Но този път аз не знам нищо. Кажете ми всичко, госпожице Полиана, всичко. Не се учудвам, че сте се сприятелили, ама никак!

— Той не искаше да се сприятелим, докато аз не го заговорих. Разбра коя съм чак когато занесох желираното телешко и му казах, че не леля Поли го изпраща, а...

Нанси скочи на крака и плесна с ръце.

— О, госпожице Полиана, всичко е ясно! Ясно! — възкликна тя и се приближи до Полиана. — Помисли си и ми отговори честно! Когато разбра, че си племенница на госпожица Поли, тогава ли ти каза, че не иска повече да те вижда?

— Да. Казах му, че съм нейна племенница миналия път, а днес той ми призна, че тогава решил да не ме вижда.

— Така и мислех — тържествувахте Нанси. — Госпожица Поли не искаше да му изпраща телешкото, нали?

— Не.

— А ти му каза, че тя не го е изпратила.

— Е, да, аз...

— Значи той започна да се държи странно, след като разбра, че си нейна племенница, така ли?

— Да, що се отнася до желираното телешко, той наистина се държеше странно — замислено рече Полиана.

Нанси въздъхна дълбоко.

— Това обяснява всичко. Господин Джон Пенделтън е бил приятелят на госпожица Поли Харингтън! — заяви тя, хвърляйки бърз поглед през рамо.

— Това е невъзможно! Тя не го харесва.

Нанси я изгледа.

— Естествено! Нали са се скарали!

Полиана я гледаше все така слисано, а Нанси отново въздъхна и разпалено зараказва:

— Преди да пристигнеш, господин Том ми спомена, че преди години госпожица Поли си имала приятел. Не вярвах на ушите си! Тя и приятел! Но господин Том твърдеше, че си е имала приятел и че той живее в този град. Сега си обяснявам всичко. Това е господин Джон Пенделтън и... неговата тайна. Затова се затваря в огромната къща и не говори с никого! Инак защо ще се държи така, когато е разбрал, че си племенница на госпожица Поли. И ще ти казва, че му напомняш за

нещо, което иска да забрави? Та това нещо е госпожица Поли! Пък и тя — защо няма да иска да му изпрати желирано телешко?! По-ясно е от бял ден, госпожице Полиана.

— О! — възкликна Полиана с широко отворени очи. — Но ако са се обичали, защо не са се сдобрили? И двамата са толкова самотни. Ако се сдобрят, сигурно биха се зарадвали.

Нанси каза колебливо:

— Как да ти кажа, госпожице Полиана, ти може би не ги разбираш много тези неща. Още си малка. Но твоята игра на „Радвам се“ е най-неподходящото нещо за двама влюбени, които някога са се скарали. Не виждаш ли, че той е все намръщен като черен облак, а тя...

Нанси млъкна, защото изведнъж осъзна какво и пред кого го говори. Ала след миг се засмя.

— Госпожице Полиана, не би ли било хубаво да ги накараш и те да играят играта, та да се зарадват, че са се сдобрили. Това ще бъде направо невероятно! Госпожица Поли и той! Но... едва ли е останала някаква възможност, едва ли...

Полиана не отговори, а след малко влезе в къщата с умислено лице.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА СТЪКЛЕНИТЕ ПРИЗМИ

Топлите августовски дни се нижеха един подир друг, а Полиана често навестяваше господин Пенделтън. Тя обаче не смяташе, че посещенията ѝ наистина го радват. Беше му приятно да я види и често я канеше, но когато разговаряха, той като че ли не беше особено щастлив — поне на Полиана така ѝ се струваше.

Приказваха си и господин Пенделтън ѝ показваше какви ли не интересни неща — книги, картини, изящни предмети. Ала той бе все така изнервен от състоянието си и негодуваше от намесата и от „подреждането“ на хората, които се грижеха за него. Беше му приятно да слуша Полиана и тя му разказваше какво ли не. Момиченцето обичаше да разказва, но се натъжаваше всеки път, когато забелязваше, че той я слуша, облегнат на възглавницата, с пребледняло и умислено лице. Ако изобщо причината беше в нея, Полиана не беше сигурна какво точно от нещата, за които говореше, предизвикваше това негово състояние. Колкото до играта „Радвам се“, тя все още не бе намерила подходящ момент да му я обясни. Два пъти се опита да му разкаже за играта, но стигаше само до това, което бе казал баща ѝ за нея, тъй като Джон Пенделтън рязко сменяше темата.

Полиана не се съмняваше, че Джон Пенделтън някога е бил приятел на леля Поли. И с цялата обич на своето честно сърце желаше някак да внесе щастие в техния — по нейна преценка — тъжен и самотен живот.

Само не можеше да измисли какво точно да направи. Говореше на господин Пенделтън за леля си и той я слушаше понякога внимателно, понякога някак раздражено, но често с лека загадъчна усмивка, която рядко се появяваше на устните му. Полиана говореше и на леля си за господин Пенделтън или по-точно се опитваше да ѝ говори за него. Но леля ѝ почти никога не я слушаше. Все измисляше някаква друга тема. Така правеше и когато Полиана говореше за някои други хора. Доктор Чилтън например. Момиченцето си го обясняваше

с факта, че той бе зърнал леля й на верандата с розата в косата и с шала на раменете. Както се оказа един ден, когато Полиана лежеше от настинка, леля Поли като че ли не искаше да има нищо общо с доктора.

— Ако до довечера не си по-добре, ще извикам доктор — каза леля й.

— О, наистина ли? Веднага се влошавам! — засмя се Полиана. — Толкова искам да видя доктор Чилтън!

Изражението на леля й я сепна.

— Няма да го видиш — строго каза тя. — Нашият семеен лекар е доктор Уорън, а не доктор Чилтън. Ако не си по-добре, ще извикам доктор Уорън.

Но състоянието на Полиана не се влоши и доктор Уорън не дойде.

— Колко се радвам — каза Полиана на леля си вечерта. — Не че не харесвам доктор Уорън, но много повече харесвам доктор Чилтън, а и може би ще се обиди, ако не извикаме него. Лельо, той не е виновен, задето те видя онзи ден издокарана на верандата.

— Добре, Полиана, добре. Не ми се говори за доктор Чилтън, нито за чувствата му — решително я прекъсна леля Поли.

Момиченцето я погледна с уморени, но любопитни очи.

— Лельо Поли, нямаш представа колко си хубава с розови бузи — въздъхна тя. — Как ми се иска пак да те среща като онзи път! Защо не, а, лельо?

Но лелята беше вече излязла от стаята.

Полиана посети господин Пенделтън рано една сутрин в последните дни на август. Пречупените слънчеви лъчи бяха изписали на възглавницата му малка дъга — блестяща панделка от синьо, златисто и зелено, обточена с червено и виолетово. Полиана ахна.

— Господин Пенделтън, видели ли сте, че дъгата ви е дошла на гости! — възкликна тя и плесна с ръце. — Колко е красива! Но как се е получила?

Мъжът се засмя тъжно. Тази сутрин никак не беше в настроение.

— Предполагам с помощта на закрепения на прозореца стъклен термометър. Слънцето обикновено не го огрява, но тази сутрин...

— Каква красива дъга! Значи слънцето е причината? Ако термометърът беше мой, щях все на слънце да го държа.

— Каква щеше да ти е ползата от него тогава? — засмя се мъжът. — Ако термометърът е на слънце, не можеш да разбереш нито точно колко е горещо, нито колко е студено.

— И какво от това? — Полиана не откъсваше очи от блестящата пъстра дъга на възглавницата. — Живееш ли непрекъснато заобиколен от дъгата, времето не би трябвало да те интересува!

Господин Пенделтън се засмя и погледна любопитно момиченцето. Изведнъж нещо му хрумна и той натисна звънеца до главата си. След малко дойде старата прислужница.

— Нора, донеси ми един от месинговите свещници на полицата над камината в гостната.

— Добре, господине — тихо промълви прислужницата и се върна след минута. Старинният свещник мелодично подрънкваше в ръцете ѝ — на него висяха малки стъклени призми, които се удряха една в друга и пееха.

— Благодаря. Сложи го на етажерката. Сега вземи онази връв, дръпни пердетата и я вържи напреко пред прозореца. Да, точно така. Благодаря — каза той, след като Нора изпълни нареждането му.

Тя излезе от стаята и мъжът погледна Полиана с усмихнати очи.

— Полиана, подай ми свещника.

Тя го взе с две ръце и му го подаде. Той свали призмичките една по една и ги нареди на леглото — бяха цяла дузина.

— Ако ги нанижеш на връвта пред прозореца, знаеш ли какво ще се получи — дъга, нали искаш да живееш заобиколена от дъгата!

Едва закачила три призмички, Полиана забеляза ефекта и разбра за какво ѝ говореше господин Пенделтън. С треперещи пръсти тя наниза и останалите стъклени призми, направи крачка назад и нададе тих развълнуван вик.

Богато обзаведената, но мрачна стая се бе преобразила. Накъдето и да погледнеш — навсякъде искряха вълшебни червени, зелени, виолетови, оранжеви, златисти и сини пламъчета. Стените, подът, мебелите, дори леглото пламтяха във всички цветове на дъгата.

— О, каква прелест! — възкликна Полиана и се засмя. — Май и слънцето играе на моята игра! — Тя съвсем бе забравила, че господин Пенделтън не знаеше за играта. — Как ми се иска да имам много от

тези малки стъкълца! Щях да дам на леля Поли, на госпожа Сноу и на много други хора. Сигурна съм, че това би ги зарадвало! Ако живееше сред толкова много дъгички, нищо чудно и леля Поли да започне да затръшва вратите от радост. Ти как мислиш?

Господин Пенделтън се засмя.

— Госпожице Полиана, доколкото познавам леля ти, на нея ще ѝ трябва много повече от няколко стъклени призми на слънчева светлина, за да започне да затръшва вратите... от радост. Но ти май искаше да ми кажеш нещо друго, а?

Полиана го погледна и пое дъх.

— О, да, ти всъщност не знаеш за играта, още не съм ти разказала за нея.

— Ами разкажи ми тогава.

Полиана му разказа всичко — от патериците, които всъщност трябвало да бъдат кукла. Тя говореше, без да го поглежда. Не можеше да откъсне очи от трептящите цветни петънца на малките дъги.

— Това е всичко — заключи тя с въздишка. — Сега нали разбираш защо казах, че и слънцето играе тази игра?

След кратко мълчание мъжът тихо каза:

— Може би да. Ала най-красивата от тези дъги си ти, Полиана.

— О, но когато слънцето ме огрява, аз не правя такива красиви червени, зелени и лилави пламъчета!

— Наистина ли? — усмихна се господин Пенделтън. Полиана с почуда забеляза, че очите му бяха изпълнени със сълзи.

— Наистина. — Момиченцето помисли и добави тъжно: — За съжаление слънцето ми прави само лунички. Леля Поли казва, че то е причината!

Мъжът се засмя. Полиана отново го погледна — толкова горчив бе смехът му...

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

СТРАННА ИСТОРИЯ

Полиана тръгна на училище през септември. Предварителните изпити показаха, че е умно и интелигентно дете и така тя се озова в клас с момчета и момичета на нейната възраст.

Много неща в училище бяха нови и изненадващи за нея. Но и тя самата бе изненада за училището. Скоро всичко тръгна много добре и Полиана каза на леля си, че съмненията ѝ са били неоправдани и че да ходиш на училище означава да живееш.

Въпреки новите си интересни занимания Полиана не забрави старите приятели. Не можеше да прекарва толкова дълго време с тях, но се стараеше да им отделя колкото може повече внимание. А може би най-много от всички липсваше на Джон Пенделтън.

Един съботен следобед той смутено я попита:

— Полиана, не би ли искала да дойдеш да живееш при мен? Напоследък се виждаме толкова рядко.

Момиченцето се засмя. Какъв странен човек!

— Но нали не обичаш хора около себе си?

Той я погледна тъжно.

— Да, не обичах, но това беше преди да ме научиш на твоята прекрасна игра. Сега се радвам, когато имам компания. Скоро ще мога да ходя на два крака! И тогава ще видиш ти! — Господин Пенделтън закачливо размаха патерицата до себе си. Двамата седяха в библиотеката.

— Но ти не се радваш истински на нещата, само казваш, че се радваш — нацупено рече Полиана, загледана в дремещото пред камината куче. — Никога не играеш играта така, както трябва. Права съм, нали?

Мъжът я погледна сериозно.

— Затова искам да си повече около мен, мило момиченце. За да ми помогнеш да се науча да я играя. Кажи, ще дойдеш ли да живееш при мен?

Полиана го гледаше учудена.

— Не говориш сериозно, нали?

— Говоря съвсем сериозно. Искам да дойдеш. Съгласна ли си?

Тя каза тъжно:

— Не мога, господин Пенделтън. Ами аз съм, аз съм на леля Поли...

Изражението на господин Пенделтън светкавично се промени, но Полиана не можеше да го разгадае. Той отметна глава и заяви почти с гняв:

— Не си нейна повече, отколкото... Може би тя ще ти разреши да дойдеш при мен? — по-спокойно добави мъжът. — Ще дойдеш ли, ако тя ти разреши?

Полиана потъна в размисъл.

— Но леля Поли е толкова добра с мен — бавно рече тя. — И ме взе, когато си нямах никой, освен Женското дружество.

По лицето на мъжа отново пробягна сянката на спотаена мъка. Но този път гласът му беше тих и много тъжен.

— Полиана, преди много години аз много обичах някого. Надявах се един ден тя да дойде тук, в къщата, и си представях колко щастливи ще бъдем.

— Да — промълви Полиана и го погледна съчувствено.

— Е, тя не дойде. Няма значение защо. Така стана. И оттогава тази огромна сива каменна сграда е само една къща, но не и дом. Няма ли ръка и сърце на жена или присъствие на дете в една къща, тя никога не може да бъде дом. А аз нямам нито едното, нито другото. Кажете ми, мило дете, не искате ли да дойдеш да живееш при мен?

Полиана скочи на крака и го погледна възторжено.

— Господин Пенделтън, това ще рече ли, че през всичките тези години си искал да имаш ръката и сърцето на тази жена?

— Д-да, Полиана.

— Толкова се радвам! Това е чудесно — въздъхна момиченцето. — Вземи и двете ни и всичко ще бъде прекрасно!

— Да взема... и двете? — смути се господин Пенделтън.

Полиана като че ли бе обзета от колебание.

— Е, леля Поли все още не се е съгласила, но ако й кажеш това, което каза на мен, аз съм сигурна, че и двете ще дойдем.

Мъжът я погледна ужасен.

— Леля Поли — тук!

Полиана ококори очи.

— Защо, предпочиташ ти ли да отидеш при нея? Нейната къща не е чак толкова хубава, но е по-близо...

— Полиана, какво говориш? — недоумяваше мъжът.

— Ами нали трябва да уточним къде ще живеем — учуди се Полиана. — Отначало помислих, че искаш да дойдем при теб. Нали през всичките тези години си искал ръката и сърцето на леля Поли, за да си имате дом и...

Джон Пенделтън тихо възкликна, вдигна ръка и започна да говори, но само след миг отпусна ръка и замълча.

На прага беше прислужницата.

— Господине, докторът дойде.

Полиана стана.

Джон Пенделтън побърза да я помоли шепнешком:

— Полиана, в никакъв случай не бива да ѝ казваш за онова, за което говорихме... поне засега.

Полиана засия в усмивка.

— Обещавам! Нали знам, че ти ще ѝ кажеш — весело каза тя през рамо.

Джон Пенделтън се отпусна в стола.

— Какво става? — попита докторът, когато сложи ръка на силно туптящия пулс на пациента си.

Джон Пенделтън се усмихна загадъчно.

— Май прекалих с тоника — засмя се той, а докторът проследи с очи Полиана, която се отдалечаваше по алеята пред къщата.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

ОЩЕ ПО-СТРАННА ИСТОРИЯ

В неделя сутрин Полиана обикновено ходеше на църква и в неделното училище. А следобед се разхождаха с Нанси. В неделята след съботното ѝ посещение при господин Джон Пенделтън, на връщане от неделното училище, я застигна доктор Чилтън. Той спря кабриолета и каза:

— Искаш ли да те закарам до вас, Полиана? Тъкмо бях тръгнал да ти кажа, че господин Пенделтън ме помоли да ти предам, че много би искал да отидеш при него следобед. Било много важно.

Вече настанена до доктора, Полиана кимна с усмивка:

— Да, знам. Ще отида.

Докторът я погледна учудено.

— Дали да ви разреша свиждане? — каза той на шега. — Вчера по-скоро разстрои пациента ми, вместо да го успокоиш.

Полиана се засмя.

— О, причината не съм аз, съвсем не. По-скоро леля Поли...

Докторът внезапно я изгледа.

— Леля ти?!

Полиана подскочи леко на мястото си.

— Да! Историята е много вълнуваща и прекрасна и смятам да ти я разкажа. Той ме помоли да си мълча, но пред нея, а на теб съм сигурна, че не би имал против да разкажа...

— Пред нея?

— Да, пред леля Поли. Той, разбира се, предпочита да ѝ каже сам — нали са били влюбени.

— Влюбени! — възкликна докторът и конят силно трепна, сякаш от рязко дръпване на юздите.

— Да — възторжено рече Полиана. — Това е то. Аз не знаех нищо, но Нанси ми разказа. От нея научих, че леля Поли си е имала приятел преди много години, но са се скарали. Тя всъщност не знаеше кой е той, но двете заедно се досетихме. Това е господин Пенделтън.

Докторът изведнъж като че ли се успокои и отпусна в скута си ръката, с която придърпваше юздите.

— Не знаех — тихо каза той.

Полиана бързо заразказва, тъй като почти бяха стигнали имението „Харингтън“.

— Много се радвам, че стана така! Господин Пенделтън ме попита дали не искам да живея при него, аз му отговорих, че не мога да оставя леля Поли — та тя е толкова добра с мен. Тогава той ми разказа за ръката и сърцето на жената, която обичал, аз пък разбрах, че и сега иска ръката и сърцето ѝ. Много се зарадвах! Стига да се сдобрят, и с леля Поли ще отидем да живеем там, ако ли не — може той да дойде при нас. Леля Поли, разбира се, още не знае, а и ние имаме да уточним някои неща. Вероятно затова иска да ме види.

Докторът се сепна и се усмихна някак особено.

— Да, господин Пенделтън много настояваше да те види, Полиана — каза той, дръпна юздите и конят спря пред къщата.

— Леля Поли е на прозореца — извика момиченцето, но след миг добави: — О, не, май само ми се е сторило...

— Не, не е на прозореца... вече... — промълви докторът без усмивка.

Джон Пенделтън беше доста изнервен.

— Полиана — започна веднага той — цяла нощ се опитвах да разгадая какво искаше да кажеш с това, че съм искал ръката и сърцето на леля Поли.

— Ами нали сте били влюбени... някога... Толкова се зарадвах, че все още изпитваш чувства към нея.

— Влюбени? Аз и леля ти Поли?

Полиана ококори очи — изненада я смаяният тон на Джон Пенделтън.

— Нанси ми каза така!

Мъжът се засмя.

— Съжалявам, но Нанси греши.

— Не сте ли били... приятели? — Полиана бе съкрушена.

— Никога!

— И значи... не е „като в книга“?

Отговор не последва. Джон Пенделтън гледаше замислено през прозореца.

— Боже мой, а всичко се нареждаше толкова хубаво. Как щях да се радвам да дойда тук с леля Поли!

— Значи... сега... не би дошла, така ли? — попита мъжът, без да обръща глава.

— О, не. Аз съм на леля Поли!

Джон Пенделтън изведнъж избухна:

— Полиана, преди да си била нейна, ти си била на майка си. А много, много отдавна аз исках ръката и сърцето на твоята майка.

— На моята майка!

— Да. Мислех да не ти казвам, но сега ще е по-добре да знаеш. — Джон Пенделтън пребледня. Нямаше съмнение, че никак не му е лесно да говори. Полиана го гледаше с ококорени и слисани очи и със зяпнала уста. — Аз обичах майка ти, но тя не ме обичаше. Замина с баща ти. И тогава разбрах колко много наистина е означавала за мен. Целият свят изведнъж помръкна и... Но както и да е. Години наред аз бях сърдит, необичлив и необичан стар мъж — а всъщност още нямам и шейсет, Полиана. Но един ден, мило дете, също като стъклените призми, които толкова обичаш, ти затрептя пред мен и озари тъжния ми мрачен свят с отблясъците на лилавото, златистото и червеното на своя ведър и весел характер. След време разбрах коя си и си казах, че не желая повече да те виждам. Не исках да ми напомняш за майка си. Но... нещата се промениха. Трябва да дойдеш при мен. Искам да дойдеш завинаги. Е, би ли дошла сега, когато знаеш всичко?

— Но, господин Пенделтън, какво ще каже госпожица Поли? — Полиана щеше да се разплаче всеки миг.

Мъжът махна с ръка.

— А аз? Как мислиш, че бих могъл да се „радвам“ на каквото и да е, когато теб те няма! Откакто се появи, аз започнах да изпитвам радост, че живея. А ако бъдеш моето малко момиченце, тогава ще се радвам на всичко! А и ще се постарая и ти да се радваш, мило дете! Ще изпълнявам всичките ти желания. Парите до последния ми цент ще бъдат за теб, за твоето щастие.

Полиана го погледна смаяно.

— Но, господин Пенделтън, аз не бих се съгласила да похарчиш за мен всичките тези пари, които си спестил за бедните...

Лицето на мъжа пламна. Той понечи да ѝ отговори, но Полиана продължи:

— Пък и човек с толкова много пари едва ли има нужда от някой като мен, за да се радва на нещата от живота. Нали непрекъснато подаряваш на хората какво ли не, това не може да не те радва! Ето например стъклените призми, които подари на мен и на госпожа Сноу, златната паричка на Нанси за рождения ѝ ден...

— Да, да, да не говорим за това — прекъсна я мъжът. Лицето му беше тъмночервено от смущение — та нали съвсем доскоро Джон Пенделтън съвсем не беше известен с това, че „подарява“. — Дребни работи. Но аз го направих благодарение на теб. Всъщност ти, а не аз подарих тези неща — настояваше той въпреки слияното изражение на Полиана. — Това доказва още повече колко много се нуждаеш от теб. — Гласът му бе нежен и умоляващ. — Ако някога изобщо играеш играта „Радвам се“, ти ще трябва да дойдеш при мен, за да я играем заедно.

Момиченцето се замисли.

— Леля Поли е толкова добра с мен — започна тя, но мъжът отново я прекъсна, обзет от предишната раздразнителност. Сприхавостта, която не търпеше никакво възражение, бе станала част от природата му и той не можеше да се владее.

— Разбира се, че е добра с теб. Но те уверявам, че тя не те иска и наполовина така, както те искам аз.

— Господин Пенделтън, аз знам, че тя се радва да...

— Радва се! — избухна той. — Обзалагам се, че госпожица Поли изобщо не познава радостта. О, всъщност тя върши дълга си. Тя е жена на дълга. Сблъсквал съм се неведнъж с този неин „дълг“. Признавам, че през последните петнадесет-двадесет години ние двамата съвсем не сме в приятелски отношения. Но аз я познавам. Всички я познават. Тя не е от „радостния“ тип, Полиана. Тя не знае как да се радва. Затова само я попитай и ще видим дали няма да ти разреши веднага да дойдеш при мен. Толкова искам да дойдеш, мило дете! — развълнувано заключи Джон Пенделтън.

Полиана стана и въздъхна.

— Добре. Ще я попитам — промълви тя. — Не че не би ми било приятно да живея с теб, но... — Тя не довърши. Помисли и добави: — Както и да е, радвам се, че не говорих с нея вчера, когато още смятах, че искам и нея.

Джон Пенделтън се усмихна тъжно.

— Да, Полиана, добре, че не си говорила вчера.

— Казах само на доктора. Но той не се брои.

— На доктора ли?! На доктор Чилтън?!

— Да. Когато дойде да ми каже, че искаш да ме видиш.

— Ама че работа... — облегна се за миг мъжът, а после отново се изправи на стола и попита с интерес:

— И какво каза докторът?

Полиана сбърчи вежди.

— Не си спомням. А, да... Спомена, че разбирал защо искаш да разговаряш с мен!

— О, така ли! — засмя се той.

А Полиана се зачуди какво ли означава странният смях на Джон Пенделтън.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА ОТГОВОРЪТ НА ВЪПРОСА

Небето беше надвиснало — задаваше се дъждовна буря. Полиана се връщаше от срещата с Джон Пенделтън и бързаше надолу по хълма. На половината път до дома срещна Нанси, която носеше чадър. Облаците обаче се разсеяха и бурята като че ли отмина.

— Тръгнаха на север — загледа се Нанси в тъмните облаци. — Бях сигурна, че дъждът ще се размине, но госпожица Поли ме изпрати да те пресрещна. Тревожеше се за теб!

— Така ли? — промърмори Поли и на свой ред огледа небето.

Нанси повиши тон:

— Май не чу какво ти казах. Казах, че леля ти се тревожи за теб!

— О! — В този миг Полиана се сети за разговора, който ѝ предстоеше с леля Поли. — Съжалявам, не съм искала да я притеснявам.

— Радвам се. Наистина се радвам!

— Радваш се, че съм разтревожила леля?! — зяпна Полиана. — Нанси, играта не се играе така! Как може да се радваш за такива неща!

— В случая няма никаква игра. Ти не разбираш какво означава това — леля Поли да се тревожи за теб!

— Означава да се тревожи, което е ужасно. Друго какво може да означава?

Нанси отметна глава.

— Ще ти обясня. Това означава, че започва да проявява сърдечност и човечност и че не само върши дълга си!

— Но леля Поли винаги върши дълга си — отвърна Полиана. — Тя е жена на дълга. — Без да осъзнава, Полиана повтори думите на Джон Пенделтън.

Нанси се засмя.

— Така е. Винаги е била жена на дълга. Но откакто ти дойде, тя е и нещо повече.

Полиана се замисли.

— Всъщност, Нанси, каня се да те питам нещо... Мислиш ли, че на леля Поли ѝ е приятно да живеея при нея? И би ли имала нещо против... да живеея другаде?

Нанси погледна замисленото лице на Полиана. Отдавна очакваше този смуцаващ въпрос. Не знаеше как да отговори, чудеше се какво да каже, та хем да е истина, хем да не засегне с нещо Полиана. Но сега, сега предположенията ѝ се бяха затвърдили от това, че госпожица Поли я изпрати да пресрещне Полиана с чадъра, и Нанси едва ли не се зарадва на въпроса, тъй като можеше с чиста съвест да успокои зажаднялото за обич детско сърчице.

— Дали ѝ е приятно да живееш при нея? И дали би имала нещо против да живееш другаде? — възмути се Нанси. — Ти наистина не чуваш какво ти казвам. Та нали тя ме изпрати с този чадър, уплашена от облачето на небето? Та нали тя ме накара да ти преместя нещата в хубавата стая, защото ти искаше да бъдеш там! А когато пристигна, тя дори не искаше...

Нанси се закашля и навреме прекъсна изречението.

— А аз нямам никакъв пръст във всичко това — тутакси продължи тя. — Много малки неща показват колко си я променила и почувствала — котето, кучето, начинът, по който разговаря с мен. Много неща! Няма съмнение, че ужасно ще ѝ липсваш, ако не си при нея! — разпалено заяви Нанси, надявайки се да изличи впечатлението от недовършеното изречение. И въпреки всичко се изненада от щастливото изражение на Полиана.

— О, Нанси! Толкова се радвам, радвам, радвам! Не мога да изразя радостта си, че леля Поли ме иска!

„Вече никога не бих си тръгнала, мислеше си Полиана, докато се качваше към стаята си. Всъщност винаги съм искала да живеея с леля Поли, но не знаех доколко тя... иска да живее с мен.“

Никак нямаше да ѝ е лесно да каже за решението си на господин Пенделтън. Обичаше го и много го съжаляваше, защото и той самият много се съжаляваше. Беше ѝ тъжно за неговия самотен и нещастен живот, а и за това, че Джон Пенделтън бе живял по този начин заради майка ѝ. Представи си голямата сива къща, когато господарят ѝ оздравееше, тихи стаи, неразчистени и неразтребени... Сърцето я заболя за неговата самота. Как искаше да има някъде някой, който... Полиана скочи, защото изведнъж ѝ хрумна нещо много радостно.

Щом ѝ се отдаде възможност, тя веднага отиде у господин Джон Пенделтън. Седна до него в здрачната библиотека. Той бе отпуснал тънките си дълги ръце на облегалката на стола, а вярното кученце лежеше в краката му.

— Е, Полиана, ще играеш ли с мен играта „Радвам се“ до края на моя живот? — тихо попита мъжът.

— О, да, измислих най-радостното нещо, което би могъл да правиш, и...

— А ти ще дойдеш ли при мен? — Устните на Джон Пенделтън леко се присвиха.

— Н-не, но...

— Не ми казвай „не“! — развълнувано я прекъсна той.

— Няма как, господин Пенделтън. Нали леля Поли...

— Не ти разреши да дойдеш при мен ли?

— Н-не съм я питала — смотолеви момиченцето.

— Полиана!

Тя извърна очи. Не можеше да издържи на обидения и натъжен поглед на своя приятел.

— Дори не си я попитала!

— Не можах. А и разбрах всичко, без да я питам. Леля Поли иска да живее при нея, пък и аз искам да живее при нея — намери смелост да признае тя. — Не знаеш колко е добра с мен! Пък и тя започва вече да се радва на някои неща... На много неща. А по-рано не се радваше. Ти сам го каза. О, господин Пенделтън, не мога да я оставя... сега!

Последва дълго мълчание. Само пукането на съчките в камината нарушаваше тишината. Най-сетне мъжът заговори:

— Разбрах. Значи не можеш да я оставиш сега. Но аз няма да те моля... повече.

Последната дума бе произнесена толкова тихо, че бе почти недоловима, но Полиана я чу.

— Не си чул най-важното — напомни му с усмивка Полиана. — Не знаеш кое е най-радостното нещо за теб!

— Не, не, благодаря...

— Ти сам го каза. Каза, че само ръката и сърцето на жена или присъствието на дете могат да направят от къщата дом. Осигурила съм ти дете — не аз, а едно друго дете.

— Друго дете не искам — негодуващо заяви Джон Пенделтън.

— Трябва да те запозная с него и ще видиш, че ще го искаш. Ти си толкова мил и добър. Забрави ли за стъклените призми, за златната монетка и за всички пари, които си спестявал за бедните...

— Полиана! — прекъсна я ядосано мъжът. — Хайде стига с тези празни приказки! Опитвах се да ти го кажа толкова пъти. Никога не съм давал пари на бедните! Нито един цент през целия ми живот!

Той вдигна брадичка и се приготви да посрещне онова, което очакваше — огромното разочарование в очите на Полиана. Ала какво беше учудването му, когато в очите ѝ видя само бликаща радост.

— О, о! — плесна тя с ръце. — Толкова се радвам! — И веднага добави поруменяла: — Това не значи, че се радвам за бедните, но пък се радвам, че ти поне не искаш индийчета, защото другите се грижат само за тях. Значи ще вземеш Джими Бийн! Знам, че ще го вземеш.

— За кого говориш?

— За Джими Бийн. Ето той ще бъде „детето на дома“. Не знаеш колко ще се зарадва! Миналата седмица му казах, че дори Женското дружество не го иска и той много се натъжи. Но сега ще бъде толкова радостен!

— Да, но аз няма да бъда — решително заяви Джон Пенделтън. — И стига с тия врели-некипели!

— Искаш да кажеш, че не го искаш ли?

— Точно така.

— Но той ще бъде чудесно дете за твоя дом! — Тя почти се разплака. — С Джими никога повече няма да бъдеш самотен.

— Съмнявам се. Предпочитам да бъда самотен.

В този миг Полиана се сети за нещо, което Нанси ѝ бе казала преди няколко седмици. Тя вирна брадичка и рече:

— Да не би да смяташ, че ще ти е по-добре да живееш с тайната си, с онзи гаден скелет вместо с това мило момченце!

— Какъв скелет?!

— Нанси ми каза, че си го държиш в килера.

— Гледай ти! — Мъжът изведнъж прихна. Не спираше да се смее, докато Полиана не се разплака — толкова се беше смутила. Джон Пенделтън се изправи в стола си и я погледна сериозно.

— Полиана, ти всъщност си права. Дори не предполагаш колко си права! Знам, че е по-добре да взема това малко момченце, вместо да пазя тайните си. Но не съм склонен да променям живота си. Някои

хора предпочитат да пазят тайните си. Но въпреки всичко съм готов да чуя какво ще ми разкажеш за това момченце.

Двамата се посмяха и това разведри настроението. Или може би трогателният и вълнуващ начин, по който Полиана разказа историята на Джими Бийн, размекна още повече едно вече разнежено сърце. Във всеки случай момиченцето си тръгна с покана за двамата — господин Пенделтън ги покани в голямата къща следващия съботен следобед.

— Много се радвам и съм убедена, че ще го харесаш — каза тя на сбогуване. — Толкова искам Джими да си има дом и близки, които да го обичат!

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

ПРОПОВЕДИ И САНДЪЧЕТА ЗА ДЪРВА

В същия следобед, когато Полиана разказа на Джон Пенделтън за Джими Бийн, преподобният Пол Форд се изкачи по хълма и влезе в гората Пенделтън, надявайки се, че райската природа ще утеша разгневената му от Божиите чеда душа.

Негово преподобие бе много тъжен. От една година с всеки изминал месец нещата в паството все повече се влошаваха. Накъдето и да се обърнеше, той се натъкваше на разправии, вражди и завист. Беше молил, убеждавал, укорявал, дори спря да обръща внимание, като непрестанно се молеше с надежда и от сърце. Днес обаче си бе дал сметка, че нещата са наистина много по-зле от всякога.

Двама от църковните настоятели се бяха изпокарали за една глупост, която нямаше никакво значение. Три от най-активните дами в Женското дружество го напуснаха заради някаква дребна клюка, която обаче бе раздухана от злите езици и придоби размерите на скандал. Хорът се раздели на два лагера, защото един от хористите пеел соло много по-често от останалите. Караха се дори в Християнското дружество, вследствие на откритата критика на двама от членовете му. За капак директорът и двама от учителите в неделното училище си подадоха оставките. Ето защо разтревоженият свещеник потърси утеха сред тихата гора — да поразмисли и да се помоли.

Под зелената арка на дърветата преподобният Пол Форд стигна до заключението, че кризата е настъпила. Нещо трябваше да се направи и то веднага. Работата на църквата беше тревожно замряла. Все по-малко хора идваха на неделните и делничните служби, на сбирките на чай, дори на вечерите и тържествата. Останали бяха неколцина съвестни помощници. Но когато и те се спречкваха, одумванията не ги подминаваха и злите езици тутакси се развързваха.

Преподобният Пол Форд разбираше, че страдаха както той, Божият служител, така и църквата, градът и дори самата религия. Щяха да страдат дори повече, ако...

Нещо трябваше да се направи. Веднага. Но какво?

Свещеникът извади от джоба си проповедта, която бе подготвил за неделя. Прегледа я замислено. После зачете строго на глас:

— „Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери, задето затваряте царството небесно пред човеците; защото нито вие влизате, нито влизащите пускате да влязат... Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери, задето изпояждате домовете на вдовиците и лицемерно дълго се молите; затова ще получите по-голямо осъждане. Горко вам книжници и фарисеи, лицемери, задето давате десятък от гъозум, копър и кимион, а сте оставили най-важното в закона: правосъдие, милост и вяра; това трябваше да правите и онова да не оставяте.“

Тежки бяха думите на свещеника. А гласът му отекваше страховито сред зелената горска обител. Дори птичките и катеричките се бяха спотаили. Той се замисли за въздействието на неделната проповед пред неговите хора в свещената тишина на църквата.

Неговите хора! Да, те бяха неговите хора. Но можеше ли да се реши да говори така пред тях? Смееше ли? И смееше ли да не го стори? Думите му открито обвиняваха, дори нищо да не добавеше от себе си. Толкова се беше молил. Молил се беше с цялата си душа за помощ и напътствие. С цялото си сърце се надяваше да съумее да предприеме правилната стъпка в този тежък момент. Но дали това беше правилната стъпка?

Свещеникът сгъна проповедта и я прибра в джоба си. Ридание се изтръгна от гърдите му и захлупил лице в ръцете си, той отчаяно се хвърли по очи до ствола на дървото, където бе седнал.

Там го видя Полиана на връщане от Джон Пенделтън. Тя извика и се затича към него.

— О, господин Форд! Да не би да сте си счупили крака! Какво ви е?

Свещеникът свали ръце от лицето си и опита да се усмихне.

— Не, мила, не, само си почивам!

— О, добре тогава — въздъхна Полиана. — Нали господин Пенделтън беше със счупен крак, когато го намерих, но той не можеше да се изправи, а вие седите.

— Да, седя и нищо не съм си счупил... Нищо, което докторите да не могат да излекуват.

Свещеникът говореше много тихо. Полиана го погледна със съчувствие.

— Нещо ви измъчва, нали? Татко често се чувстваше така. Вероятно повечето свещеници се терзаят от подобни размисли — отговорни са за толкова много неща.

Преподобният Пол Форд я погледна учудено.

— Полиана, баща ти свещеник ли е бил?

— Не знаехте ли? Мислех, че всички знаят. Той се оженил за сестрата на леля Поли и тя е моята майка.

— Аз съм тук сравнително отскоро и затова не знам.

— Да, естествено, инак щяхте да знаете.

Двамата мълчаха. Свещеникът седеше до дървото и като че ли беше забравил за Полиана. Той не гледаше листа пред себе си. Погледът му беше насочен към едно паднало грозно и кафяво листо. Полиана изпита жалост към свещеника.

— Хубав ден, нали? — промълви тя.

Свещеникът не отговори веднага.

— Моля? О, да, да, много хубав ден.

— Не е студено, макар да е октомври — не се предаваше Полиана. — Камината на господин Пенделтън гореше, но той каза, че няма нужда от нея. Беше я запалил само за красота. Аз много обичам да гледам пламъците, а вие?

Господин Форд мълчеше. Полиана помълча, после смени темата.

— Харесва ли ви да сте свещеник?

Преподобният Пол Форд я погледна сепнато.

— Дали ми харесва ли? Странен въпрос! Защо питаш, мила?

— Не знам, но когато ви видях, се сетих за татко. Понякога той изглеждаше точно така, както и вие днес...

— Значи като мен... — промълви свещеникът и отново се загледа в изсъхналото листо.

— Тогава го питах дали му харесва да е свещеник.

Мъжът се усмихна тъжно.

— И той какво отговаряше?

— Той, разбира се, отговаряше, че му харесва, но често добавяше, че не би служил като свещеник, ако не са „радостните текстове“.

— Кои текстове? — Преподобният Пол Форд откъсна очи от листото и погледна веселото личице на Полиана.

— Татко им казваше така — засмя се тя. — Всъщност това са библейските текстове, които започват с „Радвайте се винаги в Господа“, „Веселете се“ — нали има много такива. Веднъж, когато му беше доста тъжно, татко ги преброи. Осемстотин са!

— Осемстотин ли?

— Да, в които все се казва да се радваме и веселим, та затова татко ги наричаше „радостните текстове“.

— Хм! — Свещеникът я погледна странно и се зачете в листа, който държеше. „Горко вам...“ — Значи баща ти харесваше „радостните текстове“ — промълви той.

— О, да, а когато ги преброи, ми каза, че се почувствал много по-добре. Каза, че щом Господ е решил да ни каже осемстотин пъти да се радваме и веселим, сигурно е искал наистина да се радваме — доколкото можем. Татко съжaliaваше, че по-често не се е чувствал така. А когато имаше неприятности, тези текстове много го утешаваха. Например, когато в Женското дружество се караха, искам да кажа, когато не бяха на едно мнение... — поправи се Полиана. — Текстозете му помогнаха също и за играта, започнахме с патериците, но татко казваше, че „радостните текстове“ са го подтикнали да я измисли...

— Каква игра? — заинтересува се свещеникът.

— Да намираш радост във всичко. Както споменах, започнахме с патериците! — И Полиана разказа историята още веднъж, но този път я слушаха внимателно и с разбиране.

Свещеникът и Полиана слязоха по хълма ръка за ръка. Полиана сияеше. Тя обичаше да говори и не спираше да разказва какво ли не — за играта, за баща си, за живота си там, на запад, а свещеникът я слушаше с интерес.

После пътищата им се разделиха и те се сбогуваха.

Вечерта преподобният Пол Форд се оттегли в кабинета си. Той гледаше замислено проповедта. Свещеникът държеше молив в ръка, а пред него имаше няколко бели листа, на които се канеше да напише нова проповед. Той не мислеше за старата и за новата проповед. А за онзи далечен град на запад и за бедния, болен, самотен и угрижен свещеник, надвесен над Библията, за да преброи колко пъти неговият Господ му е казал да се радва и весели.

С дълбока въздишка преподобният Пол Форд се размърда и откъсна от мислите си, нагласи белите листове и започна да пише:

„Евангелие от Матей, гл. 23, 13–14 и 23.“ После остави молива и се зачете в списанието, което жена му бе оставила на бюрото. Погледът му се плъзна по страницата, докато следните думи приковаха вниманието му:

„Един баща казал на сина си Том, който отказал да донесе дърва на майка си:

— Том, сигурен съм, че ще бъдеш доволен, ако напълниш сандъчето с дърва!

Том веднага отишъл за дърва. Защо? Защото баща му показал, че очаква от него да постъпи правилно. Сандъчето щеше да остане празно, ако беше казал:

— Том, чух те, че отказваш да донесеш дърва на майка си! Не те ли е срам! Веднага отивай!“

Свещеникът продължи да чете — тук дума, там изречение или цял параграф.

„Всички хора се нуждаят от окуражаване. Тогава вродената им сила да устояват няма да отслабне, а ще се кали... Вместо да повтаряте недостатъците, посочвайте добродетелите! Помагайте на близките си да се откажат от лошите навици. Изтъквайте добрите им черти, истинските им качества, чрез които ще победят!... Влиянието на една красива, всеотдайна и ведра личност е заразно и може да преобрази един цял град... Хората излъчват онова, което е в сърцата и в умовете им. Ако човек се чувства добре настроен, скоро така ще се почувстват и съседите му. Но ако е сърдит и непрекъснато критикува, съседите му ще отвърнат със същото, а може и с още по-лошо... Когато търсите злото и го очаквате, сигурно ще го срещнете. А когато знаете, че ще намерите доброто — добро ще срещате по пътя си... Кажете на вашия син Том, че знаете колко доволен ще бъде, ако донесе дърва в сандъчето, и той веднага и с желание ще се залови на работа.“

Свещеникът остави списанието и вдигна глава. Стана и започна да снове в тясната стаичка. По-късно пое дълбоко дъх и седна на стола до бюрото.

— Господи, помогни ми! — тихо промълви той. — Ще кажа на всички Томовци колко доволни ще бъдат, ако напълнят сандъчето с дърва! Ще им възложа работа, ще ги накарам да се чувстват радостни

от извършеното, така че да нямат време да гледат в сандъчето на съседа!

Той взе старата проповед, скъса я, захвърли я и от едната страна на стола му падна късчето с „Горко вам“, а от другата — „книжници и фарисеи, лицемери“. После зачеркна „Евангелие от Матей, гл. 23, 13–14 и 23“. А моливът му сякаш сам започна да пише по белия лист един от осемстотинте текста на Полиана:

„Радвайте се в Господа и пак се радвайте, вие праведни, и ликувайте всички вие, дето сте прави в сърцето си.“

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА ПРОИЗШЕСТВИЕТО

Един ден Полиана отиде до кабинета на доктор Чилтън, за да попита по молба на госпожа Сноу за наименованието на някакво лекарство. Момиченцето за пръв път влизаше в кабинета му.

— За пръв път идвам! Нали тук живееш? — огледа се тя с интерес.

Докторът се усмихна с тъга.

— Да, може така да се каже — каза той, докато пишеше наименованието на лист хартия. — Но това не е дом, нали, Полиана? Само стаи, ала не и дом.

Тя кимна, а очите ѝ го погледнаха със съчувствие.

— Знам. На една къща ѝ трябват женска ръка и сърце или... дете — само тогава къщата става дом.

— Моля? — сепнато попита докторът.

— Така казва господин Пенделтън — за женската ръка и сърце, и за детето. Доктор Чилтън, и на теб ти трябват женска ръка и сърце. Или ще предпочетеш Джими Бийн, ако господин Пенделтън не го иска?

Доктор Чилтън се засмя смутено, но не отговори на въпроса.

— Значи господин Пенделтън смята, че за да имаш дом, са необходими женска ръка и сърце?

— Да. И затова смята, че живее в къща, а не в дом. А ти защо не си намериш, доктор Чилтън?

— Какво... да си намеря? — Докторът се обърна към бюрото си.

— Женска ръка и сърце. О, как забравих! — възкликна неочаквано тя и поруменя. — Господин Пенделтън не е обичал леля Поли преди години и затова няма да живеем там. Излезе, че онова, което ти разказах, не било истина. Надявам се, че не си споменал пред никого — угрижено добави Полиана.

— Не, не съм казал на никого — промълви докторът.

— Е, тогава всичко е наред — облекчено въздъхна момиченцето.
— Ти си единственият, на когото съм казала, а господин Пенделтън доста се смути, когато разбра, че знаеш.

— Предполагам — рече докторът и устните му потрепнаха.

— Защото след като не е истина, той не би искал тази история да се разнася, нали? Та защо не си намериш женска ръка и сърце, докторе?

Докторът помълча, а после сериозно каза:

— Ами защото, когато ги намериш, те невинаги откликват на предложението, мило дете.

Полиана се замисли.

— Смятам, че ти можеш винаги да си намериш! — Наблягането на думата „ти“ беше наистина трогателно.

— Благодаря — засмя се докторът, но след миг отново стана сериозен. — За съжаление не всички мислят като теб. Или поне не го... показват.

Полиана погледна доктора с ококорени очи.

— Докторе, да не би да искаш да кажеш, че и ти като господин Пенделтън някога си опитал да притежаваш нечии ръка и сърце, но... не ти е провървяло?

Докторът рязко стана.

— Полиана, хайде да не говорим за това. Не тревожи детската си главица с чуждите проблеми. Тръгвай, че госпожа Сноу те чака. Написах ѝ и как да взима лекарството. Друго има ли?

Полиана поклати глава.

— Не, благодаря — рече тя и се запъти към вратата. Лицето ѝ изведнъж се оживи и тя подхвърли от малкото антре: — Доктор Чилтън, поне се радвам, че не сте искали ръката и сърцето на мама, а пък тя ви е отказала! Довиждане!

Произшествието стана в последния ден на октомври. Полиана бързаше да се прибере след училище и пресече пътя пред една хвърчаща кола, която ѝ се бе сторила достатъчно далеч.

Какво точно бе последвало, никой не може да каже. Нямаше никакви свидетели, от които да се разбере кой е виновният и какво се беше случило. Когато в пет следобед донесоха Полиана в малката стая,

която толкова обичаше, тя бе в безсъзнание и не помръдваше. Пребледнялата леля Поли и Нанси, която не спираше да плаче, я съблякоха внимателно и я настаниха на леглото. Доктор Уорън, на когото спешно се обадиха, вече бързаше с колата си към „Харингтън“.

— Стига ти да видиш лицето на леля й — хлипайки говореше Нанси на Том, след като докторът пристигна и влезе в малката тиха стая — стига да видиш изражението й, за да разбереш, че то няма нищо общо с дълга. Когато вършиш нещо по задължение, ръцете ти не треперят, а и не гледаш така, сякаш искаш да прогониш самия ангел на смъртта, да, господин Том, така е...

— Лошо ли се е ударила? — попита Том с треперещ глас.

— Знам ли — отвърна Нанси през плач. — Толкова е бледа, сякаш не е жива, но леля Поли каза, че е жива, а кой да знае, ако не тя — непрекъснато слуша сърцето, опипва пулса и следи дишането й.

— Нямам думи, как можа този... — Том не довърши от възмущение.

Плачът на Нанси позатихна.

— Как да намериш думи, господин Том, как наистина! Пусто да остане! Да блъсне момиченцето! Винаги съм мразила тези вонящи машини, винаги!

— Къде е ударена?

— Не знам, не знам — изхлипа Нанси. — На главата има малка рана, но госпожица Поли казва, че тя не е опасна. Страх я е да няма кръвоизлаз.

Том я погледна учудено.

— Сигурно искаш да кажеш кръвоизлив. Да я вземат дяволите тази кола, само дано няма кръвоизлаз или кръвоизлив, все едно...

— Ох, не знам, не знам. — Нанси поклати глава и се обърна. — Кога най-сетне ще се покаже докторът? Иде ми да изпера всичко, което ми попадне пред очите, не мога да стоя така! — И тя закърши безпомощно ръце.

Докторът си тръгна, но Нанси не можа да каже кой знае какво на Том. Полиана нямаше нищо счупено, а раната на главата не беше опасна. Клатейки угрижено глава, докторът бе заявил, че трябва да изчакат. След тръгването му леля Поли беше още по-бледа и разтревожена. Макар да лежеше напълно спокойно, момиченцето още не беше дошло в съзнание. За нощта извикаха медицинска сестра. И

това беше всичко. Нанси се оттегли в кухнята, като не спираше да плаче.

По едно време на другата сутрин Полиана отвори очи и попита:

— Лельо Поли, какво се е случило? Светло е. Трябва да ставам. Но... не мога да стана — изстена тя и след като напразно се опита да се надигне, се отпусна на възглавницата.

— Недей да ставаш... поне засега — каза лелята със спокоен тон.

— Но защо, защо не мога да стана?

Госпожица Поли погледна отчаяно жената с бяла касинка, която стоеше до прозореца зад гърба на Полиана.

Младата жена кимна.

— Кажете й — беззвучно произнесе тя с устните си.

Леля Поли се покашля и опита да преглътне буцата, заседнала в гърлото й.

— Мила Полиана, вчера те блъсна кола. Но не мисли за това. Леля иска да поспиш, за да имаш сили.

— О, да, така беше, затичах се и... — промълви Полиана с премрежен поглед. Тя вдигна ръка към челото си. — Имам бинт! И ме боли...

— Да, мила, но сега ще бъде добре да поспиш.

— Лельо Поли, чувствам се много странно, не ми е добре... Не си чувствам краката... въобще...

Погледът на леля Поли към сестрата бе изпълнен с ужас. Тя стана и се обърна, а сестрата бързо се приближи до леглото.

— Искаш ли да си поговорим? — попита тя с бодър глас. — Крайно време е да се запознаем и затова ще ти се представя — госпожица Хънт. Ще помагам на леля ти да се грижи за теб. Най-напред ще те помоля да глътнеш тези малки бели хапчета.

Полиана я погледна панически.

— Не искам да се грижат за мен — поне не дълго! Искам да стана! Аз ходя на училище. Утре няма ли да мога да отида?

Леля Поли едва сподави плача си.

— Утре ли? — все така бодро рече сестрата. — Е, утре е малко рано, но глътни тези хапченца и тогава ще видим дали няма да се почувстваш по-добре.

— Ще ги глътна — някак недоверчиво рече Полиана и добави: — Но вдругиден непременно трябва да отида, защото имаме изпит.

Тя започна да разказва за училището, за колата, за болката в главата, ала постепенно се умълча под въздействието на благотворните бели хапчета, които я приспиваха.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ДЖОН ПЕНДЕЛТЪН

Полиана не можа да отиде на училище нито „утре“, нито „вдругиден“. Но тя така и не го разбра, освен в кратките мигове на пълно съзнание, когато не спираше да задава въпроси. Цяла седмица не разбираше нищо, но после температурата ѝ спадна, болките намалеха и тя дойде в пълно съзнание. Разказаха ѝ отново онова, което се беше случило.

— Е, значи съм контузена, но не и тежко болна. Това ме радва.

— Как така те радва? — попита леля ѝ, която седеше на леглото.

— Бих предпочела да съм си счупила краката като господин Пенделтън, а не да съм завинаги на легло като госпожа Сноу. Счупените крака заздравяват, докато хората, които са на легло...

Госпожица Поли, която не бе споменала нищо за счупени крака, стана и отиде до тоалетката. Взимаше и оставяше разни неща и не намираше сили да продума — нещо необичайно за нейната решителност. Лицето ѝ беше бледо и угрижено.

Полиана следеше с мигащ поглед танцуващите по тавана шарки — на прозореца висяха стъклените призми.

— Радвам се също, че не съм болна от едра шарка — доволно промълви тя. — Луничките са нищо в сравнение с нея. Да не говорим за коклюш! Боледувала съм от коклюш — истински ужас. Добре че не е апандисит или пък дребна шарка — тя е заразна, нали знаеш, и нямаше да можеш да седиш при мен.

— Радваш се на много неща, мила — каза леля Поли и по навик вдигна ръка към шията си, сякаш я стягаше якичката.

Полиана се засмя.

— Така е. Погледна ли дъгичките, все за хубави неща си мисля. Много обичам дъгата. Колко се радвам, че господин Пенделтън ми даде тези призми! Радвам се и на някои неща, за които все още не съм споменавала. Ала най се радвам, задето ми се случи това с колата.

— Полиана!

Полиана отново се засмя. Погледна леля си с блестящи очи.

— Откакто ме блъсна колата, ти ми казваш „мила“. По-рано не се обръщаше към мен така. Толкова обичам близките ми да се обръщат към мен с „мила“. Някои от госпожите в Дружеството ми казваха „мила“ и на мен ми беше приятно, но не и така приятно, както когато ти го каже някой наистина близък като теб, лельо. О, лельо Поли, толкова се радвам, че си моя леля!

Леля Поли не отговори. Ръката ѝ пак беше на шията. В очите ѝ напирараха сълзи. Тя се обърна и тутакси излезе. В този миг влезе сестрата.

Следобедът Нанси се втурна към хамбара, където Том почистваше хамутите на конете.

— Господин Том, познай кой е тук! — задъхано каза тя, ококорила невярващите си очи. — И хиляда години да минат, пак няма да познаеш!

— Тогава няма и да опитвам, тъй и тъй сигурно не ми остават повече от десет... Казвай, Нанси!

— Знаеш ли кой е в хола с госпожицата? Кой?

Том поклати глава.

— Откъде да знам...

— От мен! Господин Джон Пенделтън!

— Как така? Шегуваш ли се?

— Ни най-малко! Дошъл е с патериците! А отвън го чака колата с конете. Представяш ли си — намръщеният Пенделтън, дето не говори с никого! Дошъл тук, за да се види с нея!

— Какво толкова? — учуди се Том.

Нанси го изгледа с присвити очи.

— Като че ли не знаеш по-добре и от мен!

— Какво да знам?

— Хайде, не се прави, че не разбираш, та нали ти ми намекна за всичко!

— Не те разбирам.

— Ти ми каза, че преди много години госпожица Поли си имала приятел. Аз знам колко прави две и две. Четири, нали? Но излиза, че май е пет!

Том махна с ръка и се залови за работата си.

— Моля те, изразявай се ясно — заяви той. — Не обичам недомлъвките.

Нанси се засмя.

— Ами работата е там, че дочух нещо, което ме накара да си мисля, че той и госпожица Поли са били приятели...

— Господин Пенделтън! — Том се изправи и я погледна.

— Да! После разбрах, че не било така. Той бил влюбен в майката на това мило дете и ето защо толкова искаше да... Но както и да е — смотолеви Нанси, защото изведнъж се сети за молбата на Полиана да не казва на никого, че господин Пенделтън бе настоявал да отиде да живее при него. — Поразпитах тук-там и разбрах, че двамата с госпожица Поли не се понасят от години и че тя го ненавижда заради глупавите клюки, които витаели около двамата, когато била на деветнадесет-двадесет години.

— Спомням си — кимна Том. — Това беше две или три години, след като госпожица Джени не прие предложението му и замина с младия свещеник. На госпожица Поли ѝ беше жал и беше много внимателна към него. Може би малко прекали, защото я беше яд на онзи свещеник, който отне сестра ѝ. Както и да е, пусна се слух, че тя тича подир него...

— Тя да тича подир мъж?! — възкликна Нанси.

— Знам, че не беше така, но хората започнаха да приказват, а това е много неприятно за което и да е почтено момиче. По това време тя имаше проблеми и с приятеля си и в края на краищата се затвори в къщата и не искаше да вижда никого. Сякаш сърцето ѝ изведнъж и завинаги се вгорчи.

— Чувала съм за тези истории и затова щях да падна, когато го видях на прага — та нали не си говорят от години! Пуснах го да влезе и ѝ казах, че е дошъл.

— А тя?

— Отначало като че ли не ме чу. Тъкмо се канех да повторя името му, тя каза: „Кажете на господин Пенделтън, че веднага ще сляза“. Слязох и му казах. И после дойдох тук — заключи Нанси, като хвърли поглед през рамо към къщата.

— Хм... — въздъхна Том и продължи работата си.

Джон Пенделтън не чака дълго в „официалния“ хол. Скоро дочу бързите стъпки на госпожица Поли. Той понечи да стане, но тя го спря с жест. Не му подаде ръка. Лицето ѝ беше безизразно.

— Дойдох да питам как е Полиана — побърза да каже Джон Пенделтън.

— Благодаря. Положението е същото.

— Бих искал да знам какво е положението. — Гласът му прозвуча по-уверено.

По лицето на госпожица Поли премина мъчителна гримаса.

— Не бих могла да кажа.

— Ще рече, че не знаеш ли?

— Да.

— Докторът какво казва?

— Доктор Уорън също е объркан. Допита се до известен специалист в Ню Йорк. Уредиха консултация.

— А какво се знае за положението ѝ?

— Рана на главата, едно-две натъртвания и травма на гръбначния стълб, която изглежда е предизвикала... парализа от кръста надолу.

Мъжът сподавено извика. После попита с дрезгав глас:

— А Полиана... как го възприема?

— Още не е наясно. А и аз не мога да ѝ кажа.

— Вероятно се досеща.

Госпожица Поли вдигна притеснено ръка към шията си — този жест ѝ беше станал навик.

— О, да. Тя знае, че не може да се движи. Но мисли, че краката ѝ са счупени. И се радва, защото било по-добре да си със счупени крака като теб, отколкото да си завинаги на легло като госпожа Сноу: счупените крака зарастват, а инвалидите не оздравяват. Все за това говори, а на мен ми идва да умра!

С премрежен от сълзи поглед Джон Пенделтън забеляза, че госпожица Поли едва се владее. И той си спомни какво беше казала Полиана, когато я молеше да живее при него: „Не мога да оставя леля Поли“.

И затова попита тихо и внимателно:

— Ти едва ли знаеш колко много молих Полиана да дойде да живее при мен.

— При теб? Полиана?!

Мъжът се намръщи — толкова рязък бе тонът ѝ, но се овладя и спокойно продължи:

— Исках да я осиновя. По законен път да я направя моя наследница...

Госпожица Поли се поуспокои. Осиновяването от Пенделтън означаваше прекрасно бъдеще за Полиана, но дали тя бе достатъчно голяма, а и пресметлива, за да се изкуши от богатството му.

— Много съм привързан към Полиана — продължи той. — Както заради нея самата, така и заради... майка ѝ. Готов съм да ѝ дам обичта, която съм пазил двадесет и пет години.

„Обич.“ Госпожица Поли се замисли защо бе пожелала да вземе Полиана, спомни си и думите ѝ тази сутрин: „Толкова обичам близките ми да се обръщат към мен с «мила»“. И на това закопняло за любов дете му бе предложена таената двадесет и пет години обич. Сърцето на госпожица Поли се сви, защото тя разбираше, че Полиана е достатъчно голяма, за да бъде спечелена с обич. Още повече се притесни, когато си представи мрачното бъдеще без нея!

— И какво? — попита тя, а мъжът долови усилието, с което се владееше.

— Тя не пожела да дойде — усмихна се тъжно той.

— Защо?

— Защото не искаше да те остави. Каза ми, че си много добра с нея. Искаше да остане с теб и ми каза, че според нея и ти искаш тя да остане при теб.

Господин Пенделтън стана и без да поглежда госпожица Поли, се запъти към вратата. Чу бързите стъпки зад гърба си и видя протегнатата ѝ трепереща ръка.

— Ще те уведомя за нейното състояние веднага след като специалистът я прегледа — развълнувано рече госпожица Поли. — Довиждане и ти благодаря, че дойде. Полиана ще се зарадва.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

ОЧАКВАНЕ

В деня след посещението на Джон Пенделтън госпожица Поли седна до Полиана и внимателно спомена за предстоящата визита на доктора специалист.

— Полиана, мила, решихме да извикаме и друг лекар, освен доктор Уорън. Надяваме се да ни помогне да те излекуваме по-бързо.

Полиана се усмихна радостно.

— Доктор Чилтън ли? О, лельо Поли, толкова искам да го видя! Не смеех да ти кажа, защото мислех, че ти не искаш да дойде — заради това, че те видя с шала на верандата. Колко се радвам, че ще дойде!

Леля Поли пребледня, после почервеня, после отново пребледня. Когато заговори обаче, гласът ѝ звучеше бодро:

— О, не, мила! Нямах предвид доктор Чилтън. Става дума за известен лекар от Ню Йорк, който е специалист по... травми като твоята.

Полиана помръкна.

— Доктор Чилтън сигурно знае два пъти повече от него.

— Сигурно, мила...

— Доктор Чилтън лекува счупения крак на господин Пенделтън. Ако... нямаш нищо против, аз бих предпочела той да лекува и мен. Моля те!

Леля Поли отново смутено поруменя. След малко каза тихо, макар и с предишната решителност в гласа:

— Да, но аз имам против. И то много против. Всичко бих направила за теб, мила, но поради причини, които не желая да обсъждам, не съм съгласна да извикаме доктор Чилтън за... този случай. Повярвай ми, той не може да знае за твоето състояние повече, отколкото този известен специалист, който ще пристигне утре от Ню Йорк.

Полиана я погледна с недоверие.

— Лельо, ако си обичала доктор Чилтън...

— Моля?! — Леля Поли почти извика. А страните ѝ запламтяха.

— Казвам, че ако си обичала доктор Чилтън, а не другия доктор, то този, когото си обичала, ще ти помогне повече — въздъхна Полиана.
— А аз обичам доктор Чилтън.

В този миг влезе сестрата и леля Поли стана с облекчение.

— Много съжалявам, Полиана — сдържано заяви тя — но този път аз ще преценя. Пък и вече всичко е уредено. Специалистът пристига утре.

Ала той не дойде. Получи се телеграма, с която посещениято се отлагаше поради заболяване на самия доктор. Полиана отново започна да моли леля си за доктор Чилтън: „Какво толкова, ако го извикаме“.

Все още убедена, че би направила всичко, за да угоди на милата Полиана, но не и това, леля Поли упорито отказваше:

— Не, мила, не.

Дните се нижеха в очакване и леля Поли наистина правеше всичко възможно (но не и това), за да достави удоволствие на племенницата си.

— Да не повярваш! — каза Нанси на Том една сутрин. — Госпожица Поли непрекъснато прави нещо, за да зарадва милото дете — дори пуска котето, а преди седмица не позволяваше за нищо на света на Флъф и Бъф да се качват на горния етаж. Невероятно — разрешава им да се гонят в леглото на госпожица Полиана, защото това я развеселява. Като няма какво да прави, тя движи стъклениче висулчици и, както казва Полиана, „дъгичките танцуват“. Въпреки букетите в стаята три пъти изпраща Тимоти до оранжерията на Коб за цветя. Онзи ден я заварих да седи на леглото на племенницата си, а сестрата ѝ правеше прическа под напътствията на госпожицата, която сияеше от радост. Сигурна съм, че носи косата си така, за да достави удоволствие на милото дете!

Том се засмя.

— Да ти кажа, госпожица Поли изглежда много по-добре, когато пуска къдриците си около челото.

— Ами да! Така има много по-приятлив вид. Та дори бих казала, че е...

— Но какво говориш, Нанси! Помниш ли какво ми каза веднъж, когато споменах, че някога беше хубава.

Нанси сви рамене.

— Сега не е хубавица. Но напълно се преобразява, когато сложи панделките и дантелените якички, които госпожица Полиана я кара да носи.

— Нали ти казах — кимна Том — тя не е толкова стара.

Нанси се засмя.

— Ала преди изобщо не изглеждаше така, както изглежда след пристигането на госпожица Полиана! Кажете ми, господин Том, кой е бил приятелят ѝ? Не мога да разбера и това е!

— Щом не си разбрала, няма да го разбереш от мен — изгледа я Том.

— О, хайде, кажете ми, няма кой друг да попитам.

— И така да е. Аз обаче няма да ти отговоря — усмихна се Том, но само след миг тревожно попита: — Как е малката днес?

Нанси поклати тъжно глава.

— Все така, господин Том. Нито аз, нито другите забелязват някаква промяна. Лежи, спи, а като говори, все гледа да се усмихне и да се „зарадва“ — например на луната, че е изгряла... Да ти се скъса сърцето от мъка.

— Играта, а? Милото то! — смутено премигна Том.

— Значи ти е казала за играта?

— Да, отдавна. — Мъжът се поколеба, но развълнувано добави: — Един ден охках, защото гърбът ми се беше схванал и много ме болеше. И какво, мислиш, ми каза тя?

— Нямам представа. Не знам какво радостно може да намериш и в това!

— Да, обаче тя ми каза, че трябва да се радвам, защото както съм се превил, не е необходимо изобщо да се навеждам, за да плевя!

Нанси прихна.

— Всъщност нищо за чудене! Винаги намира какво да измисли. Играем на тази игра, откакто е дошла, нали няма с кого друг да играе. Е, имаше намерение да я играе с леля си...

— С госпожица Поли?!

Нанси се засмя.

— Май и твоето мнение за господарката е същото като моето.

Том обаче не се поддаде и важно заяви:

— Не съм искал нищо да кажа, само дето тази игра би я изненадала.

— Да, тогава — да, но не и сега. Господарката много се промени, няма да се учудя сама да играе на играта.

— Но Полиана не ѝ ли е споменала за тази игра? Та тя я разказа на всички. Откакто е болна, хората все за играта говорят.

— Леля Поли нищо не знае. Госпожица Полиана ми каза, че не смее да ѝ каже за играта, защото леля ѝ не разрешава да споменава за баща си. А играта е измислил баща ѝ! Затова си мълчи пред нея.

— О, ясно — кимна мъжът. — Те всички бяха против младия свещеник, защото им отне госпожица Джени. А госпожица Поли никога не му прости — тя много обичаше сестра си. Сложна работа... — въздъхна Том и се обърна.

— Да, сложна и заплетена — въздъхна Нанси на свой ред и се върна в кухнята.

Дните на очакване бяха трудни за всички. Сестрата се стараяше да е весела, но угриженият поглед я издаваше. Докторът не криеше притеснението и нетърпението си. Госпожица Поли почти не говореше и въпреки красивите къдри на косата и дантелените якички, които толкова ѝ отиваха, тя видимо слабееше и придобиваше все по-измъчен вид. А Полиана галеше кучето, милваше меката козина по главата на котето, възхищаваше се на цветята, ядеше плодовете и сладкишите, които ѝ изпращаха, и отговаряше с радост на всички благопожелания. Но и тя като леля си имаше блед и измъчен вид. А припрените движения на ръцете ѝ само подчертаваха безжизнеността на някога пъргавите ѝ крачка, които лежаха неподвижни под одеялото.

Колкото до играта, Полиана не спираше да говори на Нанси ту за радостта, която ще изпита, когато отново тръгне на училище и посети госпожа Сноу и господин Пенделтън, ту за любимите си разходки с кабриолета на доктор Чилтън. Тя сякаш не разбираше, че цялата тази радост принадлежи може би на бъдещето, но не и на настоящето. Нанси обаче го разбираше и си поплакваше, когато беше сама.

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

ОТКРЕХНАТАТА ВРАТА

Доктор Мийд, специалистът, пристигна със седмица закъснение. Той беше висок, широкоплещест, с добри сиви очи и мила усмивка. Полиана веднага го хареса и му го каза.

— Приличате много на моя доктор! — усмихна се тя.

— На твоя доктор ли? — учуди се доктор Мийд и погледна доктор Уорън, който разговаряше със сестрата в другия край на стаята — той беше нисък, с кафяви очи и с щръкнала брадичка в същия цвят.

— О, това не е моят доктор — отгатна Полиана мисълта му. — Доктор Уорън е докторът на леля Поли. Моят се казва доктор Чилтън.

— О! — Доктор Мийд погледна госпожица Поли, която смутено се изчерви и се обърна.

— Аз исках доктор Чилтън да ме прегледа — продължи Полиана с присъщата си непринуденост — но леля Поли настояваше за вас. Каза, че знаете повече от доктор Чилтън за... счупените крака. Е, ако е така, това може само да ме радва, нали?

Докторът я погледна някак особено.

— Времето ще си каже думата, мило момиченце — нежно каза той и умислено вдигна очи към доктор Уорън, който се приближи към леглото.

Всички обвиниха котето за онова, което се случи след прегледа. И наистина Флъфи бе бутнала с нослето и лапата си незаклучената врата на стаята на Полиана и тя безшумно се бе откrehнала. А ако вратата не беше отворена, Полиана нямаше да чуе думите на леля си.

Двамата доктори, сестрата и леля Поли разговаряха в коридора, Флъфи току-що бе скочила върху леглото на Полиана с тихичко мяукане, когато през откrehнатата врата долетя уплашеният глас на леля Поли.

— О, не, не ми казвайте, че детето никога вече няма да може да ходи!

Настъпи пълен хаос. От стаята се дочу ужасеният вик на Полиана:

— Лельо Поли! Лельо Поли!

Лелята видя отворената врата и разбра, че момиченцето я е чуло, изхлипа и за пръв път в живота си — припадна.

Сестрата извика сподавено:

— Тя чу! — И се затича към стаята.

Докторите останаха при госпожица Поли. Доктор Мийд я беше хванал, докато се свличаше на пода. Доктор Уорън се суетеше. Чак когато Полиана извика отново и сестрата затвори вратата, двамата мъже се спогледаха и осъзнаха, че трябва да свестят лелята.

Мъркащото на леглото коте напразно се опитваше да отвлече вниманието на пребледнялото уплашено дете.

— Госпожице Хънт, моля ви да извикате леля Поли. Моля ви, извикайте я веднага!

Сестрата затвори вратата и каза:

— Не може да дойде точно сега, ще дойде след малко, мила... Кажете, какво има?

Полиана поклати глава.

— Искам да знам добре ли я чух. Вие чухте ли я? Искам леля Поли! Искам да ми каже, че това не е истина! Не е истина!

Сестрата отвори уста, но не можа да продума. Полиана се взря в лицето ѝ и се досети каква бе причината.

— Госпожице Хънт, вие също я чухте! Значи е истина! Не, не вярвам! Никога ли вече няма да мога да ходя?

— Успокой се, мила, успокой се — едва промълви сестрата. — Той може би греши. Може би не е сигурен. Може би не е истина...

— Леля Поли каза, че той знае! Че той знае повече от всички за счупените крака!

— Знам, мила, знам, но и докторите грешат понякога. Хайде, не мисли за това, просто не мисли.

Полиана разпери ръце.

— Не мога да не мисля! — плачеше тя. — Не мога! Ами как ще ходя на училище? Как ще отида при госпожа Сноу, при господин Пенделтън или... където и да е? — Момиченцето неудържимо се

разрида, а след малко погледна сестрата с още по-ужасен поглед. — Ами като не мога да ходя, тогава как ще се радвам, как?

Госпожица Хънт не знаеше за играта. Но знаеше, че трябва да успокои пациентката си и то веднага. Въпреки вълнението и притеснението си тя вече бе взела успокояващите хапчета и каза тихичко:

— Хайде, мила, вземи си лекарството, успокой се и ще помислим какво да правим. Много често нещата не са чак толкова лоши, колкото ни изглеждат.

Полиана послушно гълтна лекарството и пи вода от чашата в ръката на госпожица Хънт.

— Сякаш чувам татко — рече момиченцето през сълзи. — Той все казваше, че винаги има и по-лошо. Но такова нещо никога не му се беше случвало — да чуе, че повече никога няма да може да ходи! Какво по-лошо от това, кажете ми!

Госпожица Хънт мълчеше. Защото не знаеше какво да отговори.

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА ДВЕ ПОСЕЩЕНИЯ

Изпратиха Нанси да съобщи на господин Пенделтън за диагнозата на доктор Мийд. Госпожица Поли спази обещанието си да го уведоми за състоянието на момиченцето. Тя нито би отишла, нито би написала писмо, затова изпрати Нанси.

Ако това се беше случило при други обстоятелства, Нанси щеше да се зарадва на изключителната възможност да зърне по-отблизо Тайнствената къща и нейния господар. Ала днес сърцето ѝ бе твърде тъжно, за да се радва на каквото и да е. Тя дори не се огледа, докато чакаше господин Пенделтън.

— Господине, аз съм Нанси — тихо се представи тя, когато срещна въпросителния му поглед. — Госпожица Харингтън ме изпрати да ви кажа за... госпожица Полиана.

— Да?

Господин Пенделтън каза само тази кратка дума, но Нанси долови скритото напрежение, което таеше тя.

— Вестта не е добра — едва промълви тя.

— Да не би да искаш да кажеш... — Той наведе съкрушено глава.

— Да, господине. Според него тя никога вече няма да може да ходи.

Последва тягостна тишина. После мъжът отрони с треперещ глас:

— Горкото момиченце, горкото момиченце!

Нанси го погледна и извърна очи. Не беше допускала, че недружелюбният, свъсен и мълчалив Джон Пенделтън може да реагира така. Той продължи да говори с приглушен от мъка глас:

— Но това е жестоко! Никога вече да не може да танцува под дъгата, моето малко слънчево момиченце!

След малко мъжът попита:

— Тя не знае, нали?

— Знае, господине — изхлипа Нанси — и това още повече влошава положението. Пустото коте, заради него чу! Да ви обясня — побърза да каже Нанси. — Котето откряна вратата и госпожица Полиана ги чу да говорят в коридора.

— Горкичката — въздъхна отново Джон Пенделтън.

— Наистина, господине. Само ако я видите... — промълви Нанси. — Оттогава съм била при нея два пъти, сърцето да ти се скъса. Още не е свикнала с тази мисъл и непрекъснато умува какво не би могла вече да прави. Притеснява се, защото не се радва на нищо — но вие може би не знаете за нейната игра?

— Играта „Радвам се“ ли? Знам я, тя ми разказа.

— О, тя май на всички е разказала за нея. Но ето че сега не може да я играе и това я тревожи. Не може да измисли нищо, което би я зарадвало, нали вече не може да ходи.

— И какво ли би могла да измисли! — ядосано рече мъжът.

Нанси го погледна смутено.

— Да, така е, но за нея би било по-лесно, ако все пак измисли нещо. Затова ѝ припомних...

— Какво ѝ припомни? — Гласът на Джон Пенделтън бе все така гневен.

— Ами как успокояваше другите с играта — госпожа Сноу и всички останали. А то, милото, само плаче и казва, че не е същото. Било лесно да казваш на прикованите на легло как да се радват, но когато самият ти си неподвижен, не било същото. Повтаряла си как се радва, че другите не са като нея, но въпреки това не мислела за нищо друго, освен за това, че иска да стане и да ходи.

Нанси замълча. Джон Пенделтън бе захлупил лице в ръцете си.

— Напомних ѝ, че играта е още по-интересна, когато е... трудна — тъжно продължи тя. — Но и това било различно, защото сега била наистина трудна. Господине, трябва да си тръгвам — изведнъж рече Нанси.

На вратата тя се обърна и смутено попита:

— Предполагам, не сте се срещали с Джими Бийн? Да знам какво да кажа на госпожица Полиана.

— Не съм се срещал — рязко рече мъжът. — Защо?

— Защото тя се притеснява, че не може да ви го доведе. Веднъж го довела, но той като че ли не се представил много добре и надали сте

го харесали. Вие вероятно знаете за какво става дума, аз не знам.

— Да, знам.

— Та тя иска пак да го доведе, за да се убедите, че е подходящ. Но, проклета да е тази кола, ето че не може, горкичката! Е, господине, извинявайте и довиждане — обърна се Нанси и бързо излезе.

В Белдингсвил бързо се разчу, че според доктора от Ню Йорк Полиана Уитиър вече няма да може да ходи. Такава голяма тревога градът не помнеше. Всички бяха виждали приветливото усмихнато момиченце с луничаво лице. И почти всички знаеха за играта му. Жителите на градчето не можеха да си представят, че никога вече няма да видят усмихнатата Полиана и никога вече няма да чуят приветливия ѝ глас, с който да изразява радостта си и от най-обикновените неща. Вестта беше жестока, невероятна!

В кухните, гостните и по оградите на задните дворове жените говореха за Полиана и не криеха сълзите си. Мъжете също говореха по ъглите на улиците и в магазините, макар да не плачеха така открито. А всеобщата покруса се задълбочи, когато от разказа на Нанси се разбра, че Полиана страдала най-много, защото вече не можела да играе на играта, а и не можела да се радва на нищо.

Най-загрижени бяха приятелите на Полиана. Голямо бе учудването на господарката на „Харингтън“, когато в къщата започнаха да прииждат хора, които познаваше, но и които не познаваше, мъже, жени, деца. Госпожица Поли не беше допускала, че племенницата ѝ има толкова много познати.

Някои идваха и седяха мълчаливо няколко минути. Други заставаха на прага и смутено мачкаха шапките или чантичките си в ръце. Трети носеха книги, цветя или лакомства. Имаше такива, които не криеха сълзите си, или пък се обръщаха разчувствани, за да си издухат носа. Всички бяха много загрижени за малкото момиченце и ѝ изпращаха сърдечните си благопожелания.

Именно тези благопожелания накараха госпожица Поли да поразмисли.

Пръв дойде господин Пенделтън. Вече ходеше без патерици.

— Потресен съм — едва ли не сърдито заяви той. — Нищо ли не може да се направи?

Госпожица Поли махна отчаяно с ръка.

— О, разбира се, че не се предаваме. Доктор Мийд предписа лекарства и процедури, които може би ще помогнат. Доктор Уорън ги изпълнява най-стриктно. Но доктор Мийд не дава големи надежди.

Макар току-що дошъл, Джон Пенделтън рязко стана. Той пребледня и стисна устни. Госпожица Поли разбираше защо искаше да остане сам. Мъжът се обърна на прага.

— Може ли да предадеш на Полиана, че се срещнах с Джими Бийн и той ще дойде да живее при мен. Тя сигурно ще се зарадва, ако ѝ кажеш, че вероятно ще го осиновя.

В този миг госпожица Поли изведнъж загуби обичайната си сдържаност.

— Ще осиновиш Джими Бийн! — ахна тя.

Мъжът вдигна брадичка.

— Да. Кажи ѝ, че се надявам да се зарадва.

— Ще ѝ кажа, разбира се.

— Благодаря — кимна Джон Пенделтън и си тръгна.

Госпожица Поли стоеше слисана. Не можеше да повярва на ушите си. Джон Пенделтън ще осинови Джими Бийн?! Богатият, затворен, необщителен, мрачен и известен с несравнимия си егоизъм Джон Пенделтън ще осинови малко момченце — при това такова малко момченце!

Госпожица Поли се качи все така слисана в стаята на Полиана.

— Господин Пенделтън беше тук и ме помоли да ти предам, че ще вземе Джими Бийн за свое момченце. Това щяло да те зарадва.

Умисленото личице на Полиана засия.

— О, как се радвам! Наистина се радвам! Толкова исках да намеря дом за Джими, а какъв по-хубав дом от това! Радвам се и за господин Пенделтън. Значи вече ще има присъствие на дете!

— Моля?

Полиана се изчерви — нали не беше споменавала за предложението на господин Пенделтън да я осинови, а сега в никакъв случай не можеше да каже на милата си леля, че дори и за миг ѝ е минавала мисълта да я напусне!

— Ще има присъствие на дете... — смотолеви Полиана. — Господин Пенделтън ми каза веднъж, че само ръката и сърцето на жена или присъствието на дете могат да направят от къщата дом. И ето че той ще си има дете!

— Разбирам — тихо рече госпожица Поли и тя наистина разбираше много повече, отколкото допускаше Полиана. Защото в този миг бе прозряла притеснението на своята племенница, когато Джон Пенделтън ѝ бе предложил да бъде това „детско присъствие“, което ще превърне сивата каменна къща в дом. — Разбирам — повтори тя, а в очите ѝ запариха сълзи.

Полиана се страхуваше да не би леля ѝ да зададе и други смущаващи въпроси за Джон Пенделтън и побърза да смени темата.

— Доктор Чилтън е на същото мнение — че къщата става дом, само ако има женска ръка и сърце или дете в него.

Госпожица Поли сепнато се обърна.

— Доктор Чилтън ли?! А ти откъде знаеш?

— Той ми каза. Каза ми, че живеел в стаи, но не и в дом.

Лелята мълчеше, загледана през прозореца.

— Аз пък го попитах защо не си вземе... женска ръка и сърце и не си създаде дом.

— Полиана! — Госпожица Поли пламтеше от възмущение.

— Защо да не го попитам? Беше толкова тъжен.

— И той какво ти отговори? — попита леля Поли, макар всичко в нея да я възпираше да зададе този въпрос.

— Известно време мълча. А после каза много тихо, че те... невинаги откликват на предложенията...

Госпожица Поли отново се загледа през прозореца. Страните ѝ все така пламтяха.

Полиана въздъхна.

— Е, той иска една жена, разбира се, и дано си намери.

— А ти откъде знаеш всичко това?

— Ами един друг път ми каза, пак много тихо, но аз го чух, че от всичко на света най-много бил искал да има ръката и сърцето на една жена... Но какво има, лельо? — попита Полиана, защото леля Поли изведнъж скочи на крака и бързо се запъти към прозореца.

— Нищо, мила. Искам да завъртя ето тази призма — отвърна леля Поли с тъмнорвено от смущение лице.

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ИГРАТА И ТЕЗИ, КОИТО Я ИГРАЯТ

Скоро след посещението на Джон Пенделтън в „Харингтън“ пристигна Мили Сноу. Когато госпожица Поли влезе в гостната, Мили се изчерви и тихо каза:

— Дойдох да попитам как е момиченцето.

— Много мило. Състоянието ѝ обаче е почти същото. А как е майка ти?

— Затова и дойдох... да ви помоля да кажете на госпожица Полиана... — заговори несвързано момиченцето — че ние мислим, че... е ужасно, дето не може да ходи. След всичко, което направи за нас, за мама, като я научи да играе на онази игра и... И когато чухме, че Полиана не може вече да я играе, горкичката... Не че се чудя, кой би могъл да я играе на нейното място, но ние си спомнихме всичко, което ни е казвала и си помислихме, че тя трябва да знае колко много е направила за нас, та това... може да ѝ помогне и да я зарадва поне малко... — Мили млъкна, останала без дъх, в очакване на отговор.

Госпожица Поли слушаше внимателно, но озадачено. Беше разбрала само половината от думите на Мили. Знаеше, че тя е особена, но не и че нещо ѝ хлопа. Инак как можеше да си обясни неспирния поток от несвързани думи, с който я заля!

— Мили, за съжаление не те разбрах съвсем. Какво точно искаш да кажа на племенницата ми?

— Ами искам да ѝ кажете — продължи развълнувано момиченцето, — да ѝ обясните колко много е направила за нас. Тя, разбира се, знае някои неща, нали идваше, и знае, че мама е вече друга, но ми се ще да го чуе, а също да знае, че и аз станах друга. Понякога играя на играта.

Госпожица Поли се замисли. Тъкмо се канеше да попита каква е тази игра, когато Мили отново припряно занарежда:

— Преди мама се сърдеше на всичко. Не можеше да ѝ се угоди. Няма защо да я обвинявам, нали е болна. Сега обаче ми дава да дърпам

пердетата, интересува се как изглежда, оглежда се, когато е с нова нощница... Дори започна да плете — конски поводи за панаирите и бебешки одеялца за болниците. Не е така безучастна и се радва, че прави всичко това! А го прави благодарение на Полиана, защото тя ѝ беше казала да се радва, че може да използва ръцете си. Затова започна да плете. А стаята цялата се преобрази — навсякъде червена, синя и жълта прежда, а на прозореца — стъклените висулки, които Полиана ѝ даде, да ти е приятно да влезеш. Преди чак ме беше страх — вътре беше мрачно и потискащо, а мама беше толкова нещастна. Затова ви молим да кажете на госпожицата, че всичко това е благодарение на нея. Кажете ѝ, че се радваме, задето я познаваме, защото си мислим, че ако тя знае, това ще я зарадва, че пък тя ни познава. Това е... всичко — въздъхна Мили и веднага стана. — Ще ѝ кажете, нали?

— Разбира се, че ще ѝ кажа — промълви госпожица Поли, която се опитваше да запомни поне част от словоизлиянията на Мили.

Посещенията на Джон Пенделтън и на Мили Сноу бяха първите от цяла поредица. А посланията, които посетителите неизменно изпращаха за Полиана, озадачаваха все повече и повече госпожица Поли.

Един ден дойде вдовицата Бентън. Госпожица Поли я познаваше добре, въпреки че не си бяха ходили на гости. Госпожа Бентън беше най-тъжната жена в града и ходеше винаги в черно. Но този път си беше вързала бледосин шал. Когато заговори за Полиана и за нещастieto с колата, в очите ѝ проблеснаха сълзи. После попита дали не може да види момиченцето.

Леля Поли поклати глава.

— Съжалявам, но тя все още не приема посетители. Вероятно след някой друг ден...

Госпожа Бентън избърса очите си и стана, за да си върви. Върна се забързано от коридора и каза:

— Госпожице Харингтън, бихте ли ѝ предали нещо от мен?

— Ще се радвам, госпожо Бентън.

— Бихте ли ѝ казали, че съм си сложила... това — докосна тя бледосиния шал. И тъй като забеляза нескритото учудване на госпожица Поли, добави: — Племенницата ви все ме увещаваше да си сложа нещо светло и сигурно ще се зарадва, ако ѝ кажете, че съм я послушала. Според нея Фреди също щял да се зарадва. Само него

имам вече. Другите имат всичко... — Госпожа Бентън поклати глава и се обърна. — Вие само ѝ кажете, тя ще разбере.

Същия ден по-късно дойде и другата вдовица — тя обаче беше облечена в черно. Госпожица Поли не я познаваше. И се чудеше откъде ли я познава Полиана. Госпожата се казваше Тарбел.

— Макар да не съм се срещала с вас — започна госпожа Тарбел — аз се познавам с племенницата ви Полиана. Прекарах лятото в хотела и всеки ден се разхождах по предписание на лекарите. На една от разходките се запознах с племенницата ви — толкова е мила! Искам да знаете колко много означава тя за мен. Пристигнах много тъжна, но нейното усмихнато личице и приветлив нрав ми напомниха за... моето малко момиченце, което изгубих преди години. Потресена съм от нещастиято, което я сполетя. Когато разбрах, че няма да може да ходи и че е нещастна, защото повече не може да се радва, реших да дойда да видя как е...

— Много мило — каза леля Поли.

— Имам една молба. Бихте ли ѝ предали нещо от мен?

— Разбира се.

— Кажете ѝ, че госпожа Тарбел е вече радостна. Звучи странно и сигурно не ме разбирате. Но, извинете, бих предпочела да не ви обяснявам. — Госпожата тъжно присви устни и усмивката в очите ѝ помръкна. — Племенницата ви знае какво искам да кажа. А аз трябваше да ѝ го кажа. Благодаря ви и извинете, ако с нещо съм ви притеснила — добави тя и си тръгна.

По-озадачена от всяко друго посещение, госпожица Поли бързо се качи в стаята на Полиана.

— Полиана, познаваш ли госпожа Тарбел?

— О, да, толкова я обичам! Тя е болна и ужасно тъжна. Отседнала е в хотела и всеки ден се разхожда. Двете заедно се разхождаме. Искам да кажа — разхождахме. — Две големи сълзи се търколиха по лицето на момиченцето.

Госпожица Поли се покашля смутено.

— Тя току-що беше тук, мила. Помоли ме да ти предам нещо, но не ми обясни какво точно има предвид. Каза да ти предам, че госпожа Тарбел е вече радостна.

Полиана плесна с ръце.

— Така ли каза? О, колко се радвам!

— Не разбирам какво означава това.

— Това е играта и... — Полиана затисна устата си с ръка.

— Каква игра?

— Н-нищо особено, лельо Поли. Не мога да ти разкажа, защото трябва да спомена и други неща, които не бива да споменавам.

Леля Поли понечи да зададе още въпроси, но се въздържа, тъй като забеляза силното смущение на племенницата си.

Следващото посещение надмина очакванията на госпожица Поли. Един ден дойде млада жена с руж на бузите и неестествено руса коса. Тя беше на високи токове и окичена с евтини бижута. Госпожица Поли само беше чувала за нея и много се изненада, когато я видя в дома си.

Не ѝ протегна ръка. Дори се отдръпна, когато влезе в гостната. Жената стана. Очите ѝ бяха зачервени, сякаш беше плакала. С предизвикателно вирната глава тя попита дали не може да види Полиана.

Госпожица Поли каза „Не“. Тонът ѝ беше рязък, но нещо в молещия поглед на жената я накара да добави, че посещения все още никому не се разрешават.

Жената се поколеба. А след това заговори, все така вирнала предизвикателно глава.

— Казвам се госпожа Пейсън, госпожа Том Пейсън. Предполагам сте чували за мен, повечето от хората са чували, но вероятно някои от нещата, които сте чули, не са истина. Но както и да е. Тук съм, за да видя момиченцето. Чух за нещастieto и много... се разстроих. Миналата седмица разбрах, че няма да може да ходи и ми се иска да можех да ѝ дам моите два ненужни крака. Защото за един час тя ще свърши толкова много добро, колкото аз бих свършила за сто години. Така е то, невинаги здрави крака има онзи, на когото най-много трябва, за да прави добрини.

Жената се покашля, но гласът ѝ беше все така развълнуван.

— Вие вероятно не знаете, но аз често се виждах с племенницата ви. Живеем на Пенделтън Хил Роуд, а тя все минаваше покрай нас. И не само минаваше, а се и отбиваше, играеше с децата, разговаряше с мен и с мъжа ми, когато беше вкъщи. Беше ѝ приятно и се сприятелихме. Предполагам не знаеше, че хората от нейната класа не дружат с такива като мен. Ако си дружаха повече, тогава сигурно тези

като мен щяха да са по-малко — заяви тъжно тя. — Но така или инак, тя идваше и това с нищо не ѝ навреди. Тя и не предполага колко много ни помогна, а и така е по-добре, защото инак ще разбере някои неща, които не искам да разбере. Тази година беше твърде тежка за нас. Нещата с мъжа ми вървяха много зле, смятахме да се развеждаме, само дето не знаехме какво ще правим с децата. Тогава се случи нещастieto с Полиана и разбрахме, че тя повече няма да може да ходи. А как обичаше да идва, да сяде на прага и да играе с децата. Все се смееше и беше... радостна. Току намираше нещо, за което да е радостна. Един ден ни разказа за играта и искаше да ни научи да я играем. Чухме, че сега била много нещастна, защото не можела да се радва на нищо. Затова и дойдох — да ѝ кажа да се радва за нас, защото решихме да не се разделяме и да играем заедно играта. Знам, че това ще я зарадва, защото тя се натъжаваше от нещата, които понякога си говорехме. Още не мога да кажа дали играта ще ни помогне, но се надявам, че с времето... Във всеки случай ще опитаме, защото тя много искаше. Ще ѝ го кажете ли?

— Да, ще ѝ го кажа — тихо отвърна леля Поли. После неочаквано пристъпи напред и протегна ръка. — Благодаря ви, че дойдохте, госпожо Пейсън.

Жената сведе предизвикателно вирнатата си брадичка. Устните ѝ потрепнаха. Тя промълви нещо неразбираемо, стисна протегнатата ръка, обърна се и излезе.

Веднага щом вратата се затвори зад нея, госпожица Поли се втурна в кухнята.

— Нанси!

Тонът ѝ беше доста остър. Поредицата необичайни посещения през последните няколко дни, чийто връх беше току-що завършилата визита, бяха опънали нервите ѝ до краен предел. Откакто се случи нещастieto с Полиана, Нанси за пръв път чуваше господарката си да говори толкова строго.

— Нанси, би ли ми казала каква е тази странна игра, за която говори целият град? И каква е ролята на племенницата ми в нея? Защо всички, от Мили Сноу до госпожа Том Пейсън, настояват да ѝ предам, че я играят?! Доколкото разбирам, едни си връзват сини шалчета, други спират да се карат, а трети започват да харесват онова, което най-много са мразели, и причината е не друг, а Полиана. Попитах я за

играта, но не стигнах до отговор, защото не искам да я притеснявам. Ала от думите ѝ снощи се досещам, че ти също си посветена в играта. Ако обичаш, обясни ми за какво става дума.

Какво беше слисването на госпожица Поли, когато Нанси избухна в сълзи.

— Става дума за това, че от миналия юни до съвсем скоро това мило дете радваше целия град, а сега хората идват, за да го зарадват на свой ред.

— За какво да го зарадват?

— Просто така! Това е играта.

Госпожица Поли тупна с крак.

— И ти си като другите, Нанси! Каква е тази игра?

Нанси вдигна глава. Погледна господарката си право в очите.

— Ще ви кажа. Госпожицата е научила играта от баща си. Веднъж в църковните пратки получила патерици вместо куклата, която толкова искала. Както би сторило всяко дете, госпожица Полиана се разплакала. И тогава баща ѝ казал, че винаги и за всичко можеш да намериш причина да се радваш. И че тя трябва да се радва на патериците.

— На патериците?! — Госпожица Поли едва сподави риданието си, защото си представи безжизнените крака на детето.

— Да, на тях. Госпожица Полиана също се учудила, но баща ѝ казал, че той например се радва, защото не се нуждае от тях.

— О! — възкликна леля Поли.

— Ето как госпожица Полиана превърнала всичко в игра — да намериш винаги нещо, за което да се радваш. Според нея всеки може да играе на тази игра. А тя вече не тъгувала толкова за куклата, защото се радвала, че не се нуждае от патериците. Ето защо играта се казва „Радвам се“. Госпожицата все на тази игра играе.

— Но как, как... — Госпожица Поли не можа да довърши мисълта си.

— Нямате представа колко е хубаво да играеш на нея — продължи Нанси, почти толкова въодушевено, както и Полиана. — Играта стори чудеса с мама и с всички вкъщи. Госпожицата идва на гости два пъти. Научи ме да се радвам на толкова много неща, и малки, и големи, и така наистина се живее по-лесно. Например името ми вече не ме дразни така, защото госпожица Полиана ми каза, че можело да се

казвам и Хипзиба! А също и понеделниците — аз много мразех понеделнишките сутрини, но тя ме научи да им се радвам.

— Да се радваш на понеделнишките сутрини?!

Нанси се засмя.

— Е, да, звучи доста странно, но милото дете разбра, че мразя ужасно тези сутрини. И какво мислите ми каза един ден? „Нанси, всеки понеделник сутринта ти трябва да се радваш, защото пред теб има цяла седмица, докато дойде другият понеделник!“. Честна дума, оттогава всеки понеделник сутрин си го помислям и вече не се чувствам така ужасно! Дори се засмивам, а пък да знаете смехът колко помага!

— Но защо само на мен не е казала за тази игра? Защо, когато я питах, ми отговаряше с недомлъвки?

Нанси се поколеба, но каза:

— Не се сърдете, госпожице, но как да ви каже, като сте й забранили да споменава баща си? А играта е измислена от баща й.

Госпожица Поли прехапа устни, а Нанси неуверено продължи:

— Опитала се да ви каже за играта още когато пристигнала, за да играете заедно, но... Затова каза на мен, за да има с кого да играе.

— А другите хора?

— Сега почти всички знаят за играта. Разчува се, нали разбирате. Тръгна от нея, а после от уста на уста... А тя, каквато е усмихната, любезна и все радостна, как да не се научиш да играеш! Сега, когато е болна, на всички им е жал за нея, особено защото й е мъчно, че не може да се радва на нищо. Затова идват, за да й кажат колко радостни са се чувствали благодарение на нея, като се надяват това да й помогне. Тя винаги е искала другите да играят с нея.

— Да, вече знам кой още ще играе на играта... знам — промълви госпожица Поли и бързо излезе от кухнята.

Нанси гледеше слисано след нея.

— Какво ли ще стане сега — промърмори тя. — Нищо няма да ме учуди, госпожице Поли, нищо!

Сестрата излезе от стаята и Полиана остана насаме с леля си.

— Дойде още една гостенка, мила — каза леля Поли, като напразно се опитваше да успокои развълнувания си глас. — Госпожа Пейсън, нали я познаваш?

— Госпожа Пейсън ли? Разбира се! Тя живее на пътя към господин Пенделтън и има много сладка дъщеричка на три, и момченце на пет години. Много е мила, също и съпругът ѝ, само дето двамата като че ли не го забелязват. Искам да кажа, че се случва да се карат и не могат да се разберат за някои неща. Бедни са и никога не получават пратки, както получавахме ние, защото той не е свещеник като... да, не е свещеник.

Полиана леко порумения, а леля ѝ силно се изчерви.

— Понякога тя носи много хубави рокли, нищо че са бедни — бързо продължи Полиана. — Има и красиви пръстени с диаманти, рубини и изумруди. Но тя казва, че халката много ѝ натежава, затова ще я хвърли и ще се разведе. Какво точно значи това? Струва ми се, че не е много хубаво, защото госпожа Пейсън не го казва с радостен тон. Ако се разведат, господин Пейсън щял да замине, а и децата май също. Според мен е по-добре да не хвърля халката, нищо че има толкова много други пръстени. Ти как мислиш? И какво е това развод?

— Няма да се разделят, мила — побърза да я успокои лелята. — Ще останат заедно.

— О, колко се радвам! Значи ще са там, когато реша да отида. О, боже... — изведнъж помръкна Полиана — защо не мога да забравя, че не мога да ходя и че никога вече не ще отида у господин Пенделтън!

— Успокой се, мила, може да отидеш с кола, нали? Но ти още не си чула онова, което ми каза госпожа Пейсън. Каза ми, че ще останат заедно и че ще играят на играта така, както си искала ти.

Полиана се усмихна през сълзи.

— Наистина ли? О, така се радвам!

— Госпожата се надяваше, че ще се радваш. Затова и бе дошла — да те зарадва.

Полиана сепнато я погледна.

— Лельо Поли, ти да не би да си разбрала за... играта?

— Да, мила. — Лелята се стараеше да говори непринудено весело. — Нанси ми разказа. Чудесна игра. Смятам да я играя с теб.

— О, колко се радвам! Най-много ми се играеше с теб, наистина!

Леля Поли пое развълнувано дъх. Трудно ѝ беше да говори спокойно, но тя каза:

— Да, мила, знам. Но ще играеш с другите — целият град, включително и свещеникът, играе на тази игра! Не съм ти казала, но

днес срещнах господин Форд и той ме помоли да ти предам, че ако желаеш да те посети, веднага ще дойде да ти каже колко много се радва на „радостните текстове“, за които е научил от теб. И всичко това се дължи на теб, на едно малко момиченце — целият град играе твоята игра и всички хора са по-щастливи.

Полиана плесна с ръце и възкликна с озарено лице:

— Колко се радвам! Лельо, всъщност има за какво да се радвам! Радвам се, че съм могла да ходя, иначе не бих могла да направя всичко това, нали!

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА ПРЕЗ ОТВОРЕНИЯ ПРОЗОРЕЦ

Късите зимни дни идваха и си отиваха, ала те не бяха никак къси за Полиана. Те бяха дълги и понякога мъчителни. Но тя се стараше да гледа весело на всичко, което ставаше около нея. Беше доволна, защото леля Поли също играеше на играта. А леля Поли все измисляше нещо, на което да се радва. Един ден ѝ разказа случката с двете бездомни дечица, които в снежната буря се скрили под някаква изкъртена и отнесена от вятъра врата, като съжалили нещастните хора, чийто дом останал да зее... Пак леля Поли ѝ разказа за старицата с два зъба, която им се радвала, защото я „разкрасявали“!

Полиана започна да плете като госпожа Сноу — чудни шарени неща, които изпъстряха белите завивки на леглото ѝ и я радваха, че има ръце, за да върши такива чудеса.

Момиченцето се срещаше с някои от посетителите си и получаваше благопожеланията на много други. Контактите ѝ даваха възможност да си мисли за безброй нови неща, а тя се нуждаеше от това.

Веднъж се видя с Джон Пенделтън и два пъти с Джими Бийн. Господин Пенделтън ѝ се хвалеше от Джими, а Джими — от прекрасната къща и от „страхотния“ господин Пенделтън. И двамата казаха, че всичко това се е случило благодарение на нея.

— Все повече се радвам за това, че съм могла да ходя — сподели Полиана с леля Поли.

Зимата мина, дойде пролетта. Всички, които следяха отблизо състоянието на Полиана, забелязваха, че подобрение почти няма. По всичко личеше, че опасенията на доктор Мийд ще се сбъднат и момиченцето никога вече няма да може да ходи.

Жителите на Белдингсвил непрекъснато се осведомяваха за здравето ѝ. А един мъж специално се вълнуваше и притесняваше много повече от всички останали. Той успяваше редовно да се сдобие със сведения за състоянието на болната. Дните минаваха, момиченцето

не се чувстваше по-добре и върху лицето на мъжа бе изписана не само угриженост, а и отчаяние, но отчаянието му бе непримиримо и тази непримиримотост накрая надделя. Тогава доктор Томас Чилтън, за учудване на Джон Пенделтън, го посети у дома му.

— Пенделтън, дойдох при теб, защото ако някой знае за отношенията ми с госпожица Поли, то това си ти — направо започна докторът.

Джон Пенделтън се сепна — той наистина знаеше за любовната връзка между Поли Харингтън и Томас Чилтън, но повече от петнадесет години не бяха говорили по този въпрос.

— Да... — каза той, като се стараяше гласът му да прозвучи достатъчно загрижено, но не и любопитно. След миг осъзна, че няма смисъл да се безпокои, тъй като докторът бе твърде погълнат от онова, което се канеше да му каже, за да забележи неговата реакция.

— Пенделтън, искам да видя момиченцето, искам да го прегледам. Трябва да го прегледам.

— Тогава защо не го прегледаш?

— Как?! Много добре знаеш, че не съм пристъпвал прага на онази къща повече от петнадесет години. Ти не знаеш, но господарката ѝ ми каза тогава, че следващия път, когато ме покани, това би означавало, че ме моли да забравя всичко и че нещата ще бъдат както преди. А това ще рече — че е съгласна да се омъжи за мен. Да си забелязал да ме кани? Аз — не.

— Не можеш ли да отидеш без покана?

Докторът сви вежди.

— Едва ли. И аз имам гордост.

— Но щом си толкова загрижен за Полиана, преглътни гордостта, забрави караницата и...

— Да забравя караницата! — прекъсна го докторът. — Не с това е свързана моята гордост. Ако беше до нея, бих отишъл на колене и бих застанал на глава — стига това да помогне. Въпросът опира до професионална гордост. Момиченцето е болно. А аз съм лекар! Не мога да вляза и да кажа: „Ето ме, дойдох!“. Нали?

— Чилтън, за какво всъщност се скарахте?

Докторът махна с ръка и стана.

— За какво ли? За какво се карат влюбените? — Той закрочи гневно из стаята. — Глупави разправии например за дълбочината на

някоя река или големината на някоя стая и от тази глупост после си патят цял живот! Все едно за какво се скарахме. Ако питаш мен, аз вече съм забравил, че сме се карали. Пенделтън, трябва да видя детето. За него това е въпрос на живот и смърт. Вярвам, че шансът ѝ отново да ходи, е деветдесет на сто!

Докторът говореше разпалено и убедително, близо до отворения прозорец на стаята. Думите му стигаха до ушите на малкото момченце, което клечеше под прозореца.

Джими Бийн, който вършеше съботната си работа и скубеше първите зелени плевели от цветните лехи, седна на земята с ококорени очи.

— Смяташ, че ще проходи? Наистина ли?

— От онова, което научавам, макар и на миля от леглото ѝ, вярвам, че нейното състояние е подобно на състоянието на един болен, на когото помогна мой приятел от университета. Той работи много години специално с такива случаи. Поддържам връзка с него, а и се позаинтересувах и разбрах едно — друго. Но преди всичко трябва да я прегледам, това е важно, защото мога да ѝ помогна.

— Трябва да ѝ се помогне!

— Но как да отида без разрешението на леля ѝ?

— Трябва да бъде убедена да те покани.

— Как?

— Не знам.

— Така и предполагам. Никой не знае. Твърде горда и обидена е, за да ме покани, пък и нали преди години ми каза какво би означавала една покана! Но когато си помисля за това вероятно обречено дете и за възможността да му помогна, срещу която обаче се изправя някаква глупава гордост и професионална етика, аз... — Докторът не довърши мисълта си, но отново закрачи гневно из стаята с пъхнати в джобовете ръце.

— Но ако бъде убедена и разбере... — каза Джон Пенделтън.

— Да, може би... Но кой ще я убеди?

— Не знам, не знам — отчаяно въздъхна Пенделтън.

Джими Бийн се надигна и си пое дъх — не смееше да диша, да не би да пропусне някоя дума.

— Аз пък знам! — тихичко възкликна той. — Аз ще я убедя!

Джими се изправи, с бързи и леки стъпки зави зад ъгъла на къщата и се втурна надолу по Пенделтън Хил.

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

ДЖИМИ ВЗИМА ПОЛОЖЕНИЕТО В СВОИ РЪЦЕ

— Госпожице, дойде Джими Бийн. Иска да говори с вас — каза Нанси на прага.

— С мен? — не скри почудата си госпожица Поли. — Сигурна ли си, че не иска да говори с госпожица Полиана? Може да остане при нея няколко минути.

— Казах му, но той държи да се срещне с вас.

— Добре, ще слеза. — Госпожица Поли се надигна бавно от стола.

В гостната я чакаше момченце със зачервено лице и кръгли очи.

— Госпожице, това, което правя, и което ще кажа, е много неудобно, но няма как. Става дума за Полиана, а аз бих минал през огъня за нея, бих се срещнал и с вас, и какво ли не още. Мисля, че и вие трябва да го направите, щом смятате, че има възможност да проходи! Затова дойдох. Не бива едната гордост и ети... ети... ох, какво беше... да са пречка, ако има някаква възможност госпожица Полиана да проходи, та затова си мисля, че бихте поканили доктор Чилтън...

— Какво? — почудата на госпожица Поли премина в негодувание.

Джими въздъхна отчаяно.

— Не исках да ви ядосвам. Ама става дума за прохождането на Полиана и това е важното, нали...

— Джими, за какво говориш?

Той отново въздъхна.

— Ами за това говоря.

— Обясни ми тогава. Но започни отначало и така, че да те разбере. Не започвай от средата и не говори откъслечно.

Джими облиза решително устни.

— Доктор Чилтън дойде у господин Пенделтън и двамата разговаряха в библиотеката. Дотук е ясно, нали?

— Да, Джими — тихо рече госпожица Поли.

— Прозорецът беше отворен и точно под него аз плевях цветните лехи. Ето как ги чух какво говорят.

— О, Джими! Подслушвал си!

— Те не говореха за мен и аз не съм подслушвал! И се радвам, че ги чух! И вие ще се зарадвате! Защото разбрах, че има възможност Полиана... да проходи!

— Какво искаш да кажеш, Джими? — Госпожица Поли се наведе нетърпеливо към момчето.

— Нали ви казах — доволно кимна той. — Доктор Чилтън познава някакъв доктор, който — според него — може да излекува Полиана и тя да проходи. Но трябва да я прегледа, за да бъде сигурен. Докторът много иска да дойде, но смята, че не бихте му позволили.

Госпожица Поли запламтя.

— Но Джими, аз не мога... не бих могла! Пък не съм и знаела! — Госпожица Поли кършеше отчаяно пръсти.

— Затова съм тук. Да ви кажа, та да знаете — разпалено заяви Джими. — Двата споменаха, че поради някаква причина, не можах точно да разбера защо, вие няма да се съгласите да поканите доктор Чилтън — казали сте го на доктор Уорън. А доктор Чилтън не би дошъл непоканен — било въпрос на гордост и професионална ети... ети... нещо такова. Чудеха се кой би могъл да ви обясни всичко, а пък то така се случи, че точно тогава бях под прозореца и си казах: „Ами да! Аз ще го направя!“. И ето, дойдох, за да ви обясня.

— Какъв е този лекар, Джими? — нетърпеливо попита госпожица Поли. — Как се казва? И какво точно лекува? Сигурно ли е, че може да помогне на Полиана?

— Не знам как се казва. Не споменаха име. Но доктор Чилтън го познава и той лекува пациенти като нея! Те обаче не се тревожеха за него, а за вас, защото не бихте се съгласили доктор Чилтън да прегледа Полиана. Но сега, когато знаете, ще се съгласите, нали?

Госпожица Поли въртеше отчаяно глава, дишаше на пресекулки, а Джими я гледеше притеснено, защото реши, че тя ще се разплаче. След малко госпожица Поли развълнувано рече:

— Добре... Съгласна съм доктор Чилтън да дойде и да я прегледа. А сега бързо си тръгвай. Трябва да говоря с доктор Уорън. Той е горе, дойде преди няколко минути.

Доктор Уорън среща развълнуваната и почервеняла госпожица Поли в коридора. А какво беше учудването му, когато тя каза:

— Доктор Уорън, веднъж ме бяхте помолили да извикаме и доктор Чилтън за консултация, ала аз отказах. Размислих и много бих искала да извикате доктор Чилтън. Но не му казвайте веднага, моля ви. Благодаря.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

НОВ ЧИЧО

При следващото си посещение доктор Уорън завари Полиана да лежи и да следи с поглед танцуващите по тавана дъгички. Зад него вървеше и един висок широкоплещест мъж.

— Доктор Чилтън! О, доктор Чилтън! Колко се радвам, че ви виждам! — извика Полиана. Радостният ѝ глас бе причина за сълзи не само в един чифт очи. — Но ако леля Поли не иска...

— Всичко е наред, мила, не се притеснявай — успокои я леля Поли и бързо се приближи до леглото. — Аз се съгласих доктор Чилтън да... да те прегледа заедно с доктор Уорън.

— Значи си го поканила! — доволно промълви Полиана.

— Да, мила, поканих го. И сега... — Тя млъкна, но беше твърде късно. Доктор Чилтън я погледна с нескрито обожание и радост. Забелязала погледа му, тя се обърна и тутакси излезе от стаята.

Доктор Уорън и сестрата оживено разговаряха до прозореца. Доктор Чилтън протегна ръце към момиченцето и каза с развълнуван глас:

— Мила Полиана, едно от най-радостните неща, които си вършила, бе свършено току-що!

Привечер леля Поли се качи в стаята на Полиана — това беше една напълно различна, щастлива леля Поли. Сестрата вечеряше. Така че двете бяха сами.

— Полиана, мила, на теб първа ще кажа. Скоро доктор Чилтън ще бъде... твой чичо. А причината за това си ти! О, мила толкова съм щастлива и толкова радостна!

Полиана запляска с ръце и веднага попита:

— Лельо, ти ли си жената, чиито ръка и сърце е искал докторът преди години? Ти, нали? Ето защо доктор Чилтън ми каза, че съм свършила най-радостното нещо на света! Колко се радвам! Дори... не ми е мъчно за краката, наистина, лельо Поли!

Леля Поли преглътна сълзите си.

— Може би някой ден, мила...

Тя не смееше да спомене на глас за голямата надежда, която ѝ бе дал доктор Чилтън. Но пък следващите ѝ думи вероятно бяха достатъчно обнадеждаващи за Полиана:

— Другата седмица заминаваш. Ще ти приготвим удобно легълце и на него ще пропътуваш голямо разстояние с кола и с влак до болницата на един известен доктор, където се лекуват болни като теб. Този лекар е близък приятел на доктор Чилтън и се надяваме, че ще ти помогне!

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

ПИСМО ОТ ПОЛИАНА

Мили лельо Поли и чичо Том,

О, аз ходя, ходя, ходя! Днес стигнах от леглото до прозореца! Шест крачки! Колко е хубаво, че мога отново да се движа!

Всички лекари ме гледаха усмихнати, а сестрите плачеха. Госпожата от съседното отделение, която проходи миналата седмица, стоеше на прага, а една друга госпожа, която се надява да проходи следващата седмица, беше поканена и от леглото на моята сестра пляскаше с ръце и се радваше. Дори Черната Тили, чистачката, плачеше на балконския прозорец и през сълзи повтаряше „Душичка мила!“.

Не знам защо плачеха. На мен ми идваше да запея и да закреця. О, о, о! Само си помислете — мога да ходя! Сега вече не съжалявам, че прекарах тук цели десет месеца. Пък нали не пропуснах и сватбата! Лельо, беше много мило от твоя страна да се венчаеш до моето легло, за да мога да те видя като булка! Ти винаги измисляш от радостни по-радостни неща!

Казват, че скоро ще ме изпишат. Иде ми да си дойда пеша. Не искам да се возя на нищо! Искам само да ходя, да ходя. Колко се радвам! Радвам се на всичко. Радвам се, че известно време не можех да се движа, иначе как щях да оценя щастието да ходиш. Утре ще направя осем крачки!

С най-голяма обич към всички,

Полиана

Издание:

Автор: Елино́р Портьо́р

Заглавие: Полиана

Преводач: Красими́ра Абаджи́ева

Година на превод: 1999

Език, от който е преведено: английски

Издател: ИК „Пан ’96“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 1999

Тип: роман

Печатница: „Балкан прес“ АД

Редактор: Митка Костова

ISBN: 954-657-273-X

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6264>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.